

Jaarverslag 2013

Prestaties op het gebied van maatschappij
en milieu

Economische en financiële resultaten

Jaarverslag 2013

Prestaties op het gebied van maatschappij
en milieu

Economische en financiële resultaten

Inhoudsopgave

Voorwoord van de directie	8	9 Financiële resultaten	78
1 Kerncijfers en samenvatting resultaten	12	9.1 Balans	80
1.1 Sociale en milieuprestaties	14	9.2 Winst-en-verliesrekening	80
1.2 Economische prestaties	15	9.3 Kasstroomoverzicht	81
1.3 Financiële resultaten	17	9.4 Toelichting op de jaarcijfers	81
1.4 Verantwoording	17	9.5 Toelichting op de balans	83
		9.6 Toelichting op de winst-en-verliesrekening	88
2 Toezicht op de ASN Bank	22	10 Risicobeleid	92
2.1 Bericht van de raad van commissarissen	24	10.1 Organisatie van het risicobeheer	94
2.2 Bericht van de raad van advies	26	10.2 Risico's ASN Bank	96
3 Organisatie, missie en belanghebbenden	28	11 Corporate governance	100
3.1 Organisatie	30	11.1 Kapitaalstructuur	102
3.2 Missie en strategie	30	11.2 Corporate governance	102
3.3 Onze klanten	30	11.3 Remuneratierapport	103
3.4 Overige belanghebbenden	32		
4 Duurzaamheidsbeleid en -praktijk	36	Onafhankelijk Assurancerapport	104
4.1 Mensenrechten	38	Bijlage 1 Investerings door de ASN Bank	108
4.2 Klimaat	38	Bijlage 2 Organisatie en historie	114
4.3 Biodiversiteit	39	Bijlage 3 Raad van commissarissen, raad van advies en directie	118
4.4 Nieuw beleid	39		
4.5 De praktijk	40		
4.6 Duurzaamheidsdilemma's	42		
4.7 Lobbyactiviteiten en verklaringen	43		
5 Inzet voor duurzaamheid	46		
5.1 Communicatie	48		
5.2 Stimulansen voor duurzaamheid	49		
5.3 Erkenning van onze inzet	51		
6 Producten en diensten	54		
6.1 Sparen	56		
6.2 Betalen	56		
6.3 Beleggen	57		
6.4 Vermogensbeheer	58		
6.5 Service	58		
7 Investerings en financieringen	60		
7.1 Kredietverlening	63		
7.2 Vastrentende waarden	63		
7.3 Woninghypotheken	65		
7.4 ASN Beleggingsfondsen	65		
8 Bedrijfsvoering	70		
8.1 Milieu	72		
8.2 Medewerkers	74		

Leeswijzer

Wat leest u in dit jaarverslag precies? Hieronder vatten wij dat per hoofdstuk kort samen.

Voorwoord van de directie

De directie geeft haar visie op het afgelopen jaar en kijkt vooruit naar de toekomst van de ASN Bank.

1 Kerncijfers en samenvatting resultaten

Hier leest u de belangrijkste prestaties van de ASN Bank op het gebied van duurzaamheid, evenals onze economische en financiële resultaten in 2013.

2 Toezicht op de ASN Bank

De raad van commissarissen en de raad van advies doen verslag van hun werkzaamheden.

3 Organisatie, missie en belanghebbenden

In dit hoofdstuk leggen wij uit wat onze missie en visie zijn. Ook beschrijven we wie onze belangrijkste *stakeholders* zijn, en hoe wij met hen communiceren en samenwerken.

4 Duurzaamheidsbeleid en -praktijk

Wat zijn de pijlers van ons duurzaamheidsbeleid en welke aanscherpingen vonden er plaats in 2013? Hoe brachten wij dit beleid in de praktijk? Daarop leest u hier het antwoord.

5 Inzet voor duurzaamheid

Wij zetten ons niet alleen als bank in voor de duurzame samenleving, maar ook op andere manieren. Daarbij betrekken wij zoveel mogelijk onze klanten en andere belanghebbenden. Wat waren onze belangrijkste activiteiten in 2013?

6 Producten en diensten

Als bank bieden we diensten op het gebied van sparen, betalen, beleggen en vermogensbeheer. Hier leest u onze prestaties op dat gebied in 2013.

7 Investerings

Wij investeren het geld dat klanten ons toevertrouwen, op basis van onze duurzame missie. Dat gebeurt op verschillende manieren, zoals u in dit hoofdstuk leest.

8 Bedrijfsvoering

Ook als kantoororganisatie geven we gehoor aan onze missie. Dat doen we door onze directe duurzaamheidsprestaties op allerlei manieren te verbeteren.

9 Financiële resultaten

Dit hoofdstuk toont de financiële resultaten over 2013 en geeft een toelichting daarop.

10 Risicobeleid

Zoals bij elke bank het geval is, zijn ook aan onze activiteiten risico's verbonden. In dit hoofdstuk leest u welke risico's dat zijn en wat wij doen om ze te beheersen.

11 Corporate governance

In dit hoofdstuk leest u hoe de ASN Bank wordt bestuurd en welke uitgangspunten aan het bestuur ten grondslag liggen.

Samen de wereld veranderen

De directie van de ASN Bank: Joyce van der Est, Ewoud Goudswaard en Jeroen Jansen.

2013 was een bewogen jaar. Grote gebeurtenissen, zoals het overlijden van Nelson Mandela, deden de historie van de ASN Bank herleven en herinnerden aan onze stellingname destijds tegen apartheid en mensenrechtenschendingen. Het streven naar rechtvaardigheid en rechtsgelijkheid voor iedereen is nauw verbonden met onze oprichting in 1960. Duurzaamheid gaat altijd over mensen en de wijze waarop wij ons verhouden tot onze omgeving. De pijlers van ons duurzaamheidsbeleid, mensenrechten, klimaat en biodiversiteit, zijn er dan ook op gericht een menselijke, rechtvaardige samenleving te bevorderen. Als bank willen wij daar een concrete bijdrage aan leveren. Net als gelukkig steeds meer bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen op hun eigen wijze omarmen. Maar juist ook de dagelijkse omgang met onze klanten en onze interne cultuur zijn een weerslag van onze mensgerichte missie. Daarbij telt ieders bijdrage om een duurzame samenleving te realiseren, ook voor komende generaties.

De Nederlandsche Bank (DNB) heeft in januari 2013 aan SNS REAAL, waarvan onze aandeelhouder SNS Bank N.V. onderdeel uitmaakt, gecommuniceerd dat zij heeft geconcludeerd dat de kapitaalpositie van SNS Bank N.V. ontoereikend was om een beheerste dekking van de huidige en mogelijk toekomstige risico's van de onderneming te waarborgen. SNS Bank N.V. moest uiterlijk 31 januari 2013 een finale oplossing voor haar kapitaalpositie presenteren met een – naar het oordeel van DNB – voldoende mate van zekerheid van slagen. Bovendien diende de oplossing op korte termijn tot aanvulling van het naar het oordeel van DNB bestaande kapitaaltekort te leiden. SNS Property Finance B.V. ('Property Finance') is een belangrijke factor geweest voor het ontstane kapitaaltekort. Naar de mening van DNB bood het vervolgens door SNS REAAL N.V. ingediende voorstel onvoldoende zekerheid dat het genoemde kapitaaltekort op korte termijn zou kunnen worden aangevuld. DNB heeft het ministerie van Financiën daarop laten weten het niet langer verantwoord te achten dat SNS Bank N.V. het bankbedrijf zou blijven uitoefenen. De Property Finance-activiteiten zijn afgesplitst en op 31 december 2013 zijn de aandelen Property Finance overgedragen aan de Staat.

Toekomst

De ASN Bank gaat 'gewoon' verder als onderdeel van een bank die voorts bestaat uit SNS Bank, RegioBank en BLG Wonen. Onze duurzame missie blijft leidend bij al onze activiteiten. Samen met de collega's van deze bankmerken hebben wij onze gemeenschappelijke waarden verwoord in het manifest *Mens voor mens*. Samen willen we bankieren met een menselijke maat en streven naar een financiële dienstverlening die is gebaseerd op nut in plaats van rendement. Ook kiezen we samen voor duurzaamheid als uitgangspunt voor de toekomst. Daarbij vervult de ASN Bank een duidelijke voortrekkersrol.

Hoe zien wij onze rol als bank in de toekomst? Wij willen een bijdrage leveren aan de verduurzaming van de maatschappij. Dat blijft de kern van onze missie en ons handelen. Dat doen wij niet alleen door onze activiteiten op het gebied van zakelijke kredieten uit te breiden, maar ook met onze duurzame beleggingsfondsen, onze community-activiteiten voor vernieuwende projecten via Voor de Wereld van Morgen, de ASN Foundation voor kleinschalige initiatieven en door partnerships met maatschappelijke organisaties en talloze activiteiten waarmee de ASN Bank zich verbonden weet. Steeds meer mensen zetten zich in voor een duurzame samenleving waarin niet alleen de hoeveelheid geld telt voor de korte termijn, maar de ideeën voor de langere termijn. Wij zien dan ook nog steeds goede mogelijkheden om groei te realiseren.

Wij streven naar een samenleving waarin menselijke waarden en ecologische draagkracht meer leidend zijn dan economische macht. Om die te realiseren moeten wij ook grote groepen mensen die zich nu niet aangesproken voelen, uitnodigen om mee te doen. Thema's als zorg, hulpvaardigheid en compassie voor wat goed is, zullen het beeld van de duurzame samenleving verder kleuren. Daarmee bieden zij mensen een bredere toegang tot wat wij een 'duurzame' samenleving noemen.

Onze opdracht is dat wij ons blijven realiseren dat we het geld van onze klanten beheren. Daarom moeten we verstandige keuzes maken, die recht doen aan het juiste evenwicht tussen veiligheid, vernieuwing en zowel maatschappelijk als economisch rendement.

Lessen

De schok van de nationalisatie was groot. In de media, voor onze medewerkers en zeker voor onze klanten. Sommige hadden zich niet eerder zo duidelijk gerealiseerd dat de ASN Bank onderdeel uitmaakt van SNS REAAL. Mede hierdoor kwamen er ook meer vragen over het feit dat de ASN Bank niet zelf particuliere woningfinancieringen verstrekt, maar dit financiert via SNS Bank. Ook kwamen er vragen over de totale omvang van deze financieringen in de bankportefeuille, vergeleken met bijvoorbeeld het aandeel duurzame energie. Uiteraard zijn wij op die vragen ingegaan. We hebben onze klanten rechtstreeks en via onder meer onze website volledige inzage gegeven. Niet alleen in onze opvatting en gevoelens over de nationalisatie, maar ook in de plek die de financiering van het eigenwoningbezit wat ons betreft heeft in een duurzame samenleving. Het past in onze visie op de duurzame samenleving om te investeren in hypotheeklen waardoor mensen met vooral een gemiddeld inkomen goed kunnen wonen. Bovendien is het een investering met een relatief laag risico, naast alle andere, op duurzame criteria gestoelde financieringen die wij doen.

Toch hebben we hieruit lessen getrokken. Ten eerste: dat we moeten blijven communiceren over onze duurzame missie. Ook al is die voor ons vanzelfsprekend, dat geldt niet altijd voor klanten en andere belanghebbenden. Ten tweede: dat we beter moeten uitleggen hoe we onze missie vervullen. Wij deden daar al veel aan – onze jaarverslagen en ons klantenmagazine *Ideaal* bijvoorbeeld geven volledige openheid van zaken – maar niet altijd op een manier die voor klanten toegankelijk is. En ten derde: dat we ervoor moeten waken een te eenzijdig beeld te geven van onze activiteiten, in woord en beeld. Bij de communicatie moet de aandacht die we aan de verschillende activiteiten geven, in evenwicht zijn met hun aandeel op onze balans en hun bijdrage aan onze missie.

Tegen de stroom in

Hoewel het overlijden van Nelson Mandela op 5 december 2013 niet onverwacht kwam, trof het ons diep. Wij gedenken hem als belangrijke voorvechter van de mensenrechten van onze tijd. Hij was het icoon van de strijd tegen apartheid, waar vanaf 1970 steeds meer Nederlanders zich voor inzetten. De ASN Bank maakte deel uit van deze grote solidariteitsbeweging. Wij steunden die beweging financieel. Zo maakten we het mogelijk dat antiapartheidsstrijders uit Zuid-Afrika overkwamen. We deden mee aan antiapartheidsacties. En als eerste Nederlandse bank investeerden wij het spaargeld van onze klanten niet in Zuid-Afrika en in ondernemingen die daar actief waren.

Wij zijn Nelson Mandela dankbaar voor de inspirerende manier waarop hij zich zijn leven lang heeft ingezet voor mensenrechten. Hij was voor velen, ook voor de ASN Bank, een voorbeeld. Hij liet ons zien dat het de moeite waard is om tegen de stroom in te blijven roeien, tegen de scepsis van anderen in. Dat geeft ons ook inspiratie voor de huidige grote uitdaging: het tij van de klimaatverandering keren. Dit maal zijn het de klimaatsceptici en de achterliggende lobby die dat tegenwerken. Zij zaaien twijfel of de klimaatverandering op het conto van menselijk handelen kan worden geschreven. Wij zijn daar inmiddels van overtuigd. Net zoals wij consistent jarenlang ons beleid tegen de apartheid doorzetten, hebben wij nu de ambitie er alles aan te doen om de klimaatverandering zoveel mogelijk te beperken. Zo hebben we dit jaar, misschien wel als eerste bank ter wereld, onszelf als doelstelling gesteld om in 2030 met al onze investeringen en beleggingen per saldo klimaatneutraal te zijn.

Er was in 2013 ook iets te vieren: het twintigjarige bestaan van het ASN Duurzaam Aandelenfonds. Als eerste beurs-genoteerde duurzame aandelenfonds van Nederland is ook dit een voorbeeld van succesvol ingaan tegen de heersende opinie. Want twee decennia geleden waren bijna alle beleggers ervan overtuigd dat het rendement van duurzaam beleggen zou achterblijven bij dat van regulier beleggen. Het ASN Duurzaam Aandelenfonds bewijst regelmatig, ook dit jaar weer, hun ongelijk.

Verantwoordelijkheid

Een laatste les van 2013 was de realisatie dat 'duurzaamheid' niet altijd vernieuwend, speciaal of exotisch hoeft te zijn. Energie besparen door ouderwets zuinig te zijn is net zo waardevol als door de nieuwste technologische vindingen. Het vrijwilligerswerk van de ASN-medewerkers in woon-zorgcentrum het Anker is geen vernieuwende activiteit, maar past goed bij het zorgzame aspect van duurzaamheid. We hebben dan ook aansluiting gezocht bij huidige verworvenheden die passen in de duurzame wereld van 2050 die we voor ogen hebben. De tv-spot die we in december uitzonden en de paginagrote krantenadvertentie waarmee wij het jaar afsloten, waren daar voorbeelden van. Zoals de advertentie het verwoordde: '... kijken hoe we de wereld een beetje mooier kunnen maken. [...] Dat houdt ons bij de ASN Bank sinds 1960 bezig. Soms met vallen en opstaan, maar altijd met de intentie om verantwoordelijkheid te nemen. Voor het heden, voor anderen, voor onze kinderen en onze toekomst. Voor een samenleving waar menselijke waarden ertoe doen.'

Plannen voor 2014 en verder

Daar wijden we ook in 2014 onze beste krachten aan. Onze ambitie is de ASN Bank de komende jaren verder te ontwikkelen. Daarbij streven we naar een balans tussen een hoge tevredenheid van klanten en medewerkers, een goede commerciële groei en een gezonde financiële ontwikkeling. Uiteindelijk moet dit leiden tot een miljoen tevreden klanten en een verdere groei van het vermogen onder beheer. In 2014 gaan we daar op onder meer de volgende manieren aan werken:

- We formuleren een strategie om op langere termijn de activiteiten op onze bankbalans netto klimaatneutraal te maken.
- We zoeken naar geschikte langetermijndoelen voor ons duurzaamheidsbeleid voor de pijlers biodiversiteit en mensenrechten.
- We onderzoeken nieuwe sectoren waaraan we een duurzame bijdrage kunnen leveren. De eerste daarvan is zorg: we willen een breed beleid uitwerken over hoe we aan deze sector kunnen bijdragen.
- De manier waarop we omgaan met belanghebbenden – klanten, medewerkers en anderen – is onderdeel van onze duurzame missie. We zetten ons in om onze klanten in 2014 een zo goede dienstverlening te bieden dat dit leidt tot een tevredenheidscijfer van minstens 8. Ook streven we naar een medewerkerstevredenheid van 8 of hoger.
- Op veler verzoek introduceren we een betaalrekening voor kleinzakelijke klanten.

Via deze en andere doelstellingen willen we bijdragen aan de duurzame wereld met het geld dat onze (spaar)klanten ons toevertrouwen en met het vermogen onder beheer bij ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. en ASN Vermogensbeheer.

We bedanken onze klanten, medewerkers, maatschappelijke partners en andere belanghebbenden van harte voor hun vertrouwen in de ASN Bank. Namens u, met u en voor u werken we in 2014 met enthousiasme en inzet verder aan onze duurzame missie.

Ewoud Goudswaard

Jeroen Jansen

Joyce van der Est

1 Kerncijfers en samenvatting resultaten

De ASN Bank presteerde in 2013 goed, ondanks de onrust rond de nationalisatie van SNS REAAL. Het aantal klanten nam toe, evenals het vermogen dat zij ons toevertrouwen. In dit hoofdstuk vatten wij onze prestaties in 2013 samen. Meer informatie vindt u in de betreffende hoofdstukken.

De missie van de ASN Bank luidt: 'De ASN Bank is een onderneming die de duurzaamheid van de samenleving wil bevorderen en zich in haar economische handelen daardoor laat leiden'. Deze missie willen we realiseren door de verduurzaming van zowel onze kantoororganisatie als van onze investeringen. Dat laatste is essentieel, want de invloed die we via onze 'balansactiviteiten' – de investeringen van de ASN Bank en de beleggingen van de ASN Beleggingsfondsen en ASN Vermogensbeheer – hebben op de duurzame toekomst, is vele malen groter dan de invloed van onze kantoororganisatie.

We formuleren op drie niveaus doelstellingen voor de duurzaamheidsprestaties van de kantoororganisatie, de bancaire activiteiten van de ASN Bank en de activiteiten van de ASN Beleggingsfondsen. Voor de korte termijn formuleren we kwantitatieve en kwalitatieve doelen. Daarnaast formuleren we langetermijndoelen om processen op gang te brengen die duurzaamheid in de komende decennia bevorderen.

1.1 Sociale en milieuprestaties

Doelen voor de lange termijn

De ASN Bank wil als duurzame bank actief bijdragen aan maatschappelijke processen die de verduurzaming van de samenleving op de lange termijn bevorderen. Wij zijn al enige tijd bezig met de formulering van langetermijndoelen op strategisch niveau. Dit zijn doelen waarmee we onze missie concreet kunnen uitwerken in al onze activiteiten. We baseren ons bij het formuleren van onze langetermijndoelen op de drie pijlers van ons duurzaamheidsbeleid: klimaat, mensenrechten en biodiversiteit.

Het eerste langetermijndoel dat we hebben geformuleerd, is onze klimaatdoelstelling. In onze visie is het klimaatprobleem zeer urgent. Het noodzaakt iedereen om bij te dragen aan de oplossing. Wij streven naar een maximale bijdrage van de ASN Bank, ook al omdat we een voorbeeld willen zijn voor andere ondernemingen en banken. Daarom namen we bij de herziening van ons klimaatbeleid een fundamenteel doel op voor de lange termijn: wij willen dat zowel onze organisatie als alle investeringen op de balans van de ASN Bank en in beheer bij de ASN Beleggingsfondsen in 2030 netto klimaatneutraal zijn. Dat houdt het volgende in. Tegenover onze investeringen en beleggingen die broeikasgassen uitstoten, staan onze investeringen en beleggingen die de uitstoot van broeikasgassen verminderen. Ons doel is dat de som van de uitstoot en de vermindering van uitstoot in 2030 op nul uitkomt, zodat er netto geen effect op het klimaat is. Onze kantoororganisatie is al klimaatneutraal¹. Daarom luidt de doelstelling voor de lange termijn op het gebied van klimaat:

Langetermijndoel	2030	2013	Zie hoofdstuk
Balansactiviteiten per saldo klimaatneutraal	100%	34,1%	4

Sinds 2007 hebben we een langetermijndoelstelling voor de CO₂-uitstoot van onze aandelenfondsen: het ASN Duurzaam Aandelenfonds, ASN Milieu & Waterfondsen en ASN Duurzaam Small & Midcapfondsen. Eind 2012 hebben wij het langetermijndoel voor de verlaging van de geconsolideerde CO₂-uitstoot van de aandelenfondsen voor 2020 al gehaald. Met onze doelstelling om in 2030 klimaatneutraal te zijn, hebben we inmiddels een overstijgend langetermijndoel geformuleerd. Daarin worden ook de prestaties van de beleggingsfondsen meegenomen. Een aparte langetermijndoelstelling voor de fondsen is daarom niet meer nodig.

1) Het kantoor van de ASN Bank is klimaatneutraal voor scope 1 en 2 en een gedeelte van scope 3 (vervoer per trein en vliegtuig). Scope 1-emissies zijn de directe uitstoot van broeikasgas door onze eigen activiteiten, zoals het gasverbruik van de keuken. Scope 2-emissies zijn de indirecte uitstoot van broeikasgas van onze eigen activiteiten, bijvoorbeeld van de opwekking van de elektriciteit die we gebruiken en de warmte die we afnemen van de stadsverwarming. Scope 3-emissies zijn de uitstoot van broeikasgasemissies in onze keten, zoals van het papier dat we gebruiken en de investeringen die we doen.

Doelen voor de korte termijn

Voor de korte termijn formuleren we kwantitatieve en kwalitatieve doelen. De kwantitatieve doelen drukken we uit in een getal, de kwalitatieve doelen in 'wel of niet gerealiseerd'.

Doelstelling 2013	Gerealiseerd 2013	Doelstelling 2014	Zie hoofdstuk
Kwalitatieve doelen voor de korte termijn			
Klimaatbeleid	Beleid goedgekeurd door directie; uitwerking is gestart	Implementatie strategische doelstelling 'ASN Bank klimaat-neutraal in 2030'	4
Beleid voor wonen en werken	In de eindfase	Afronding begin 2014	4
Beleid voor dierenwelzijn	Beleid wordt geformuleerd	Afronding begin 2014	4
Invoering van ISO 14001 voor de kantoororganisatie	Proces afgerond	Certificatie ontvangen begin 2014	8
Kwantitatieve doelen voor de korte termijn			
Klanttevredenheid $\geq 8,0$	7,9	Doelstelling ongewijzigd	
Sociale en milieudoelen van de kantoororganisatie			
CO ₂ -uitstoot $\leq 1,34$ ton per fte	1,46	Doelstelling ongewijzigd	8
Energielabel A	Behaald	–	8
Papierverbruik $\leq 0,28$ kilo per rekening	0,37	Doelstelling ongewijzigd	8
Medewerkertevredenheid $\geq 8,0$	8,6	Doelstelling ongewijzigd	8

1.2 Economische prestaties

	2013	2012	2011	2010	2009
Aantal klanten	607.673	587.549	575.344	516.902	471.118 ¹
Beheerd vermogen (in miljoenen euro's)					
ASN Bank	10.122	9.811	8.969	7.992	6.346
ABB en ASN Vermogens-beheer ²	1.760	1.377	1.296	1.375	1.193
Totaal beheerd vermogen	11.882	11.188	10.265	9.367	7.539
Marktaandeel duurzaam sparen en beleggen ³	n.t.b.	56%	56%	53%	48%
Marktaandeel sparen ⁴	2,8%	2,8%	2,7%	2,5%	2,2%
Bijdragen van de ASN Bank aan maatschappelijke partners en de ASN Foundation (in euro's)	2.647.056	2.588.470	2.020.354	729.013	621.246
Renteschenken van klanten aan maatschappelijke partners (in euro's)	239.951	263.717	425.079	373.868	573.825

1) Eind 2009 is de definitie van wat een klant is, aangescherpt. Hierdoor is het cijfer voor 2009 aangepast.

2) ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. (ABB) is de fondsbeheerder van de ASN Beleggingsfondsen en, sinds begin 2013, van Energiefonds Overijssel. Dit jaar nemen we hier voor het eerst ook het vermogen onder beheer van ASN Vermogensbeheer op.

3) Bron: VBDO april 2013

4) Bron: CBS

Ontwikkeling van het aantal klanten

In 2013 nam het aantal klanten van de ASN Bank netto toe met ruim 20 duizend, een groei van 3,4%. Daarmee eindigde de ASN Bank het jaar met ruim 600 duizend klanten.

Ontwikkeling van de toevertrouwde middelen

Mede doordat het aantal klanten toenam, groeide ook het spaar- en betaaltegoed duidelijk. De toevertrouwde middelen stegen met € 311 miljoen (3%). Het marktaandeel sparen van de ASN Bank is in 2013 stabiel gebleven. Eind 2013 bedroegen de toevertrouwde middelen (tegoeden op spaar- en betaalrekeningen) € 10,1 miljard.

Ontwikkeling van de beleggingsfondsen

2013 was voor aandelen weer een goed jaar. De drie aandelenfondsen onder beheer van ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. behaalden uitstekende rendementen: het ASN Duurzaam Aandelenfonds 30,51%, het ASN Milieu & Waterfonds 26,89% en het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds 28,72%. Obligaties deden het in 2013 aanmerkelijk minder goed. Dat beïnvloedde het rendement van de vastrentende fondsen: het ASN Duurzaam Obligatiefonds kwam uit op een rendement van 0,35% en het ASN Groenprojectenfonds op -0,53%. Particuliere beleggers in dit laatste fonds genieten mogelijk wel een fiscaal voordeel van maximaal 1,9% over hun belegging tot € 56.420 per persoon. Dankzij het belang in aandelen kwam het ASN Duurzaam Mixfonds uit op een rendement van 13,46%. Het ASN-Novib Microkredietfonds behaalde een rendement van 3,65%.

Er stroomde in 2013 € 74 miljoen aan inleg in alle ASN Beleggingsfondsen samen. Samen met de koersstijging van de meeste fondsen veroorzaakte dit een toename van het totale vermogen in de ASN Beleggingsfondsen met € 225 miljoen (16%).

Het fiscale voordeel voor particuliere beleggers in sociaal-ethische beleggingen verviel per 1 januari 2013. Het gevolg was dat het ASN-Novib Microkredietfonds kromp. Daarentegen stroomde er relatief veel geld naar het ASN Groenprojectenfonds, dat particuliere beleggers het fiscale voordeel van groenbeleggen biedt. Tegen het einde van het jaar nam de toestroom zo sterk toe dat het niet mogelijk was om de grote instroom van beleggers snel genoeg uit te zetten in financieringen van nieuwe projecten. De beheerder, ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V., moest het fonds tijdelijk voor aankopen sluiten om te kunnen blijven voldoen aan de eis om minstens zeventig procent van het fondsvermogen te beleggen in erkende groenprojecten.

Marktaandeel sparen en beleggen

Het marktaandeel sparen bleef stabiel op 2,8%. Bij het schrijven van dit jaarverslag waren de cijfers over de duurzame spaar- en beleggingsmarkt in Nederland voor 2013 nog niet bekend. In 2012 steeg de particuliere markt voor duurzame spaar- en beleggingsproducten fors met 9,2% van ruim € 18 miljard tot € 19,9 miljard. Deze groei was beduidend hoger dan de algemene marktgroei. In 2012 was ons aandeel in de totale duurzame spaarmarkt 69%. Ons aandeel in de totale markt van duurzame beleggingen was 24%.

Bijdragen aan maatschappelijke partners en de ASN Foundation

Wij bieden twee depositorekeningen met de mogelijkheid om de rente, die 0,25% hoger is dan van een vergelijkbaar deposito, te schenken. Klanten met een ASN Vrouwenspaardeposito schenken aan Cordaid Microkrediet en Vastenactie; klanten met een ASN Waddendeposito aan de Waddenvereniging. In totaal bedroegen de renteschenkingen € 239.951; de grootste bijdrage ging naar Cordaid Microkrediet.

In totaal ontvingen de maatschappelijke partners van de ASN Bank zelf € 2,6 miljoen. Dit bedrag is als volgt opgebouwd. Doordat de totale inleg van ASN Jeugdsparen steeg, nam ook de bijdrage aan de kinderprojecten van Cordaid Kinderstem en Cordaid Memisa toe. In totaal ontving Cordaid over 2013 € 410.912 (2012 € 362.121). Daarmee heeft Cordaid sinds de start van de samenwerking in 2002 in totaal ruim € 2,17 miljoen voor zijn kinderprojecten ontvangen.

Vanaf juli 2010 doneren wij de Interchangevergoeding die wij van creditcardorganisatie ICS ontvangen voor betalingen met de ASN Creditcard, aan onze themapartners (zie paragraaf 3.3). In 2013 is € 150.127 overgemaakt aan de themapartners (2012: € 139.913).

Sinds januari 2011 doneren we namens onze klanten met een rekening ASN Ideaalsparen een vergoeding aan onze themapartners. De vergoeding aan de acht themapartners bedroeg in 2013 € 1.400.000 (2012: € 1.400.000).

War Child ontving een extra donatie van € 2.160 in het kader van de Goed Bezig-actie (zie paragraaf 3.4).

In totaal schonken we € 353.856 aan maatschappelijke projecten van onze marketingpartners (zie paragraaf 3.4).

Dit bedrag ging grotendeels naar het Nationaal Ouderenfonds. Dankzij een succesvolle spaaractie konden we hier € 339.500 aan doneren. Daarmee bekostigen we 13.580 dagjes uit voor ouderen (zie hoofdstuk 6). Stichting Goed Bezig ontving € 4.356.

Tevens keerden we € 40.000 uit aan de vier winnaars van de ASN Bank Wereldprijs, die daarmee dichterbij de realisatie van hun projecten kwamen.

Net als in voorgaande jaren ontving de ASN Foundation in 2013 een bijdrage van € 300.000 van de ASN Bank, waarmee zij veelal kleinschalige projecten ondersteunde die aansluiten bij onze missie.

1.3 Financiële resultaten

<i>In miljoenen euro's</i>	2013	2012	2011	2010	2009
Uitzettingen	10.299	9.784 ¹	9.723	8.382	6.614
Toevertrouwde middelen ²	10.122	9.811	8.969	7.992	6.346
Eigen vermogen	401	416	242	103	105
Balanstotaal	10.753	10.588	9.888	8.542	6.662
Rentemarge	113,0	68,2	88,3	83,0	44,5
Overige baten	14,5	11,4	13,4	1,5	4,0
Totale baten	127,5	79,6	101,7	84,5	48,5
Totale kosten	38,4	32,5	33,7	26,7	35,2
Bedrijfsresultaat	89,1	47,1	68,0	57,8	13,3
Bedrijfsresultaat voor eenmalige kosten	89,1	47,1	67,4	57,8	24,3
Resultaat na belastingen	66,8	34,9	51,1	43,1	9,9
Resultaat na belastingen, voor eenmalige kosten	66,8	34,9	51,1	43,1	18,1

¹ Tot afgelopen jaar werden de banktegoeden bij gelieerde banken opgenomen onder uitzettingen. Nu staan deze bij kas en kasequivalenten.

Daarom wijkt dit bedrag af van hetgeen in het jaarverslag 2012 is vermeld.

² De toevertrouwde middelen bestaan uit spaargelden en overige toevertrouwde middelen in de vorm van tegoeden op betaalrekeningen en spaartegoeden van niet-natuurlijke personen (verenigingen en stichtingen).

Het resultaat na belastingen kwam in 2013 uit op € 67 miljoen, een toename van 91% ten opzichte van 2012. De baten stegen met € 48 miljoen tot € 128 miljoen. De toevertrouwde middelen namen iets toe. Het rentebeleid van de ASN Bank is gebaseerd op het streven de klanten een goede rente te bieden, in combinatie met een gezond bedrijfsresultaat. Dit heeft geleid tot een betere rentemarge. De provisies namen vooral toe doordat wij meer beheervergoeding uit de ASN Beleggingsfondsen ontvingen. Dit was vooral het gevolg van de groei van het ASN Duurzaam Aandelenfonds en het ASN Milieu & Waterfonds, en van het feit dat ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. sinds november 2012 beheerder is van Energiefonds Overijssel. De kosten stegen in 2013 met 18%. Deze stijging is toe te schrijven aan de groei van de ASN Bank. In 2013 nam het aantal medewerkers toe met 23%.

De winst van € 66,8 miljoen is volledig toegevoegd aan het eigen vermogen van de ASN Bank. Als gevolg van strengere vereisten zoals bijvoorbeeld afgesproken in het Basel 3-akkoord, zijn de kapitaaleisen aan banken sterk toegenomen. De winst die wij in 2013 hebben gerealiseerd, past in de doelstellingen om ook in de komende jaren aan de strengere eisen te voldoen. Deze versterking van het eigen vermogen is tevens noodzakelijk om de groei van de zakelijke kredietverlening mogelijk te maken. Iedere nieuwe financiering vereist namelijk een bepaalde hoeveelheid eigen vermogen. Het huidige kapitaalsniveau stelt ons in staat de groei van de ASN Bank voort te zetten.

1.4 Verantwoording

Transparantie en communicatie over onze werkwijze en prestaties vinden wij vanzelfsprekend. Daarom rapporteren wij in dit jaarverslag over de manier waarop wij ons duurzaamheidsbeleid uitwerken in onze producten en onze bedrijfsvoering. Ook rapporteren we over onze sociale en milieudoelstellingen over 2013, en over de resultaten die wij in 2013 op dit vlak hebben behaald.

Omdat communicatie volgens ons tweerichtingsverkeer is, doen we ook verslag van onze dialoog met belanghebbenden bij de ASN Bank. Tevens leggen wij in dit jaarverslag verantwoording af over de financiële resultaten van de ASN Bank. Dit verslag is voornamelijk bedoeld voor onze klanten, maar ook voor onze (maatschappelijke) partners, medewerkers, toezichthouders en alle andere personen en organisaties die belangstelling hebben voor de prestaties van de ASN Bank in 2013 en haar plannen voor de toekomst.

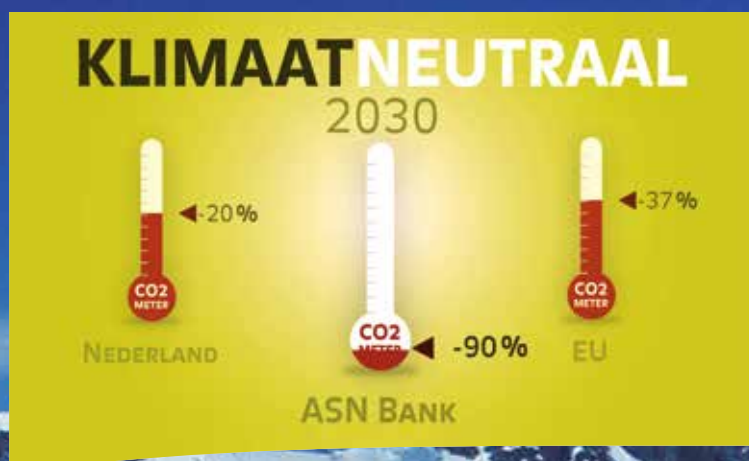
De ASN Bank rapporteert conform *application level* A+ van de G3 Richtlijnen voor duurzaamheidsverslaglegging van het Global Reporting Initiative (GRI). U vindt onze GRI-tabel op www.asnbank.nl. Het GRI heeft het toepassingsniveau van ons jaarverslag gecontroleerd aan de hand van deze tabel en daarover een verklaring afgegeven. In 2014 willen we overstappen naar een rapportage volgens de nieuwe G4-richtlijnen.

Naast de GRI-tabel publiceren wij een materialiteitsanalyse. Hierin laten wij zien dat alle onderwerpen die wij van materieel belang vinden, afdoende naar voren komen in onze rapportages en beleidspijlers. Wij leggen daarin ook uit hoe wij de inhoud van het jaarverslag hebben bepaald in relatie tot de informatiewensen van onze doelgroepen.

Wij hebben KPMG Sustainability gevraagd geselecteerde informatie in dit verslag te beoordelen. De reikwijdte van de opdracht en de conclusies vindt u in het onafhankelijke Assurancerapport.

Klimaat

De stabiliteit van het klimaat staat onder zware druk van de uitstoot van broeikasgassen. Deze veroorzaakt een snelle opwarming van de aarde. Dat is slecht voor de natuur en de biodiversiteit. En voor de mensenrechten en de wereldvrede. Daarom dragen wij op allerlei manieren bij aan een veilig, stabiel en leefbaar klimaat.

ASN Bank klimaatneutraal in 2030

In 2013 spraken we een ambitieuze doelstelling met elkaar af: de ASN Bank moet in 2030 klimaatneutraal zijn. Dat geldt voor het kantoor en – met veel meer impact – de beleggingen en investeringen van de ASN Bank en de ASN Beleggingsfondsen. De doelstelling maakt deel uit van het nieuwe klimaatbeleid dat in 2013 werd goedgekeurd.

WavEnergy

WavEnergy was een van de winnaars van de ASN Bank Wereldprijs 2013. Doel van dit project is het opwekken van elektriciteit via de golfslag in zee.

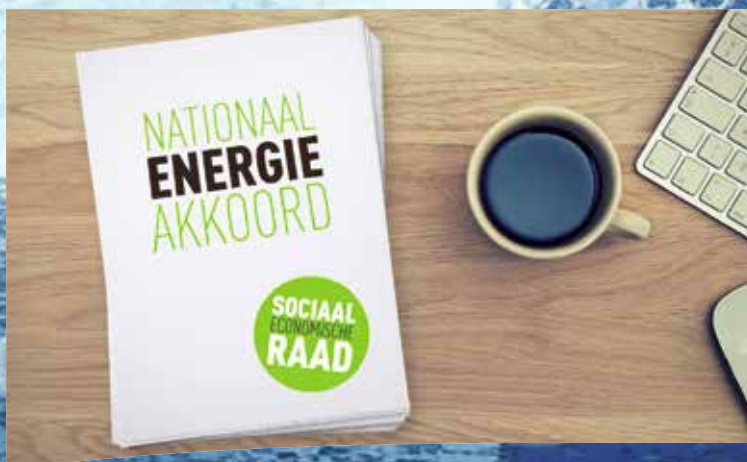
Financiering windturbines bij Vlissingen

Het ASN Groenprojectenfonds financierde de bouw van vier nieuwe windturbines van Bevordering Windenergie Nederland B.V.

Duurzaamheidsobligatie FMO

We belegden 20 miljoen euro in een duurzaamheidsobligatie van de Nederlandse Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V. (FMO). FMO financiert hiermee groene projecten voor onder meer de opwekking van duurzame energie, energie-efficiëntie en verantwoord vervoer.

Nationaal Energieakkoord

In september werd het Nationaal Energieakkoord voor duurzame groei getekend. Wij hebben op verschillende manieren bijgedragen aan de totstandkoming daarvan. Zo praatten we in werkgroepen mee over de inhoud van het akkoord. Wel zijn we kritisch over de doelstelling voor CO₂-reductie (14 procent in 2020): volgens ons is die niet ambitieus genoeg.

Drie kinderboerderijen winnen zonnepanelen

Alle kinderboerderijen met het Keurmerk Kinderboerderijen konden meedingen naar gratis zonnepanelen op hun dak. Met steun van de ASN Bank betaalde Natuur & Milieu voor de drie winnende kinderboerderijen de aanschaf en plaatsing van de panelen.

2 Toezicht op de ASN Bank

2.1 Bericht van de raad van commissarissen

Aan de algemene vergadering van aandeelhouders ASN Bank N.V.

Preadvies

Hierbij bieden wij u de door de directie opgemaakte jaarrekening van de vennootschap over het boekjaar 2013 aan, evenals het verslag van de directie.

Wij stellen u voor deze jaarrekening conform vast te stellen, wat inhoudt dat:

- de totale winst over 2013 van € 66,8 miljoen wordt toegevoegd aan het eigen vermogen;
- de directie wordt gedechargeerd voor het bestuur dat zij heeft gevoerd en de commissarissen voor het toezicht dat zij over het afgelopen boekjaar hebben gehouden.

Inleiding

Wij onderschrijven volledig de duurzame missie en het beleid van de ASN Bank dat daaruit volgt. We voelen ons dan ook nauw betrokken bij de commerciële, financiële en duurzame ontwikkeling van de ASN Bank. De raad van commissarissen en de directie van de ASN Bank kwamen in 2013 vijf maal bijeen. Eenmaal vergaderden wij met de raad van advies en de directie. Behalve financiële en commerciële rapportages bespraken wij de opvolging van alle lopende interne audits. Zo kregen wij een goed inzicht in de wijze waarop de ASN Bank wordt aangestuurd, haar resultaten bereikt, de middelen die zij hiervoor inzet en de wijze waarop de risico's worden beheerst.

Reputatie en missie

De ASN Bank werd de eerste maanden van 2013 geraakt door de negatieve berichten in de media over SNS REAAL. Deze verschenen naar aanleiding van de onzekerheid over de toekomst van SNS REAAL en de daarop volgende nationalisatie van SNS REAAL op 1 februari 2013. Hierdoor lag ook de reputatie van de ASN Bank onder vuur. Volgens ons was het belangrijkste aandachtspunt voor de ASN Bank na de nationalisatie om het vertrouwen in haar missie te herstellen. Veel klanten noemen de missie van de ASN Bank immers als belangrijkste reden om klant te blijven. Wij kunnen constateren dat de ASN Bank hier in de loop van 2013 veel inspanningen voor heeft verricht.

Eigen vermogen ASN Bank

De ASN Bank heeft een interne doelstelling vastgesteld voor de gewenste ratio's van de verhouding tussen het eigen vermogen en de balans, en het gewenste rendement ten opzichte van het eigen vermogen. Wij gingen daarmee akkoord; de vaststelling van deze ratio's vonden we een goede ontwikkeling. We spraken af de ratio's een jaar na de vaststelling opnieuw te beoordelen.

Jaarverslag 2012

Wij stelden het jaarverslag over 2012 vast en gingen akkoord met het persbericht hierover. Dit werd op 21 juni gepubliceerd.

Raad van advies

Tijdens een extra vergadering maakten wij kennis met de leden van de raad van advies van de ASN Bank. Samen met hen en de directie bespraken wij de bestuurlijke organisatie van de bank. Ook kwam aan de orde welke plaats de ASN Bank inneemt ten opzichte van SNS Bank, de mogelijkheden voor samenwerking waar dat efficiënt en effectief is, en waar dat ruimte creëert voor de duurzame missie en klantvriendelijke reputatie van de ASN Bank. SNS Bank, Regiobank, BLG Wonen en de ASN Bank stelden in 2013 een manifest vast waarin zij uitdrukkelijk kiezen voor de menselijke maat, voor financiële dienstverlening die is gebaseerd op nut in plaats van rendement, en voor duurzaamheid. Dit manifest beschrijft gemeenschappelijke uitgangspunten op het gebied van waarden. De rol van de ASN Bank daarbij is die van voortrekker, vooral op het gebied van duurzaamheid. Wij beaamden de belangrijke rol die de raad van advies heeft bij het bewaken van de duurzame missie en positionering van de ASN Bank, en de adviserende rol die zij daarbij heeft tegenover de directie.

Verduurzaming hypotheeken

Een van de aspecten van duurzaamheid is om 'goed wonen' toegankelijk te maken. Dat betekent dat de ASN Bank en SNS Bank samenwerken om hypotheeken te verduurzamen. Dit betreft zowel ecologische aspecten, zoals energie-efficiëntie, als sociale aspecten. De kennis van de ASN Bank kan daarbij helpen. Wij bespraken diverse mogelijkheden voor duurzame hypotheekproducten van SNS Bank met de directie van de ASN Bank. Dit is een voorbeeld van de

manier waarop de ASN Bank en haar collegabanken op basis van het manifest willen samenwerken. Het beleidsdocument *Wonen en werken* van de ASN Bank kan ideeën leveren voor een algemene visie op duurzaam wonen voor SNS Bank.

Langetermijnstrategie

De langetermijnstrategie van de ASN Bank was een regelmatig terugkerend onderwerp van gesprek tussen de commissarissen en de directie. Wij scharen ons achter de strategie van de ASN Bank. Een voorbeeld van een doelstelling met een grote impact voor de lange termijn is dat de ASN Bank in 2030 per saldo volledig klimaatneutraal wil zijn. Dit betreft zowel de bankorganisatie als de investeringen op de bankbalans en van de ASN Beleggingsfondsen. Deze investeringen hebben een veel grotere invloed op het klimaat dan alleen de kantoororganisatie. In 2014 gaat de bank de stappen definiëren waarmee zij dit besluit kan uitvoeren.

Wij moedigden de directie daarbij aan om ook zo concreet mogelijke langetermijndoelen te formuleren voor mensenrechten en biodiversiteit. We bespraken met de directie de plannen om te onderzoeken of en hoe de ASN Bank in 2014 het thema 'zorg' kan invullen, om daarmee het mensgerichte karakter van duurzaamheid te versterken.

De vele activiteiten die de ASN Bank buiten de balans om doet, leveren een belangrijke bijdrage aan het vervullen van haar duurzame missie. Wij adviseerden de directie deze te blijven voortzetten en goed te blijven verankeren in het totaal aan activiteiten van de bank. Met deze activiteiten, bijvoorbeeld via haar communityplatform Voor de Wereld van Morgen, heeft de bank ook een sterk publiek profiel.

Tevens stonden we uitgebreid stil bij de uitkomsten van een groot klantenonderzoek dat de bank onder klanten en niet-klanten heeft gehouden. Daaruit sprak een groot vertrouwen in de missie, klantvriendelijkheid en positionering van bank. Dit koppelden de respondenten aan de duidelijke wens dat de ASN Bank grote duurzaamheidsthema's blijft vertalen in concreet handelingsperspectief. Wij beschouwden deze uitkomsten als zeer waardevolle input voor het langetermijnbeleid.

Operationeel Plan 2014-2016

In het najaar bespraken wij het operationeel plan 2014-2016 met de directie van de ASN Bank. De ASN Bank streeft ernaar 'in balans' te groeien:

- Zij streeft naar een evenwicht tussen de tevredenheid van klanten en medewerkers en een gezond financieel resultaat.
- Er moet een goede balans zijn tussen enerzijds de groei van het spaargeld en anderzijds de uitzettingen van de bank. Dit laatste vraagt om extra aandacht voor de zakelijke uitzettingen. Deze bestaan uit financieringen van duurzame projecten door de afdeling Duurzame Financieringen van de ASN Bank en onderhandse leningen door SNS Asset Management op basis van de duurzaamheidscriteria van de ASN Bank.
- De activiteiten van de ASN Bank 'buiten de balans', dat wil zeggen activiteiten die niet onder haar taak als bank vallen, hebben een belangrijke plaats. Zij leveren een essentiële bijdrage aan de duurzame missie van de bank en vergroten de binding met de klanten. Voorbeelden zijn het stimuleren van duurzame initiatieven via Voor de Wereld van Morgen, samenwerking met maatschappelijke partners en lobby voor onderwerpen op het gebied van mensenrechten, klimaat en biodiversiteit.

Samenstelling van de raad

Gedurende het verslagjaar 2013 was de raad als volgt samengesteld:

Rob Langezaal, voorzitter

Annemiek van Melick

Bart de Ruigh

Graag bedanken wij de klanten en andere belanghebbenden voor hun vertrouwen in de ASN Bank. We spreken onze waardering uit voor de inzet van de medewerkers en directie. We hebben er alle vertrouwen in dat de ASN Bank haar missie als duurzame bank ook in 2014 met inzet en succes zal uitvoeren.

Den Haag, 9 april 2014

Namens de raad van commissarissen

Rob Langezaal, voorzitter

2.2 Bericht van de raad van advies

De raad van advies van de ASN Bank is samengesteld uit vertegenwoordigers met uiteenlopende maatschappelijke achtergronden. De raad is in 1993 opgericht en adviseerde oorspronkelijk over de beleggingsstrategie van de beleggingsfondsen van de ASN Bank. Inmiddels functioneert de raad als adviesorgaan voor de ASN Bank. De raad volgt kritisch de duurzame missie van de ASN Bank en adviseert de directie gevraagd en ongevraagd.

De directie en de raad overleggen regelmatig over de activiteiten en resultaten en over de duurzame koers van de bank. In 2013 vergaderden zij vier maal. Tevens vond er een vergadering plaats van de raad van advies, de raad van commissarissen en de directie. Omdat drie van de vijf leden in 2012 of 2013 tot de raad waren toegetreden, besteedden wij veel aandacht aan de kennismaking met alle activiteiten van de bank. Voorts kwamen in de loop van het jaar onder meer de volgende onderwerpen aan de orde.

Stand van zaken na de nationalisatie van SNS REAAL

Een terugkerend punt op de agenda was de situatie bij de ASN Bank naar aanleiding van de nationalisatie van SNS REAAL. Deze leidde tot kritische vragen bij het publiek, in beperkte mate tot het vertrek van klanten en tot onrust bij de medewerkers. De directie bracht herhaaldelijk verslag uit van de stand van zaken. De raad adviseerde de directie om de eigen duurzame missie en resultaten te benadrukken, en open alle vragen van klanten te beantwoorden. De raad ondersteunde de rustige, feitelijke media-strategie van de directie.

Kennismaking met de raad van commissarissen

Eenmaal vergaderde de raad van advies met de raad van commissarissen en de directie over de activiteiten en missie van de ASN Bank. Daarbij was er ook aandacht voor *good governance* en de verschillende rollen en bevoegdheden van de raad van commissarissen en de raad van advies. De raad van advies heeft in overweging gegeven om ook commissarissen van buiten SNS Bank toe te voegen. Er was overeenstemming over het belang van de ASN Bank om zich door te ontwikkelen en scherp te kunnen positioneren.

Hypotheeken

De raad en de directie bespraken de financiering van hypotheeken van SNS Bank, Regiobank en BLG Wonen, en de communicatie hierover. Een van de kritiekpunten die begin 2013 in de media naar voren kwamen, was de omvangrijke financiering van deze hypotheeken door de ASN Bank. Dit leidde tot veel vragen van klanten. De raad heeft de hypotheeken meermaals geagendeerd en de vraag opgeworpen of de financiering van hypotheeken past in het duurzaamheidsbeleid van de ASN Bank.

De directie licht toe dat er plannen zijn om de leningen van de ASN Bank aan SNS Bank ter belegging in hypotheeken anders te structureren. Dit is eind september 2013 geëffectueerd. De ASN Bank verstrekt nu een lening aan een besloten vennootschap met de naam Woonhuishypotheeken B.V. Deze besloten vennootschap investeert uitsluitend in hypotheeken die zijn verstrekt door SNS Bank en RegioBank. Het doel hiervan is transparant te maken wat er gebeurt met de lening(en) van de ASN Bank aan SNS Bank.

Overige financieringen

De ASN Bank wil de portefeuille financieringen zo laten groeien dat de balans een betere weergave is van de sectoren die zij onontbeerlijk vindt voor een duurzame samenleving. Daaronder vallen onder meer wonen, onderwijs en zorg, naast duurzame energie en bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen. Concreet betekent dit dat naar verwachting het aandeel woningfinancieringen in de bankportefeuille zal dalen doordat de bank de groei, indien mogelijk, volledig in andere sectoren uitzet. De raad onderschrijft de visie van de bank dat een duurzame samenleving over meer gaat dan de energie en klimaat, maar ook welzijn, wonen en gezondheid omvat.

Langetermijnstrategie en -visie

De afgelopen tien jaar heeft de ASN Bank haar activiteiten flink uitgebreid, duurzaamheidsbeleid geformuleerd en haar klantenbestand uitgebreid. Groei is instrumenteel aan de missie een duurzame samenleving te helpen stimuleren. De groei- en ontwikkelingsdoelen zijn grotendeels gerealiseerd. Daarom is het nu tijd opnieuw na te denken over doelstellingen voor de lange termijn en deze te formuleren, ook op het gebied van duurzaamheid. De directie heeft dit in eerste instantie gedaan onder begeleiding van een lid van de raad van advies (op persoonlijke titel). De doelstellingen zijn besproken met het managementteam van de bank, de raad van advies en de voltallige raad van commissarissen. De uitkomsten zijn ook besproken met de raad van advies. Daarbij kwamen essentiële vragen naar voren. Zijn de missie en visie op een duurzame samenleving krachtig genoeg? In hoeverre moet de ASN Bank niet-bancaire activiteiten ontplooiën, bijvoorbeeld verschillende duurzame initiatieven van groepen klanten en maatschappelijke organisaties

ondersteunen? Gaat de ASN Bank klanten zoeken bij haar visie of past zij haar visie aan haar klanten en belanghebbenden aan? Hoe onderscheidt de ASN Bank zich in haar primaire proces, als bank, via haar duurzame keuzes? Een belangrijk aandachtspunt waren meetbare langetermijndoelstellingen. Voor de duurzaamheidspijler klimaat is die er: de ASN Bank wil in 2030 klimaatneutraal zijn met haar kantoororganisatie en investeringen. Maar voor mensenrechten en biodiversiteit is zo'n doelstelling er nog niet. De raad adviseerde de directie om niet alleen kwantificeerbare doelstellingen op te stellen, maar ook een beeld te schetsen van de lange termijn in de vorm van een essay *Bank van de toekomst*. De suggestie daarbij was om iemand van buiten de bank uit te nodigen dit perspectief te verwoorden voor de ASN Bank. In de laatste vergadering van het jaar presenteerde de directie een concepttekst van het visiestuk *Duurzame groei*. Dit behandelt de groeimogelijkheden van de bankbalans, rekening houdend met de duurzaamheidsuitgangspunten. Het document kan een leidraad zijn hoe de ASN Bank haar visie op de duurzame samenleving kan vertalen in activiteiten die op haar balans staan en in overige activiteiten. De raad en de directie bespraken diverse aspecten van het visiestuk, dat in 2014 verder wordt uitgewerkt.

Klimaatbeleid

De raad nam met instemming kennis van het beleidsdocument over de duurzaamheidspijler klimaat. Daarin is als doelstelling opgenomen de ASN Bank klimaatneutraal in 2030 te maken. De raad begroette deze ambitie met instemming dat de ASN Bank met haar resultaatverplichting haar koploperspositie onderstreept en andere financiële instellingen uitnodigt dit voorbeeld te volgen.

Operationeel Plan 2014-2016

De directie heeft in de raad het Operationeel Plan 2014-2016 gepresenteerd. De ASN Bank streeft ernaar 'in balans' te groeien. Dat wil zeggen dat er evenwicht moet zijn tussen de tevredenheid van klanten en medewerkers en een goed financieel resultaat, en tussen de groei van het spaargeld en de uitzettingen van de bank. Essentieel daarbij is dat de uitzettingen van de bank zich in toenemende mate concentreren op verduurzaming van de samenleving. Dit vraagt om extra aandacht voor de zakelijke uitzettingen. De raad discussieerde met de directie over mogelijke risico's en over de keuzes die in het plan zijn gemaakt. In een later stadium zullen de keuzes opnieuw in de raad besproken worden.

Beleidsdocument *Wonen en werken*

De raad en de directie wisselden uitvoerig van gedachten over het beleidsstuk *Wonen en werken*. De directie lichtte toe dat de ASN Bank de verduurzaming van de bedrijfsvoering van woningcorporaties grote aandacht geeft. Het beleidsdocument bevat concrete toetsingscriteria hiervoor. De raad heeft met instemming gereageerd.

Samenstelling en bevoegdheden van de raad

De raad besprak de eigen rol en bevoegdheden. Deze zijn opnieuw beschreven en door de raad van commissarissen goedgekeurd; ook de raad van advies hechtte zijn goedkeuring aan de beschrijving. Het reglement van de raad van advies werd opnieuw geactualiseerd; de raad zal dit begin 2014 definitief vaststellen.

Wij spraken onze waardering uit voor het (inwerk)programma dat beschikbaar is voor de leden van de raad van advies. In dit uitgebreide, inhoudelijke programma, dat de directie heeft geregeld, komt de bank in al haar facetten aan bod.

De raad was in 2013 als volgt samengesteld:

Femke Halsema, voorzitter

Maarten van Huijstee

Hans Kamps

Jan van der Kolk

Willemijn Verloop

De raad meent dat de ASN Bank in 2013 conform haar duurzame missie heeft gehandeld. Wij spreken onze waardering uit voor de wijze waarop de directie en medewerkers van de bank in 2013 hun werkzaamheden hebben verricht.

Den Haag, 9 april 2014

Namens de raad van advies:

Femke Halsema, voorzitter

3 Organisatie, missie en belanghebbenden

Sinds 1960 streeft de ASN Bank ernaar het geld van klanten zo te beleggen en investeren, dat het bijdraagt aan een rechtvaardige verdeling van de welvaart in de wereld. Niet alleen in het heden, tussen de verschillende regio's in de wereld. Maar ook tussen onze generaties en de toekomstige wereldbewoners. In dit hoofdstuk leest u meer over deze missie, de strategie waarmee wij haar invullen en ons duurzaamheidsbeleid. Ook leest u welke groepen mensen en organisaties bij de ASN Bank zijn betrokken.

3.1 Organisatie

De ASN Bank is een zelfstandig opererende, duurzame bank met een eigen bankvergunning, eigen beleid en een eigen statutaire directie. De ASN Bank staat onder toezicht van de Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten. SNS Bank N.V., onderdeel van SNS REAAL N.V., is de enige aandeelhouder van de ASN Bank.

Onze duurzame missie is op verschillende manieren gewaarborgd, onder meer doordat de ASN Bank een eigen directie en een raad van advies heeft, evenals eigen statuten. In artikel 2 van deze statuten staat de duurzame missie verwoord: 'Bij alle voornoemde activiteiten (namelijk het verrichten van activiteiten als bank) heeft de vennootschap ten doel de duurzaamheid van de samenleving te bevorderen en zich bij haar economisch handelen daardoor te laten leiden. Dit betekent dat de vennootschap bij haar handelen naast door financieel-economische overwegingen zich ook door milieu- en sociaalmaatschappelijke overwegingen zal laten leiden.'

Meer over onze organisatie leest u in bijlage 2.

3.2 Missie en strategie

De abstract geformuleerde missie uit onze statuten hebben we uitgewerkt in een tekst die concreter aangeeft wat onze belangrijkste doelstelling is: 'Ons economische handelen is erop gericht de duurzaamheid van de samenleving te bevorderen. We werken mee aan veranderingen die zijn bedoeld om een einde te maken aan processen waarvan de nadelige gevolgen worden verschoven naar toekomstige generaties of worden afgewenteld op het milieu, de natuur en kwetsbare bevolkingsgroepen. Daarbij verliezen we niet de noodzaak uit het oog om op lange termijn een rendement te behalen dat het gezonde voortbestaan van onze bank waarborgt. Wij beheren de middelen die onze klanten ons toevertrouwen, op een wijze die recht doet aan hun verwachtingen.'

De ASN Bank wil als financieel dienstverlener bijdragen aan de realisatie van een duurzame samenleving. Hiertoe stellen wij eisen aan onszelf, zodat we onze beloften tegenover externe belanghebbenden – vooral onze klanten – nakomen. Hoe doen wij dat onder meer?

- Wij hanteren strikte criteria op het gebied van duurzaamheid, eerlijkheid, transparantie, deskundigheid en betrouwbaarheid.
- Om onze missie te realiseren werken wij waar mogelijk samen met maatschappelijke partners, zowel organisaties als duurzaam opererende bedrijven, die positief bijdragen aan onze doelstellingen.

- Wij initiëren duurzame ontwikkelingen en steunen belangrijke initiatieven van anderen op dit gebied.
- Wij communiceren hoofdzakelijk rechtstreeks – via internet, telefoon en post – met onze klanten.

3.3 Onze klanten

De ruim 600 duizend zakelijke en particuliere klanten van de ASN Bank zijn onze voornaamste belanghebbenden. Zij maken ons bestaan mogelijk. We zijn ervan overtuigd dat we alleen succesvol kunnen zijn als we in voortdurende dialoog staan met onze klanten en open zijn over dilemma's die gepaard gaan met duurzaam bankieren. Daarom besteden wij veel aandacht aan de communicatie met klanten, met eenvoud en openheid als uitgangspunten.

Communicatie

In januari en februari, de maanden rond de nationalisatie van SNS REAAL, ontvingen wij via alle kanalen veel meer reacties van klanten dan normaal. Veel klanten betoonden zich ongerust en boos, anderen betuigden hun loyaliteit. De medewerkers van de ASN Klantenservice hebben zich buitengewoon ingespannen om al die reacties te beantwoorden. Wij verwelkomden de reacties, want ze maakten ons duidelijk wat onze klanten vonden en welke gevoeligheden er waren. Daarop konden wij de communicatie afstemmen die plaatsvond toen de nationalisatie een feit was geworden.

Op de dag dat de nationalisatie bekend werd, verzonden wij een brief aan al onze klanten. Daarin legde de directie de stand van zaken uit. Zij benadrukte dat er voor de klanten niets veranderde en dat de duurzame missie van de ASN Bank werd gehandhaafd. Eenzelfde brief verzonden we aan onze overige relaties.

Uit de reacties van klanten bleek dat we niet duidelijk genoeg waren geweest over twee punten. Sommige klanten hadden zich niet gerealiseerd dat de ASN Bank onderdeel uitmaakt van SNS REAAL, en wat deze relatie inhield. De publiciteit rond de nationalisatie van SNS REAAL vestigde de aandacht hierop. Andere klanten begrepen niet waarom de ASN Bank investeert in woninghypotheken van SNS Bank (zie hoofdstuk 7). Deze punten namen we mee bij het samenstellen van een aparte webpagina waarop kort en krachtig te lezen was wat de ASN Bank is en waar zij voor staat. Een folder met soortgelijke inhoud voegden we bij het februarinummer van ons klantenmagazine *Ideaal*. In aparte nieuwsberichten op onze website gingen we in op de veiligheid van het spaargeld van onze klanten, onze positie als onderdeel van SNS REAAL en onze keuze om te investeren in hypotheek. In het aprilnummer van *Ideaal* ging algemeen directeur Ewoud Goudswaard in op de recente gebeurtenissen, de lering die we daaruit trokken, en de betekenis ervan voor onze klanten.

Ook via de sociale media reageerden klanten en anderen. In de maanden februari tot en met april beantwoordden we vooral via Twitter veel vragen over de nationalisatie van SNS REAAL. Naast veel kritiek ontvingen we steunbetuigingen en begrip. In mei organiseerden we voor onze meest actieve fans en critici een dialoogavond op ons kantoor.

Wij stellen het zeer op prijs dat zoveel klanten de moeite hebben genomen om te reageren, ongeacht of de reactie ongerust, boos of ondersteunend was. Niet alleen leerden we ervan, maar het stak ons een hart onder de riem dat onze klanten minstens zo geraakt waren als wijzelf. We leerden eruit dat we moeten blijven uitleggen waar de ASN Bank voor staat en hoe wij onze missie willen bereiken. Daarover leest u meer in hoofdstuk 5.

Communicatiemiddelen

Wij willen met onze communicatie ál onze klanten bereiken, of zij nu de voorkeur geven aan papier, internet, telefoon of mobiel bankieren. Tegelijkertijd zoeken we naar nieuwe manieren om informatie over het voetlicht te brengen. Waar mogelijk laten we 'oude' en 'nieuwe' media naast elkaar bestaan. Ons belangrijkste online medium is onze website, asnbank.nl. Daar kunnen klanten internetbankieren en vinden zij informatie over de ASN Bank. Onze klanten kunnen met vragen en opmerkingen terecht bij de medewerkers van de ASN Klantenservice. In de communicatie met klanten en andere belanghebbenden spelen sociale media als Facebook, Twitter en LinkedIn een steeds belangrijker rol. De communicatie via deze media is zowel bondig en direct als wederzijds. Geïnteresseerden plaatsen positieve, maar ook kritische berichten over de ASN Bank. Doordat deze berichten worden herhaald, kunnen zij een groot bereik hebben. Daarom monitoren wij actief het berichtenverkeer en beantwoorden vragen over onze dienstverlening en de bank. Daarnaast initiëren we berichten, discussies en acties in de sociale media. Eind 2013 hadden we ruim 7.400 volgers op Twitter en ruim 26.000 fans op Facebook.

Ons klantenmagazine *Ideaal* verscheen in 2013 vijfmaal, zowel op papier als online. De inhoud van beide versies komt vrijwel overeen. Klanten kunnen kiezen welk van de twee versies zij ontvangen; ze kunnen ook voor beide kiezen. De online versie is ook bedoeld voor geïnteresseerden die (nog) geen klant zijn van de ASN Bank. Eind 2013 had de online versie ruim 12.500 abonnees, van wie ruim 10.500 bij aanmelding de papieren versie hebben opgezegd.

De jaarverslagen van de ASN Bank en de ASN Beleggingsfondsen zijn belangrijke media om klanten en belanghebbenden te informeren over ons beleid en onze activiteiten. We realiseren ons echter dat veel mensen een drempel ervaren om een jaarverslag te gaan lezen. Daarom publiceren wij een online jaarmagazine over de ASN Bank. De publicatie van zowel het jaarverslag 2012 van de ASN Bank als het online jaarmagazine 2012 werd uitgesteld tot juni als gevolg van de nationalisatie van SNS REAAL.

Omdat wij onze klanten graag persoonlijk ontmoeten, organiseren wij regelmatig klantenbijeenkomsten. We ontvingen honderden beleggende klanten bij de vergaderingen van aandeelhouders en participanten van de ASN Beleggingsfondsen op vrijdag 19 april. In een apart vragenuur beantwoordde de directie vragen over de situatie bij en toekomst van de ASN Bank. Dit bleek aan een grote behoefte te voldoen. Het hoogtepunt van het jaar was de dertiende Dag van het Ethisch Beleggen op zaterdag 30 november. Ruim duizend genodigden verzamelden zich in de Amsterdamse Kromhouthal. Het onderwerp van de dag was de toekomst en het belang van een duurzame wereld en de rol van creativiteit en samenwerking daarbij. Klanten en andere genodigden konden colleges bijwonen, discussiëren over duurzaam beleggen en zich laten inspireren door opkomende talenten en boeiende gasten. Het twintigjarige jubileum van het ASN Duurzaam Aandelenfonds bezorgde deze inspirerende dag een extra feestelijk tintje.

Duurzaamheid tastbaar gemaakt

'Duurzaamheid' is een breed begrip. Ruim de helft van de Nederlanders heeft geen concreet beeld bij duurzaam en maatschappelijk investeren. Bij 'duurzaamheid' denken zij vooral aan 'milieu'. Andere aspecten, zoals mensenrechten, volgen op grote afstand, hoewel Nederlanders dit desgevraagd een belangrijk thema vinden.

In 2010 besloten wij daarom het begrip 'duurzaamheid' tastbaarder te maken voor onze (potentiële) klanten. Uit onderzoek bleek dat onze klanten vier thema's het belangrijkste vinden in relatie tot hun spaargeld: eerlijke handel, tegen kinderarbeid, duurzame energie en tegen wapenindustrie. Wij introduceerden deze thema's in juli 2010. Sindsdien staan zij centraal in onze communicatie over duurzaamheid. De vier thema's maken de pijlers van ons duurzaamheidsbeleid concreter voor onze klanten en andere belanghebbenden:

<i>Duurzaam thema:</i>	<i>maakt deze pijlers van het duurzaamheidsbeleid concreet:</i>
• Eerlijke handel	mensenrechten, biodiversiteit
• Tegen kinderarbeid	mensenrechten
• Duurzame energie	klimaat
• Tegen wapenindustrie	mensenrechten

Aan onze klanten bieden de thema's de kans om hun persoonlijke voorkeuren uit te spreken. De thema's zijn gekoppeld aan de ASN Creditcard en ASN Ideaalsparen. De klant die deze producten afneemt, kan kiezen voor een of meer van de thema's. Wie niet kiest, geeft daarmee automatisch een voorkeur voor alle vier de thema's aan. Samen met onze maatschappelijke partners vullen wij elk thema in met projecten. Voor elke uitgave die de klant met de ASN Creditcard doet, gaat een bijdrage

van de winst van de ASN Bank naar de projecten. Voor ASN Ideaalsparen geldt dat hoe meer spaarsaldo de klanten hebben die voor een bepaald thema hebben gekozen, des te hoger de bijdrage van de ASN Bank aan de bijbehorende projecten is.

Eind 2013 steunden wij namens onze klanten de volgende projecten:

<i>Thema</i>	<i>Organisatie</i>	<i>Project</i>
Eerlijke handel	Solidaridad	Textielindustrie in Azië
	Oxfam Novib	Duurzame cacao uit Nigeria
Tegen kinderarbeid	Plan Nederland en Plan Bangladesh	Toekomst voor huislavinnen in Bangladesh
	Cordaid Kinderstem	Hulp aan kinderen in Oeganda en Congo
Duurzame energie	Natuur & Milieu	1 miljoen zonnedaken
	Urgenda	Texel energieneutraal
Tegen wapenindustrie	Amnesty International Nederland	Speciaal Programma voor Afrika
	War Child	Hulp aan oorlogskinderen in Congo

Via Ideaal en onze website houden we onze klanten op de hoogte van de resultaten van de steun aan deze projecten.

3.4 Overige belanghebbenden

Naast onze klanten rekenen wij vier doelgroepen tot onze 'key-stakeholders': onze aandeelhouder, de medewerkers van de ASN Bank, onze maatschappelijke partners en, in het algemeen, iedereen die ons helpt onze duurzame doelstellingen te realiseren. Tot de laatste groep behoren bijvoorbeeld de actieve leden van Voor de Wereld van Morgen. De opvattingen en belangen van deze belanghebbenden en onze klanten laten we meewegen bij het bepalen van onze koers. Wij toetsen onze werkwijze en ons beleid aan hun inbreng. Deze beïnvloedt ook onze afweging welke onderwerpen voor ons van wezenlijk belang zijn. Dat wil niet zeggen dat onze aanpak voortdurend verandert, want ook stabiliteit en continuïteit zijn belangrijke waarden van ons beleid.

Het overleg met maatschappelijke belanghebbenden krijgt structureel vorm in de raad van advies van de ASN Bank. Deze is samengesteld uit vertegenwoordigers met uiteenlopende maatschappelijke achtergronden. Voor in dit jaarverslag vindt u een verslag van deze raad.

Maatschappelijke partners

Om onze missie te kunnen realiseren, werken wij waar mogelijk samen met maatschappelijke partners. Zij dragen positief bij aan onze doelstellingen en vergroten onze daadkracht. Onze partners zijn voornamelijk maatschappelijke organisaties, maar ook duurzaam opererende bedrijven. Ook hebben wij zeer regelmatig overleg met maatschappelijke organisaties in uiteenlopende forums en zijn aanwezig bij evenementen en seminars.

Wij onderscheiden vier soorten partners:

- *Themapartners*

Zie paragraaf 3.3.

- *Strategische partners*

Met onze strategische partners onderhouden wij een langdurig, inhoudelijk samenwerkingsverband om invulling te geven aan onze missie. Daarnaast werken we met deze partners samen voor communicatie- en wervingsdoelstellingen. Sommige strategische partners zijn ook product- of themapartners.

- *Productpartners*

Wij ondersteunen deze partners via bepaalde producten, bijvoorbeeld de Waddenvereniging via het ASN Waddendeposito.

<i>Maatschappelijke partners in 2013</i>	<i>Themapartner</i>	<i>Strategische partner</i>	<i>Productpartner</i>	<i>Marketingpartner</i>
Amnesty International Nederland	✓	✓		
Cordaid Kinderstem	✓	✓	✓	
Cordaid Memisa	✓	✓	✓	
Cordaid Microkrediet		✓	✓	
FNV Mondiaal / FNV Voordeel				✓
Nationaal Ouderenfonds				✓
Natuur & Milieu	✓	✓		
Oxfam Novib	✓	✓	✓	
Plan	✓	✓		
Solidaridad	✓	✓		
Stichting Goed Bezig				✓
Stichting Max Havelaar				✓
Stichting Vrienden op de Fiets				✓
Urgenda	✓	✓		
Waddenvereniging			✓	
War Child	✓	✓		

• Marketingpartners

Incidenteel maken wij gebruik van de communicatiekanalen van onze marketingpartners om onze weravings- en communicatiedoelstelling te realiseren. Andersom bieden wij onze marketingpartners ook toegang tot onze communicatiekanalen.

Met de FNV heeft de ASN Bank goede banden. We zetten de actie die we in 2012 begonnen met FNV Voordeel voort. Elk FNV-lid dat een rekening opende bij de ASN Bank, ontving een welkomstpremie van € 20. Voor iedere nieuwe klant ontving FNV Mondiaal € 5 voor het Waste Pickers-project in Bangladesh. FNV Mondiaal licht de afvalwerkers in dit land voor over de gevaren voor hun gezondheid en biedt ze een kans op betere verdiensten. Zo streeft FNV Mondiaal naar betere leef- en werkomstandigheden voor deze mensen.

Tevens maakten we de film *Dapper in de kinderschoenen* mogelijk. De film gaat over kinderarbeid in de leerindustrie in Turkije. De film ging in première op het mini-filmfestival *Born Adults* van FNV Mondiaal, dat op 13 december plaatsvond.

We steunden in 2013 het Nationaal Ouderenfonds met een spaaractie. Meer hierover leest u in hoofdstuk 6.

Klanten konden in 2013 gratis lid worden van Stichting Vrienden op de Fiets. Deze bemiddelt in goedkope logeeraadressen in Nederland voor mensen die er met de fiets of te voet op uit trekken. 7.858 klanten maakten gebruik van het aanbod.

In 2013 ondersteunden we Stichting Goed Bezig. Deze plaatst op basisscholen kauwgomballenautomaten die zijn gevuld met 'Goed Bezig-buttons'. Kinderen kunnen

elkaar via de buttons complimenten geven, wat positief gedrag stimuleert en wellicht pesten tegengaat. Nadat een proef op elf Westlandse scholen in het voorjaar was geslaagd, konden in het najaar alle geïnteresseerde scholen een automaat aanvragen. Het doel is dat kinderen uiteindelijk tienduizend complimenten aan elkaar geven. Voor elke button die tijdens de proef is uitgedeeld, schonken we een euro aan War Child, wat een schenking van € 2.160 opleverde.

Medewerkers

De medewerkers maken de ASN Bank tot wat zij is: een organisatie van betrokken mensen, die zich met hart en ziel inzetten voor duurzaamheid. Meer over onze medewerkers en het personeelsbeleid leest u in hoofdstuk 8.

Mensenrechten

'Mensenrechten' is een breed begrip: burgerrechten, politieke rechten, economische, sociale en culturele rechten vallen eronder. We beoordelen de instellingen, ondernemingen en overheden waarin we investeren scherp op hoe ze omgaan met mensenrechten. Daarnaast zetten we ons op andere manieren in voor mensenrechten, zoals u hier ziet.

Petitie Water is een mensenrecht

Water is essentieel voor het leven. Maar water is ook een natuurlijke hulpbron die beperkt beschikbaar is. Het gevaar bestaat daardoor dat drinkwater handelswaar wordt. Daarom is een groep Europese burgers een initiatief gestart: Water is een mensenrecht. We riepen onze klanten op de petitie te tekenen.

Fairtrade Week

'Fair trade' staat voor mens- en milieuvriendelijke productie van grondstoffen en eindproducten. En voor een eerlijke beloning voor boeren en arbeiders. Daarom maakten we de Fairtrade Week mede mogelijk, en brachten die bij onze klanten onder de aandacht. Deze week, van 26 oktober tot en met 3 november, werd georganiseerd door het jubilerende Max Havelaar.

Historisch wapenhandelverdrag

In april namen de Verenigde Naties het Arms Trade Treaty aan. De Control Arms Coalitie, die in Nederland bestaat uit Amnesty International Nederland, Pax en Oxfam Novib, had daar hard voor gevochten. Met steun van de ASN Bank.

Brilliant Minds Burma

Een van de vier winnaars van de ASN Bank Wereldprijs was Brilliant Minds Burma. Deze organisatie leidt jongeren uit verschillende etnische groepen in Birma op en helpt ze aan een baan bij (inter-nationale) bedrijven die actief zijn in het land. Dat draagt bij aan duurzame vrede tussen verschillende etnische groepen én aan een duurzame economie.

© Amnesty International

Schrijfmarathon Amnesty

Op woensdag 10 december, de Internationale Dag van de Rechten van de Mens, organiseerde Amnesty een 24-uurs schrijfmarathon. We riepen via onze website en Voor de Wereld van Morgen mensen op om mee te doen. Ook ASN-medewerkers deden mee.

Movies that Matter

Met het jaarlijkse Movies that Matter Festival wil Amnesty International door middel van films, documentaires en debatten de ogen openen voor mensenrechten. Wij sponsorden ook in 2013 dit festival.

4 Duurzaamheidsbeleid en -praktijk

Duurzaamheid is het leidende principe bij alle werkzaamheden van de ASN Bank.

Daarbij scharen wij ons achter de algemeen erkende definitie uit het rapport *Our Common Future* van de Verenigde Naties uit 1987: 'Duurzaamheid betekent voorzien in de behoeften van nu, zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien in gevaar te brengen.'

Vaak worden duurzaamheid en duurzame ontwikkeling uitsluitend als een milieudoelstelling gezien. Voor de ASN Bank is het streven naar duurzame ontwikkeling echter in de eerste plaats ingegeven door rechtvaardigheid. Duurzaam handelen heeft tot doel een rechtvaardige verdeling van de welvaart te realiseren, nu en in de toekomst. Duurzaamheid heeft dus ook een sociale component. Wij bouwen daarom ons duurzaamheidsbeleid op drie pijlers: mensenrechten, klimaat en biodiversiteit. Deze pijlers sluiten aan op wat internationaal gebruikelijk is bij het onderscheiden van de verschillende aspecten van duurzaamheid, bijvoorbeeld bij de Verenigde Naties. Onder mensenrechten, klimaat en biodiversiteit vallen alle thema's die voor de ASN Bank en haar klanten belangrijk zijn.

Het duurzaamheidsbeleid is vastgelegd in beleidsdocumenten. Deze bevatten de duurzaamheidscriteria voor de selectie van alle investeringen en beleggingen, en de keuze van leveranciers, sponsorprojecten en projecten voor de ASN Bank Wereldprijs. De criteria gelden voor alle financieringen van de ASN Bank (zie hoofdstuk 7). ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. (ABB), de beheerder van de ASN Beleggingsfondsen, en ASN Vermogensbeheer nemen deze duurzaamheidscriteria integraal over als basis voor hun beleggingsbeleid. Het beleid voor elke pijler – mensenrechten, klimaat en biodiversiteit – is uitgewerkt in een apart beleidsdocument. Hoe we dit beleid toepassen op de verschillende sectoren, staat in beleidsdocumenten per sector. Alle beleidsdocumenten zijn gepubliceerd op onze website asnbank.nl.

4.1 Mensenrechten

In het beleidsdocument over mensenrechten beantwoorden we de vraag: hoe gaan we via onze investeringen, beleggingen en activiteiten om met mensen? Onder 'mensenrechten' verstaan wij alle soorten mensenrechten:

Global Compact

Het Global Compact is een initiatief van de Verenigde Naties om ondernemingen te stimuleren tien principes op het gebied van mensenrechten, arbeid, milieu en corruptie in hun beleid op te nemen en uit te laten voeren. Algemeen directeur Ewoud Goudswaard: 'De ASN Bank heeft in 2007 het Global Compact ondertekend als uitdrukking van haar decennialange en voortdurende betrokkenheid bij de tien doelstellingen van dit internationale VN-initiatief. Die betrokkenheid is nog onverminderd aanwezig. Dit verslag laat zien hoe we daar in 2013 invulling aan hebben gegeven.'

burgerrechten, politieke rechten, economische, sociale en culturele rechten. De grondslag van ons mensenrechtenbeleid is de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens* uit 1948, en de internationale standaarden die daarop zijn gebaseerd. Hiermee doelen we ook op de *Guiding principles on business & human rights* die de VN Mensenrechtenraad in juni 2011 heeft aangenomen. Deze zijn gebaseerd op het werk van de Amerikaanse hoogleraar John Ruggie als Speciaal Vertegenwoordiger van de secretaris-generaal van de VN. Zij zijn verwerkt in ons beleidsdocument. Daarin stellen wij scherpe criteria voor de beoordeling van de bedrijven en instellingen waarin de ASN Bank, de ASN Beleggingsfondsen en ASN Vermogensbeheer investeren. Deze moeten zich fors inspannen om mensenrechtenschendingen uit te sluiten. Wij toetsen bedrijven en instellingen op uiteenlopende thema's, zoals non-discriminatie, kinderarbeid, vrijheid van meningsuiting en privacy, vakbondsvrijheid, respect voor de lokale samenleving en bevolking, en consumentenveiligheid.

4.2 Klimaat

In 2013 werd het beleidsdocument over klimaat afgerond en goedgekeurd door de directie. Dit beschrijft hoe de ASN Bank wil bijdragen aan een veilig, stabiel en leefbaar klimaat voor mens en natuur. De stabiliteit van het klimaat staat onder zware druk doordat het gebruik van fossiele energie een toename van de uitstoot van broeikasgassen veroorzaakt, vooral CO₂ (kooldioxide). Voor de ASN Bank staat onomstotelijk vast dat deze uitstoot de huidige snelle opwarming van de aarde veroorzaakt.

De klimaatverandering heeft niet alleen een negatieve invloed op de natuur en biodiversiteit, maar beïnvloedt ook de mensenrechten. Zij zet wereldwijd onder meer het recht op huisvesting, gezondheid, zelfbeschikking en levensonderhoud onder druk. Bovendien kan de klimaatverandering volgens de Verenigde Naties een bedreiging zijn voor de stabiliteit en vrede in de wereld. Overstromingen, langdurige perioden van droogte en andere weersextremen kunnen leiden tot regionale voedselonzeekerheid en ontheemding van grote groepen mensen. Zo komen vluchtelingenstromen op gang waardoor vrede, openbare orde en veiligheid in gedrang kunnen komen. De delen van de wereld waar nu al armoede heerst, worden het hardst getroffen.

Klimaatdoelstelling voor de lange termijn

Om te voorkomen dat de opwarming catastrofale proporties aanneemt, is het noodzakelijk dat de wereld vóór 2020 een omslag in de uitstoot bereikt. Daarna moet er zo snel mogelijk, maar zeker rond 2050, een netto CO₂-neutrale situatie zijn ontstaan, wat wil zeggen dat er geen extra CO₂ meer in de atmosfeer komt. De ASN Bank wil daarin het voortouw nemen door als bank een maximale bijdrage te leveren aan het verminderen

van de uitstoot. Daarom stellen wij ons tot doel dat onze investeringen in 2030 volledig (voor 100%) netto klimaat-neutraal moeten zijn. Met behulp van externe deskun-digen hebben we voor de jaren 2011 tot en met 2013 uitgerekend in hoeverre we dit doel al hebben gerea-liseerd. Daarbij maken we een onderscheid tussen de investeringen van de ASN Bank, van het beleggings-

bedrijf ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. (ABB) en de nettoprestatie. De tabel laat zien dat we in 2013 netto 34,1% van de doelstelling hebben gerealiseerd. Als de baten gelijk zijn aan de lasten, hebben we de doelstelling volledig gerealiseerd.

Gerealiseerd deel van de klimaatneutraaldoelstelling in %

Baten en lasten in kiloton CO₂-equivalenten

	2011			2012			2013		
	Baten	Lasten	Gerealiseerd	Baten	Lasten	Gerealiseerd	Baten	Lasten	Gerealiseerd
ASN Bank	64	481	13,3%	63	508	12,4%	117	508	23,0%
ABB	79	105	75,2%	83	123	67,5%	95	114	83,3%
Netto	143	586	24,4%	146	631	23,1%	212	622	34,1%

Toelichting bij de tabel

- De achteruitgang in 2012 ten opzichte van 2011 is vooral veroorzaakt door de aflossing van een windenergieproject, en door het feit dat het vermogen toenam zonder dat daar eenzelfde groei op het gebied van investeringen in duurzame energie tegenover stond.
- De belangrijkste oorzaken van de verbetering in 2013 ten opzichte van 2012 zijn de investeringen in de groene obligaties van de EIB en de FMO, evenals de investeringen van Energiefonds Overijssel (EFO) in energiebesparing van woningen.

We gebruiken nu al diverse instrumenten om dit doel te bereiken. De komende jaren werken we verder uit hoe we het doel gaan realiseren. Dat doen we in de eerste plaats als investeerder en belegger, maar ook als activist en lobbyist, belangenbehartiger en werkgever. Enkele voorbeelden van onze activiteiten:

- We investeren helemaal niet in de winning en verwerking van fossiele-energiebronnen, en wel zoveel mogelijk in energie uit hernieuwbare energiebronnen, evenals in energiebesparing, energie-zuinige gebouwen en energie-efficiency. Dit geldt voor alle investeringen in bedrijven en instellingen. Bij de selectie van staatsobligaties houden wij rekening met de bijdragen van landen aan vermindering van de CO₂-uitstoot.
- We hebben een klimaatdoelstelling voor onze aandelenfondsen.
- We maken ons bij allerlei doelgroepen sterk voor maatregelen die het klimaat sparen. Zo werken we met partners aan de versnelling van de introductie van zonne-energie in Nederland en aan energiebesparing in de woningbouw.
- We nemen als belangenbehartiger deel aan nationale en internationale fora, zoals het Carbon Disclosure Project, UNEP FI, Global Compact, Caring for Climate Initiative, de Groene Zaak en de Duurzame Energie Koepel.
- We beperken de CO₂-uitstoot van onze kantoororganisatie zoveel mogelijk en compenseren de rest (zie hoofdstuk 8).

Daarnaast investeren we in activiteiten die het aanpassingsvermogen aan de klimaatverandering vergroten,

zoals aan water gerelateerde activiteiten, microkredieten en armoedebestrijding.

4.3 Biodiversiteit

Als duurzame bank willen wij bijdragen aan het behoud en de versterking van de biodiversiteit en van ecosystemen. Biodiversiteit is de variatie aan levende organismen en de verscheidenheid aan relaties die zij met elkaar hebben in ecosystemen. Biodiversiteit draagt bij aan onze welvaart. Dat is slechts gedeeltelijk in geld uit te drukken. Veel mensen genieten immers van de natuur. Bovendien levert biodiversiteit via ecosystemen waardevolle diensten als de productie van zuurstof, waterzuivering, voeding, brandstoffen, grondstoffen, medicijnen, bescherming en recreatie. Zonder deze diensten zou onze economie niet kunnen functioneren. In de ecosystemen die deze diensten leveren, bestaat een fragiele balans tussen de verschillende dier-, plant- en micro-organismen. Daarom is het belangrijk om de biodiversiteit te behouden. Dat is dus niet alleen moreel en ethisch wenselijk, maar vanuit economisch oogpunt zelfs noodzakelijk.

4.4 Nieuw beleid

In 2013 formuleerden we nieuw beleid over het onderwerp *Wonen en werken*. Klanten en andere geïnteresseerden vroegen we in september en oktober hierover mee te denken. Op deze oproep tot crowdsourcing ontvingen we veel reacties, die we meenamen bij de afronding van het beleidsstuk. Het sectorbeleid *Wonen en werken* gaat over de gebouwen waar mensen wonen en werken. Het geeft antwoord op de vragen: Waarom

investeert de ASN Bank in woningen en gebouwen? Hoe ziet de samenleving er op dat gebied uit in 2050? Welke keuzes maken we nu om daar te komen? We lichten de keuzes die we maken toe, met als uitgangspunt onze duurzaamheidspijlers mensenrechten, klimaat en biodiversiteit.

Ook herzagen we al eerder geformuleerd beleid. De belangrijkste herziening was het vernieuwde klimaatbeleid (zie paragraaf 4.2). Ook scherpten we het beleid over microfinancieringsinstellingen (MFI's) aan, waarin vooral het ASN-Novib Microkredietfonds belegt.

We beoordelen MFI's op hun mensenrechten- en milieubeleid, met speciale aandacht voor hun sociale prestaties.

Ten slotte herzagen wij het beleid voor risicolanden. Ondernemingen die actief zijn in risicolanden, lopen een verhoogd risico om betrokken te raken bij schendingen van de mensenrechten. Daarom onderscheiden wij categorieën risicolanden als het gaat om ondernemingsactiviteiten. We geven vervolgens aan welk beleid een onderneming die in een risicoland actief is, moet hebben om risico's zoveel mogelijk te vermijden.

4.5 De praktijk

Ons duurzaamheidsbeleid bevat criteria voor de selectie van investeringen en beleggingen. Deze criteria gelden voor de investeringen van de ASN Bank (zie hoofdstuk 7). De beheerder van de ASN Beleggingsfondsen, ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. (ABB), en ASN Vermogensbeheer nemen deze duurzaamheidscriteria integraal over als basis voor hun beleggingsbeleid.

Met behulp van drie instrumenten geven wij invulling aan duurzaam beleggen en investeren:

- de selectie van ondernemingen, instellingen en de overheden van landen;
- *engagement*, ofwel de dialoog met de ondernemingen of instellingen waarin wij beleggen of mogelijk willen beleggen;
- het uitoefenen van stemrecht bij beleggingen in aandelen.

Elk van deze activiteiten vindt plaats volgens een vast proces, dat uiteindelijk leidt tot een bepaald resultaat: de goed- of afkeuring van een bedrijf, instelling of de overheid van een land; het uitbrengen van een stem op een aandeelhoudersvergadering of de afronding van een dialoog met een onderneming. We lichten deze processen hierna toe.

De afdeling Duurzaamheidsbeleid & -Onderzoek is verantwoordelijk voor de formulering van het duurzaamheidsbeleid, het onderzoek, de dialoog met ondernemingen en de uitvoering van het stembeleid. Tevens mengt de afdeling zich namens de ASN Bank in maatschappelijke debatten over duurzaamheidskwesties.

Selectie

Ondernemingen, instellingen en rijksoverheden die voldoen aan onze duurzaamheidscriteria, zijn opgenomen in het ASN Beleggingsuniversum. De beheerders van de ASN Beleggingsfondsen, de spaargelden van de ASN Bank en ASN Vermogensbeheer putten bij het samenstellen van hun portefeuille uit deze lijsten met goedgekeurde ondernemingen en instellingen. Of zij een bepaalde belegging ook werkelijk selecteren, hangt af van de financiële prestaties.

Het selectieproces is een van de kernprocessen waarmee wij de missie van de ASN Bank voor onze klanten invullen. Het is een gecompliceerd en grondig proces, dat plaatsvindt volgens een vaste procedure. Wij onderzoeken continu of beleggingen voldoen aan onze duurzaamheidscriteria. Daarbij gebruiken we informatie van bedrijven of landen zelf, en van gespecialiseerde onderzoeksinstituten, de media, niet-gouvernementele organisaties en vakbonden.

De afgeronde onderzoeken bespreken we in de ASN Selectiecommissie. Deze bestaat uit de directie van de ASN Bank, de directie van ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. en het hoofd Duurzaamheidsbeleid & -Onderzoek. De commissie laat zich adviseren door de afdeling Duurzaamheidsbeleid & -Onderzoek. Zij kwam in 2013 zes maal bijeen. Alleen de ASN Selectiecommissie heeft de bevoegdheid om een onderneming, overheid of instelling voor het beleggingsuniversum goed of af te keuren.

Wij streven ernaar om alle ondernemingen en rijksoverheden in het universum binnen drie jaar opnieuw aan de criteria te toetsen en te bespreken. Als uit nieuwe informatie blijkt dat dit eerder moet plaatsvinden, vervroegen wij de toetsing. In 2013 deden we 489 bedrijfsonderzoeken. Soms onderzoeken we ondernemingen voor meerdere fondsen. Daarom ging het in totaal om 444 individuele ondernemingen. Ook onderzochten we 199 rijksoverheden en 88 projecten omdat zij aan heronderzoek toe of nieuw waren. We lieten 322 ondernemingen niet toe tot het ASN Beleggingsuniversum en verwijderden 35 bedrijven, 185 rijksoverheden en 5 projecten. 93 ondernemingen, 14 rijksoverheden en 82 projecten voldeden aan de duurzaamheidscriteria. In 39 gevallen gingen wij engagement aan.

Engagement

Regelmatig benaderen wij de ondernemingen en instellingen waarin we investeren of waarin onze fondsen beleggen, met een vraag of een verzoek. Daarmee beogen wij hen bewuster te maken van hun prestaties op het gebied van mensenrechten, klimaat en biodiversiteit en deze te verbeteren. Dit 'engagement' passen wij toe in de volgende gevallen:

1. Als een onderneming in het beleggingsuniversum mogelijk niet meer voldoet aan onze beleggingscriteria. Dat vermoeden kan voortkomen uit de

ASN Beleggingsuniversum in 2013: goed- en afgekeurd

Op basis van onze duurzaamheidscriteria keuren we ondernemingen en overheden goed of af. Enkele voorbeelden uit 2013:

Toegelaten in 2013:

- De Deense onderneming William Demant Holding (WDH) ontwikkelt, produceert en verkoopt producten om het gehoor te ondersteunen. WDH is aangesloten bij het Global Compact van de VN. Het onderschrijft de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en het beleid van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO). Ook wil het actiever met het milieu omgaan. Sinds 2008 is WDH aangesloten bij het Carbon Disclosure Project.
- We keurden de FMO Sustainability Bonds goed voor de investeringsportefeuille van de ASN Bank. Deze duurzaamheidsobligaties van de Nederlandse Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V. (FMO) sluiten aan op ons duurzaamheidsbeleid, vooral het klimaatbeleid, en voldoen aan de duurzaamheidscriteria. De opbrengst van de obligatie wordt gebruikt om groene projecten te financieren, bijvoorbeeld op het gebied van duurzame energie-opwekking, energy-efficiëntie, verantwoorde landbouw, voedselproductie, bosbouw, watertoevoer en -toegang en verantwoord vervoer.

Afgekeurd in 2013:

- Het Noorse Tomra Systems leek duurzaam, want het is actief in recycling. Deze activiteiten omvatten tegenwoordig echter ook de winning van uranium voor kernenergie, een activiteit die wij uitsluiten. Tomra ziet deze activiteit juist als een belangrijke groeiemarkt. Ook heeft het een bedrijf overgenomen dat sorteermachines maakt voor de tabaksindustrie. Ook deze activiteit sluiten wij uit.
- Het ASN Milieu & Waterfonds belegde in de Amerikaanse (drink)waterbedrijven Aqua America en American Water. Beide ondernemingen storten zich sinds enige tijd volledig op de 'schaliegasgoldrush'. Ze leveren de enorme hoeveelheden water die onmisbaar zijn bij de winning van schaliegas (fracking). Ook zijn ze actief lid van de Marcellus Shale Coalition, de belangrijkste en krachtigste lobbyorganisatie voor schaliegas in de VS.

driejaarlijkse toetsing of uit nieuwe informatie.

Wij sturen de onderneming daarover concrete vragen of verzoeken haar het beleid aan te passen of de uitvoering ervan te verbeteren. Afhankelijk van de antwoorden nemen wij opnieuw contact op met de onderneming. Als de gewenste reactie uitblijft, beslist de ASN Selectiecommissie of de onderneming uit het universum verwijderd moet worden.

2. Bij ondernemingen in het universum van het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds. Hierin bevinden zich twee categorieën bedrijven: ondernemingen die 'voorlopig' zijn toegelaten tot het universum, en bedrijven die 'definitief' zijn toegelaten. De voorlopig toegelaten ondernemingen voldoen wel aan onze absolute duurzaamheidscriteria, maar scoren nog niet op alle relatieve duurzaamheidscriteria een voldoende. Door actief met hen in dialoog te gaan sturen wij aan op verbeteringen. Na twee jaar onderzoeken wij of deze ondernemingen kunnen worden toegelaten. De criteria daarvoor zijn gelijk aan die voor het ASN Duurzaam Aandelenfonds. Als een onderneming niet voldoet verwijderen wij haar uit het universum.

3. Ter aanmoediging. Ondernemingen, instellingen en projecten stellen het zeer op prijs als zij worden geselecteerd voor ons universum. Wij stellen hen dan ook zoveel mogelijk op de hoogte van hun toelating. Wanneer wij regelmatig contact hebben met de ondernemingen en instellingen waarin wij investeren, begrijpen zij beter wat wij verwachten van hun prestaties op het gebied van mensenrechten, klimaat en biodiversiteit.

In 2013 voerden wij engagement met:

- 2 instellingen in de portefeuille van de ASN Bank;
- 68 ondernemingen uit het universum van het ASN Duurzaam Aandelenfonds,
- 51 ondernemingen uit het universum van het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds,
- 13 ondernemingen uit het universum van het ASN Milieu & Waterfonds;

Dit is inclusief de kledingbedrijven die wij benaderden over de veiligheid van naaiateliers in Bangladesh. Dit deden we ook in collectief verband met andere beleggers die samenwerken in de Principles for Responsible Investment (PRI).

Engagement in 2013

Een voorbeeld van engagement waren onze activiteiten naar aanleiding van de ramp in de textielfabriek Rana Plaza in Bangladesh. Er bevinden zich vijftien kledingproducenten in het ASN Beleggingsuniversum, vooral Westerse merken die hun kleding laten maken in lagelonenlanden als Bangladesh. Geen van hen was, voor zover bekend, betrokken bij Rana Plaza. De praktijk wijst echter uit dat de kans op ongelukken groot is. Daarom was deze ramp voor ons aanleiding om de ondernemingen in ons universum te vragen hun verantwoordelijkheid te nemen. Sommige ondernemingen reageerden daar niet op. Als zij, voor zover wij kunnen constateren, in de loop van 2014 nog niets hebben gedaan aan de veiligheid van de textielfabrieken die hun kleding leveren, bespreken wij dat in de ASN Selectiecommissie. Deze neemt dan in overweging om deze ondernemingen uit te sluiten van belegging en te verwijderen uit het ASN Beleggingsuniversum.

Doordat ondernemingen zich in het universum van meerdere fondsen kunnen bevinden, ging het in totaal om 114 ondernemingen.

Stemmen

De ASN Beleggingsfondsen hebben stemrecht tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van de ondernemingen waarin zij beleggen. Daardoor kunnen zij invloed uitoefenen op het beleid en management van die ondernemingen. Bij het stemmen gaan de fondsen uit van de missie en duurzaamheidscriteria van de ASN Bank en ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. Het aantal ondernemingen waarbij dit stemrecht wordt uitgeoefend, neemt al enkele jaren toe. In 2013 stemden we op 213 aandeelhoudersvergaderingen van 200 ondernemingen wereldwijd volgens dit duurzame stembeleid. De fondsen belegden eind 2013 in 209 ondernemingen. Het verschil ontstaat doordat sommige bedrijven meerdere aandeelhoudersvergaderingen per jaar houden. Bovendien hebben we gestemd op vergaderingen van bedrijven die aan het eind van het jaar niet meer in de fondsportefeuille zitten, en andersom.

Stemmen in 2013

Enkele voorbeelden van ons stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen in 2013:

Nike: ondoorzichtig lobbybeleid

Aandeelhouders vroegen Nike om regelmatige rapportages over zijn bijdragen aan politieke partijen en organisaties, en over het beleid en de procedures die aan deze bijdragen ten grondslag liggen. Door gebrek aan transparantie loopt Nike reputatierisico, wat de aandeelhouderswaarde kan schaden, vonden zij. Wij steunden dit verzoek, want volgens ons behandelt het beleid van Nike niet al zijn bijdragen aan politieke organisaties.

Heineken: tegen extra beloning voor bestuurders

Twintig procent van de aandeelhouders, waaronder de ASN Beleggingsfondsen, stemde tegen extra compensatie voor de bestuurders van Heineken. Deze nam de vorm aan van speciale aandelen Heineken en viel buiten het normale pakket beloningen van het bestuur.

4.6 Duurzaamheidsdilemma's

De ASN Bank wordt regelmatig geconfronteerd met dilemma's in haar duurzaamheidsbeleid. De keuze voor duurzaamheid is niet altijd eenduidig. Het begrip 'duurzaamheid' is immers veelomvattend, wat tot discussies leidt wanneer wij het in de praktijk uitwerken. De ASN Bank maakt daarin haar eigen keuzes. Daarbij duiken regelmatig dilemma's op. Investeren we in een windmolenfabrikant zonder mensenrechtenbeleid? Hoe handelen we bij een beschuldiging van corruptie die niet is bewezen? Door ons duurzaamheidsbeleid zo helder mogelijk te formuleren proberen we dergelijke dilemma's te ondervangen. Zo leggen we bijvoorbeeld in het beleid vast dat we vanwege onder meer de veiligheid en het afval niet investeren in kernenergie. Daarmee laten wij de veiligheid en het afvalprobleem zwaarder wegen dan de bijdrage van kernenergie aan vermindering van het broeikaseffect. Dat is een duidelijke keuze in dit dilemma. Beleid geeft echter nooit antwoord op alle dilemma's. Wanneer een specifiek dilemma daar om vraagt, zoeken we een antwoord dat in lijn is met onze missie en de wensen van onze klanten. Dat doen wij op basis van eigen onderzoek, waarbij wij zowel onze stakeholders als specialisten raadplegen.

Duurzaamheidsdilemma's 2013

Vervolg op 2012: de farmaciesector

In het jaarverslag over 2012 beschreven we ons dilemma over de farmaciesector. Kort samengevat: de sector levert een belangrijke bijdrage aan de gezondheid van mensen, maar er komen ernstige misstanden voor. In 2013 hebben wij andere belanghebbenden gevonden die ons standpunt delen. Samen met hen gaan wij de pijnpunten aankaarten bij de sector. We staan nog aan het begin van dit proces, maar we zijn vastberaden om hier veel tijd en moeite in te steken. Zo hopen we de farmaciesector duidelijk te maken dat niet geld, maar de mens centraal moet staan in zijn verdienmodel.

In november ondertekenden we de beleggersverklaring *Behind the Brands* van Oxfam Novib. Deze verklaring richt zich op ondernemingen in de voedingsindustrie. Beleggers wereldwijd riepen hen op om verantwoording af te leggen over hun ketenbeleid en -praktijken en hier transparant over te zijn. In de verklaring dringen de beleggers er bij de voedingsindustrie op aan lokale gemeenschappen te beschermen, vrouwen gelijk te behandelen en de uitstoot van broeikasgassen met urgentie aan te pakken.

Principles for Responsible Investment

In 2010 ondertekenden wij de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties. Deze uitgangspunten zijn in 2006 geïntroduceerd als verzameling vrijwillige *best practice*-normen voor vermogensbezitters en vermogensbeheerders die in hun beleggingsproces rekening willen houden met milieu, maatschappij en goed bestuur. De PRI bieden beleggers een platform om samen – en daarmee met meer invloed – de dialoog aan te gaan met ondernemingen. Ook kunnen zij samen agendapunten indienen op aandeelhoudersvergaderingen, zogenaamde *shareholder resolutions*. Zo heeft de PRI-organisatie al veel agendapunten ingebracht, vooral over klimaat en mensenrechten. De leden van de PRI committeren zich om inzicht te geven in hun dialogen met ondernemingen en hun stemgedrag.

4.7 Lobbyactiviteiten en verklaringen

Lobbyen is een van de manieren waarop wij de duurzame samenleving bevorderen. De ASN Bank zet zich, samen met andere organisaties, bij overheden en instellingen in voor onderwerpen die mensenrechten, klimaat en biodiversiteit betreffen. Wat deden we hier in 2013 aan?

In juli 2012 vonden er onderhandelingen plaats over het wapenhandelverdrag (Arms Trade Treaty) van de Verenigde Naties. De ASN Bank was toen een van de 24 instellingen die in het *Global Investor Statement on Arms Trade* opriepen tot een sterk, wettelijk bindend en veelomvattend verdrag. De VN Lidstaten kwamen toen niet tot een eindakkoord. Van 18 tot en met 28 maart 2013 vonden de eindonderhandelingen van het verdrag plaats. Naar aanleiding daarvan riepen wij samen met andere Nederlandse investeerders minister Timmermans van Buitenlandse Zaken op zich samen met zijn EU-collega's tot het uiterste in te zetten om de onderhandelingen tot een succes te maken.

In mei ondertekenden we een beleggersverklaring over de ramp op 24 april 2013 in Bangladesh, toen het gebouw Rana Plaza instortte (zie ook paragraaf 4.5).

In juni ondertekenden we een beleggersverklaring over conflictmineralen, de Investor Statement in Support of SEC Rule 1502 on Conflict Minerals.

De ondertekenaars uitten hiermee de wens om regel 1502 van de Dodd Frank Act over conflictgrondstoffen in stand te houden. De Amerikaanse Kamer van Koophandel, de National Association of Manufacturers, en de Business Roundtable hadden in de Verenigde Staten een rechtszaak aangespannen tegen deze regel. Zij claimden dat de kosten van de regel Amerikaanse producenten onevenredig treft. De regel is gehandhaafd.

Biodiversiteit

Biodiversiteit – de variatie aan levende organismen en hun relaties in ecosystemen – draagt bij aan ons welzijn en aan onze welvaart. Zij is onmisbaar voor waardevolle zaken als zuurstof, drinkwater en voeding. Deze pagina toont voorbeelden van hoe wij ons in 2013 hebben ingezet om de biodiversiteit te behouden.

NRW.BANK Green Bond

De ASN Bank heeft € 25 miljoen belegd in NRW.BANK Green Bond. Met deze obligatie worden milieuvriendelijke projecten op het gebied van water en energie in Noordrijn-Westfalen gefinancierd. Zoals het herstel van de natuurlijke loop van de Emscher, ooit de meest vervuilde zijrivier van de Rijn.

Naturalis

We sponsorden het project Raamsteeg 2 in Leiden. Met dit initiatief wilde Naturalis Biodiversity Center biodiversiteit, wetenschap en kunst bij elkaar brengen voor een breed publiek. Wij organiseerden in Raamsteeg 2 een evenement over de toestand van de oceanen.

Red de bij

Het voortbestaan van de bij wordt bedreigd, onder meer door bestrijdingsmiddelen. Greenpeace voert actie om die te verbieden. Wij riepen onze klanten op de petitie van Greenpeace hierover te tekenen. Ook zetten we de bij in het zonnetje in de Ideaal van februari. De ASN Foundation steunde enkele bijprojecten met een donatie.

Grijs water ASN-pand

Het gebruik van grijs water (regenwater) spaart kostbaar drinkwater en bevordert de biodiversiteit. Eind 2013 namen we in het kantoor van de ASN Bank een grijs-watercircuit voor het sanitair in gebruik.

Red de rijke weide

Vogelbescherming Nederland voerde actie om de 'rijke weide' te redden: een wei vol verschillende vogels, bloemen en insecten. Wij vroegen onze klanten de actie te steunen.

Petitie tegen octrooirecht op zaden

Het Amerikaanse gentechbedrijf Monsanto wil in Europa exclusieve rechten krijgen op zaden van dagelijkse voedingsgewassen. Dat leidde wereldwijd tot massale protesten. Wij riepen onze klanten op een petitie van Avaaz.org hierover te tekenen.

5 Inzet voor duurzaamheid

Veel klanten kiezen voor de ASN Bank omdat zij willen dat hun (spaar)geld volgens duurzame criteria wordt beheerd. Zij verwachten ook dat wij namens hen de duurzaamheid van de samenleving bevorderen via activiteiten die niet op onze balans staan. Daarom werken wij op allerlei manieren met en voor onze klanten aan een rechtvaardige, duurzame samenleving.

5.1 Communicatie

Het is onlosmakelijk verbonden met onze duurzame missie dat wij transparant zijn, luisteren naar onze klanten en hen actief betrekken bij onze activiteiten en beleidsvorming. Daarom zijn we open over hoe we ons inzetten voor een rechtvaardige, duurzame samenleving, en vertellen dit via diverse media. We komen graag tegemoet aan de wensen van klanten en andere belanghebbenden die precies willen weten hoe wij onze duurzame missie uitvoeren. Onze drijfveer gedurende 2013 was dan ook om het contact met klanten verder te verbeteren. Niet alleen door onze klanten beter te informeren, maar ook door naar hen te luisteren en te vragen wat zij van de ASN Bank verwachten. Dat deden wij via diverse communicatiekanalen (zie hoofdstuk 3), en bijvoorbeeld ook via crowdsourcing over het nieuwe beleid voor wonen en werken. Hieronder belichten wij enkele activiteiten die speciaal gericht waren op de communicatie over onze missie en activiteiten op het gebied van duurzaamheid.

WAAR(de) op de kaart

Uit veel reacties bleek dat er behoefte bestaat om snel en gemakkelijk te zien wat de ASN Bank doet met het geld dat klanten haar toevertrouwen. Daarom lanceerden wij op 19 september de webpagina *WAAR(de) op de kaart* op asnbank.nl en de website van onze internet-community Voor de Wereld van Morgen. Deze webpagina biedt klanten en andere geïnteresseerden een toegankelijk, visueel aantrekkelijk overzicht van de manier waarop we onze missie in de praktijk brengen. Zij toont op de wereldkaart een selectie van activiteiten: uitzettingen van de ASN Bank, beleggingen van de ASN Beleggingsfondsen en projecten die we steunen via sponsoring, samenwerking, Voor de Wereld van Morgen en de ASN Foundation. Zij illustreren wat de ASN Bank namens klanten doet om de duurzame, rechtvaardige samenleving te bevorderen. Daarbij streven we niet naar volledigheid, maar wel naar een evenwichtige weergave van de activiteiten. Eind 2013 stonden er 152 activiteiten op de kaart. In het laatste kwartaal is de pagina in totaal ruim vijfduizend maal bezocht. Gemiddeld klikten de bezoekers op ruim vier pinnen. Dat betekent dat er meer dan 21 duizend maal activiteiten zijn bekeken.

Klantenonderzoek

In de zomer van 2013 vond een groot onderzoek plaats onder (potentiële) klanten. De achtergrond was dat wij een verbinding zoeken tussen onze rol als bank en als organisatie met een maatschappelijke rol. Onze visie en missie bepalen hoe wij onze maatschappelijke rol invullen. Maar wij wilden ook de mening van onze klanten en andere geïnteresseerden hierover horen. Hoe geloofwaardig vinden zij het als wij niet-bancaire activiteiten op het gebied van duurzaamheid ontplooiën? Welke

speelruimte geven zij ons bij het uitbouwen van deze rol? Het onderzoek leidde tot de conclusie dat klanten een groot vertrouwen hebben in de ASN Bank en haar idealen en expertise. Dankzij dit vertrouwen ondersteunen zij dat we onze missie niet alleen uitvoeren via onze bancaire activiteiten, maar ook via onder meer Voor de Wereld van Morgen en acties met maatschappelijke partners. Wij hoeven onze rol dus niet te beperken tot die van bank. Wel plaatsten de deelnemers aan het onderzoek kanttekeningen. De belangrijkste daarvan zijn:

- Strategische, maatschappelijk belangrijke thema's passen het beste bij de ASN Bank. Klanten zien voor ons een strategische rol, waarbij wij activiteiten faciliteren en ondersteunen, meedenken en initiatieven nemen. Een uitvoerende rol ligt minder voor de hand.
- De ASN Bank is financieel expert en expert op het gebied van duurzaamheid. Onze niet-bancaire activiteiten moeten vooralsnog een relatie hebben met deze expertises. Op de langere termijn kunnen we wellicht ook andere duurzaamheidsactiviteiten ontplooiën.
- Een goede uitleg over en verantwoording van wat we doen is noodzakelijk. Wanneer wij stappen nemen die klanten (nog) niet begrijpen, krijgen wij hen niet mee, hoe betrokken zij ook zijn.

De uitkomsten van het onderzoek zijn besproken in het managementteam, de raad van commissarissen en de raad van advies. Zij vormen de basis voor de manier waarop wij de komende jaren duurzaamheid via niet-bancaire activiteiten willen stimuleren.

Nieuwe tv-campagne

Uit het klantenonderzoek bleek ook een behoefte aan handelingsperspectief en een weerstand tegen betweterigheid. Dat namen wij mee bij de ontwikkeling van onze nieuwe tv-campagne. Deze campagne richtte zich op iedereen die de ogen niet sluit voor zaken als kinderarbeid, wapenhandel en klimaatverandering, en ook niet voor de behoefte aan welzijn, zorg en wonen, en voor de toekomst van de volgende generaties. Wie dat onder ogen ziet, wil er iets aan doen, bijvoorbeeld door te kiezen voor de ASN Bank. Zo zetten de klanten van de ASN Bank hun geld in om de wereld duurzamer en eerlijker te maken, was de boodschap. De tv-spot was heel december op vijf tv-zenders te zien.

5.2 Stimulansen voor duurzaamheid

De ASN Bank zet zich ook in voor de samenleving door acties en steun aan duurzame initiatieven van anderen. Dat doen wij op verschillende manieren.

Sociale media

De sociale media zijn bij uitstek geschikt om acties te voeren die de duurzaamheid bevorderen, en om mensen bewust te maken van wat er op dit gebied speelt en hun handelingsperspectief te bieden. Op onze Facebook-pagina en Voor de Wereld van Morgen plaatsen wij regelmatig duurzaam nieuws. Twitter zetten we in om tijdens bijeenkomsten, zoals de aandeelhoudersvergadering van de ASN Beleggingsfondsen, een bredere doelgroep te bereiken dan de aanwezigen. Ook voeren we via sociale media een dialoog met klanten. Enkele voorbeelden.

Via onze website en sociale media riepen we enkele malen onze klanten op om acties te steunen waarvan wij de doelstellingen onderschrijven, ook van organisaties die geen partner zijn. Zo vestigden wij de aandacht op een petitie van Greenpeace om de bijen in Europa te redden en een petitie van Avaaz.org in verzet tegen aanpassing van het Europese octrooirecht op planten. Beide acties pasten in ons beleid voor biodiversiteit. We riepen klanten op om mee te doen aan de 24-uurs schrijfactie van Amnesty International op de Dag van de Mensenrechten op 10 december. We vestigden aandacht op de Fairtrade Week van Max Havelaar eind oktober en begin november. Op onze website en in Ideaal vroegen we aandacht voor *Behind the Brands*. Met deze actie brengt Oxfam Novib de landroof en landconflicten aan de orde die gepaard gaan met de toenemende productie van suiker voor frisdranken.

We vulden onze commerciële acties aan met campagnes op Facebook. In het voorjaar voerden we de campagne *Uitje met een oudere*. Daarmee wilden we de brug slaan tussen jongeren die veel online zijn, en eenzame ouderen. Elke week verdiende het leukste uitje een bos bloemen. In december startte de Facebookcampagne: *Krant voor morgen*. Samen met en voor fans op Facebook creëren we een digitale krant met alleen fictief nieuws dat positief en inspirerend is.

Kennis uitwisselen

Een belangrijke manier om duurzaamheid te bevorderen is het uitwisselen van kennis. Dat doen wij bijvoorbeeld via de Eerlijke Bankwijzer. Dit initiatief van Oxfam Novib, FNV, Milieudefensie, Dierenbescherming, Pax en Amnesty International vergelijkt de duurzaamheid van Nederlandse banken en verzekeraars. Voor ons gaat het er niet alleen om dat daaruit blijkt dat we een duurzame bank zijn. Ook belangrijk is dat we via dit kanaal met maatschappelijke organisaties en andere banken

kennis over duurzaam bankieren uitwisselen. Deze uitwisseling vindt ook plaats via fora als conferenties, expertbijeenkomsten en bijeenkomsten met belanghebbenden. In 2012 en 2013 namen we deel aan de Community of Practice Biodiversiteit en Bedrijven van Agentschap NL. De veertien deelnemende bedrijven willen biodiversiteit meenemen in hun bedrijfsstrategie en investeringsbeslissingen. De community krijgt op verzoek van de ASN Bank in 2014 een vervolg voor financiële instellingen. Ook organiseerden we twee masterclasses voor de media over de wijze waarop de ASN Bank invulling geeft aan haar beleid voor biodiversiteit, klimaat en mensenrechten.

Ook internationaal wisselen we kennis uit, bijvoorbeeld met de financiële instellingen die zijn aangesloten bij de Principles for Responsible Investment (PRI) en bij UNEP FI, en met de deelnemers aan het Global Reporting Initiative. UNEP is het milieuprogramma van de Verenigde Naties; UNEP FI is het partnerschap tussen UNEP en de financiële sector. We spraken met UNEP Finance af om deel te nemen aan de ontwikkeling van een Greenhousegas Protocol voor financiële instellingen. Het doel daarvan is tot een internationaal geaccepteerde methodiek te komen voor een klimaatbalans van de investeringen van financiële instellingen. Wij werkten in 2013 aan een eerste versie van zo'n balans. De uitkomsten ervan staan in dit jaarverslag (hoofdstuk 4.2).

Bij onze aandeelhouder, SNS Bank, en bij andere onderdelen van SNS REAAL is steeds meer aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en belangstelling voor de manier waarop de ASN Bank dat al ruim vijftig jaar doet. Wij waren ook in 2013 op allerlei niveaus met collega's in de groep in gesprek over hoe we samen het duurzaamheidsbeleid verder vorm konden geven. We deelden kennis en inspireerden elkaar, bijvoorbeeld met ons beleidsstuk *Wonen en werken* en met de Eerlijke Bankwijzer over het verduurzamen van woningen in de portefeuilles.

Voor de Wereld van Morgen

Met onze internetcommunity Voor de Wereld van Morgen richten wij ons steeds meer op startende duurzame ondernemers. Wij zien duurzame ondernemers als mensen die in actie komen om een bijdrage te leveren aan de oplossing van een maatschappelijk probleem in Nederland of daarbuiten. Ons platform staat ten dienste van deze 'duurzame doeners'. Het helpt hen initiatieven te ontwikkelen en ideeën te realiseren, en biedt hun gelegenheid met elkaar te discussiëren, informatie te delen en contacten te leggen. Eind 2013 had Voor de Wereld van Morgen ruim 53.000 leden (eind 2012: ongeveer 50.000). Op Voor de Wereld van Morgen voeren wij tevens acties waarmee wij invulling geven aan onze missie.

Leden van de site en strategische partners van de ASN Bank kunnen zelf acties starten en berichten plaatsen. We ondersteunen deze acties via de netwerksites Facebook, LinkedIn en Instagram en op Twitter. Zo bereiken we steeds een groter publiek.

De ASN Bank Wereldprijs

Op Voor de Wereld van Morgen organiseerden we voor de zesde maal de ASN Bank Wereldprijs. Deze bestond ditmaal uit vier prijzen van € 10.000: een prijs voor elk van de vier duurzame thema's van de ASN Bank. We ontvingen 250 projecten, waarvan we er 161 konden

goedkeuren. Daaruit selecteerde de jury de veertig meest innovatieve, duurzame en haalbare projecten. Daar konden de bezoekers van de website op stemmen. Bijna negentienduizend mensen brachten hun stem uit. Vijf projecten per thema gingen door naar de volgende ronde. De initiatiefnemers ontvingen persoonlijke coaching en een intensieve trainingsdag om een pitch en een businessplan te maken. De jury beoordeelde de pitches en de plannen en koos op basis daarvan acht finalisten. Tijdens een inspirerende, goed bezochte bijeenkomst in Chizone op Scheveningen koos de jury uiteindelijk de winnaars.

Duurzaam thema:	Winnaars ASN Bank Wereldprijs 2013
Eerlijke handel	<i>Studio Jux</i> wil de vraag en het aanbod – onder meer van een fabriek in Nepal – van duurzame lifestyleproducten vergroten.
Tegen kinderarbeid	<i>Van prostituee naar officemanager</i> zet zich in voor eerlijk werk voor 450 kwetsbare meisjes in India.
Duurzame energie	<i>WavEnergy</i> heeft een vernieuwend concept om elektriciteit op te wekken via de golfslag op zee.
Vrede en veiligheid	<i>Brilliant Minds Burma</i> leidt jongeren van verschillende etnische afkomst in Birma op voor een baan bij een internationaal bedrijf.

The Battle

In februari startte The Battle op Voor de Wereld van Morgen. In de loop van 2013 vonden vijf 'battles' plaats, elk met een eigen thema. In de eerste ronde van elke battle kan iedereen zich inschrijven met een duurzaam project in het kader van het thema. De redactie

van Voor de Wereld van Morgen kiest de twee beste projecten. Deze werven zoveel mogelijk stemmen. Elke stem is € 5 waard. Als er € 3.500 vergeven is, sluit de battle. Voor de Wereld van Morgen organiseert voor elke winnaar een crowdsourcingevent.

Thema:	Winnaars The Battle 2013
Water	<i>KRNWTR</i> ontwikkelde een app waarop horecabezoekers kunnen zien en aangeven of horecagelegenheden kraanwater serveren.
Mode	<i>GoLDFABRIK</i> maakt sieraden van eerlijk goud (fair trade en fair mined).
Food	<i>Tas-Toe</i> gaat voedselverspilling in de horeca tegen door de doggybag sociaal geaccepteerd te krijgen.
Afval	<i>RotterZwam</i> kweekt paddenstoelen op gebruikt koffiedik in het voormalige Tropicana-zwembad in Rotterdam.
Dierenwelzijn	<i>Healthy Seas</i> verwijdert visnetten van de zeebodem en laat die tot onder meer badpakken verwerken.

Sponsoring

De ASN Bank sponsort bijzondere projecten die passen bij onze visie en die wij willen stimuleren. Daarmee beogen we zowel onze naamsbekendheid te vergroten als duurzaamheid bij een breder, en zo mogelijk jong publiek onder de aandacht te brengen. We sponsoren daarom elk jaar bijzondere projecten, zowel klein als groot. Hier volgt een kleine selectie.

In een bedrijfstak die zoveel mensen inspireert als de filmindustrie, wordt opvallend weinig aan duurzaamheid gedaan. Daarom sponsorden wij de Green Film Making Competition, die werd georganiseerd door Strawberry Earth. Nederlandse filmmakers die deelnamen aan NTR Kort, een filmprogramma van NTR met

films van tien minuten, werden uitgedaagd hun film duurzaam te produceren. Strawberry Earth verzorgde voor de filmmakers workshops over duurzaamheid, waar wij een bijdrage aan leverden. De bedoeling was om de beste film te belonen. De filmmakers besloten echter samen een gids te maken waarin zij uitleggen hoe filmmakers hun productie kunnen verduurzamen. Met deze competitie brengt Strawberry Earth een grote verandering teweeg in de branche. In 2014 start de derde editie, waar wij ook bij betrokken zijn. Begin februari vond het eerste Human Rights Watch Weekend plaats in de Balie in Amsterdam. Wij sponsorden dit weekeind, waar documentaires werden vertoond en debatten gevoerd. Het doel daarvan was de bezoekers

duidelijk te maken dat de strijd voor de mensenrechten nog lang niet gestreden is.

We sponsorden de Puur Restaurant Week in juni.

Het doel daarvan was de consumptie van biologische en fairtradevoeding en duurzame vis een impuls te geven. Dat deed de actie mede door de gasten van deelnemende restaurants te informeren over de herkomst van de gerechten.

Sponsoring van jongeren

Steeds meer jongeren zetten zich met ondernemingszin, een frisse blik en veel enthousiasme in voor een duurzame samenleving. Wij vinden het belangrijk hen daarbij te stimuleren.

In april 2013 startte Your Bricks, een opleidingsprogramma voor ondernemende jongeren die met een goed idee een bijdrage willen leveren aan de duurzaamheid van de samenleving. Dertig jongeren volgden op zes zaterdagen masterclasses. Daarin werkten zij aan hun idee en vormden dit stapsgewijs om tot een businessplan. De acht meest gemotiveerde deelnemers met de beste plannen wonnen de begeleiding van een coach bij de uitvoering van hun project.

Ook steunden we de twee Nederlandse VN-jongerenvertegenwoordigers voor duurzame ontwikkeling doordat we hun reizen mogelijk maakten. Zo kon een van hen, Ralien Bekkers, spreken tijdens een vergadering van de Verenigde Naties over de rol van jongeren bij de duurzame doelstellingen. Dat deed zij als enige jongere, op basis van input van jongeren uit andere landen. Ook maakten wij het mogelijk dat de twee vertegenwoordigers hun ervaringen deelden op scholen. Ten slotte steunden we de Duurzame Jonge 100 (DJ100). Dit initiatief portretteert honderd inspirerende jongeren en laat een breed publiek zien wat jongeren doen om de samenleving te verduurzamen.

ASN Foundation

De ASN Bank verstrekt al jaren giften aan projecten en organisaties die bijdragen aan onze missie. Dit doen wij via de Stichting ASN Foundation. Deze stelt geld beschikbaar aan organisaties en projecten om duurzame initiatieven mogelijk te maken. Wij steunen projecten over de gehele wereld. De organisatie die de gift aanvraagt, moet in Nederland zijn gevestigd. De donaties – 120 in 2013 – lopen uiteen van € 100 tot € 25.000. Grote giften gingen in 2013 onder meer naar Stichting Smartkids Foundation, Movies that Matter, Stichting World Servants Nederland, Ecosystem Return Foundation en NAGA Foundation. Meer informatie vindt u in het jaarverslag van de ASN Foundation en op onze website.

5.3 Erkenning van onze inzet

In 2013 ontvingen wij diverse eervolle vermeldingen en prijzen. Wij bedanken iedereen die hier een bijdrage aan heeft geleverd. Hierna leest u de belangrijkste vermeldingen.

Duurzaamheidsbeleid

Goede algemene score Eerlijke Bankwijzer

Op 25 april publiceerde de Eerlijke Bankwijzer de dertiende geactualiseerde versie van het duurzaamheidsbeleid van de Nederlandse banken. Daarin behaalde de ASN Bank prima scores. De Eerlijke Bankwijzer waardeerde ons beleid op gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en wapens, natuur (biodiversiteit), visserij en maakindustrie. Ook voor de meeste andere onderdelen behaalden wij mooie cijfers. De aanbevelingen van de Eerlijke Bankwijzer voor ons beleid voor wonen namen we mee in de ontwikkeling van het beleid *Wonen en Werken* (zie paragraaf 4.4).

Hall of Fame

Op 10 oktober publiceerde Pax het rapport *Don't bank on the bomb*. Dit gaat over de investeringen van financiële instellingen in kernwapenproducenten. Hierbij zijn bijna driehonderd banken, verzekeraars en pensioenfondsen wereldwijd betrokken. De 'Hall of Fame' bevat twaalf instellingen wereldwijd met een beleid dat elke investering in kernwapens uitsluit, waaronder de ASN Bank.

Transparantie

Voor de Eerlijke Bankwijzer beoordeelde Onderzoeksbureau Profundo de transparantie van tien Nederlandse financiële instellingen. De ASN Bank kwam als beste uit de bus. Wij behaalden een 9 voor de transparantie van de bankinvesteringen (de activiteiten die we uitvoeren met voornamelijk het spaargeld), en een 10 voor de transparantie van het vermogensbeheer (vooral de activiteiten voor de ASN Beleggingsfondsen, ASN Vermogensbeheer en Energiefonds Overijssel).

Niet-beleggen in oliewinning en mijnbouw

Onderzoeksbureau Profundo onderzocht in hoeverre Nederlandse banken, verzekeraars en vermogensbeheerders investeren in tien delfstofwinnende bedrijven die betrokken zijn bij ernstige schendingen van mensenrechten. Het onderzoek vond plaats in opdracht van de Eerlijke Bankwijzer en Eerlijke Verzekeringswijzer. De conclusie: financiële instellingen investeren bij elkaar voor miljarden euro's in deze delfstofwinnende bedrijven. Maar de ASN Bank is hier op geen enkele manier bij betrokken. Wij investeren niet in de tien geselecteerde bedrijven omdat zij niet voldoen aan ons duurzaamheidsbeleid.

Klanttevredenheid en publieksprijzen

Klantvriendelijkste bank

Onderzoeksbureau Marketresponse onderzocht ook in 2013 wat Nederlanders het klantvriendelijkste bedrijf vinden. Net als in 2010, 2011 en 2012 won de ASN Bank in de categorie banken. Daarmee werden we voor het vierde jaar op rij tot klantvriendelijkste bank van Nederland gekozen. Aan het onderzoek door bureau Marketresponse ligt een enquête onder 2.500 consumenten ten grondslag, die de ervaringen van klanten toetst aan de zes klantvriendelijkheidscriteria:

- Wees beschikbaar als de klant daar om vraagt.
- Kom de belofte die je in reclame maakt na.
- Doe niet moeilijk over formaliteiten.
- Geef je fouten toe en los ze op juiste wijze op.
- Val de klant niet onnodig lastig.
- Wees oprecht betrokken bij je klant.

Meest aanbevolen bank

Op 18 april 2013 mochten we de Superpromoter Award 2013 in ontvangst nemen als meest aanbevolen bank van Nederland. Deze prijs was gebaseerd op een onderzoek onder tienduizend Nederlanders.

Betrouwbaarste financieel dienstverlener

Klanten van de ASN Bank zien hun bank als verreweg de meest betrouwbare van alle financiële dienstverleners. Dat was een van de uitkomsten van de Bank- en Verzekeringsmonitor van de Persgroep. Het onderzoek werd in mei uitgevoerd onder ruim drieduizend lezers. Onze klanten zien ons volgens het onderzoek als betrouwbaar, het meest geloofwaardig, klantgericht, duurzaam, eerlijk, onderscheidend en behulpzaam.

NPS-score

Veel klanten zijn bereid de ASN Bank aan te bevelen bij bekenden: we behaalden in 2013 een 'net promotor score' (NPS) van +19%. De meeste banken scoren negatief. De NPS wordt berekend door het percentage klanten uit een steekproef dat een bedrijf niet wil aanbevelen, af te trekken van het percentage klanten dat het bedrijf wel aanbeveelt. De klanten die ons aanbevelen, noemen als belangrijkste redenen de klantvriendelijkheid van de ASN Bank, haar no-nonsense karakter en de duurzame beleggingen. Redenen om ons niet aan te bevelen waren in 2013 de lage rente en online bankieren.

Financiële website van het jaar 2013

Net als in 2012 en 2011 wonnen we de prijs voor de Beste Financiële Website van het Jaar. Deze publieksprijs wordt jaarlijks uitgereikt. MetrixLab organiseert de verkiezing, in samenwerking met Emerce. Zij meten zowel de populariteit als de kwaliteit van de genomineerde websites.

Prijzen voor bancaire activiteiten

Vakprijs voor financiering

Het internationale vakblad Project Finance riep de financiering van het Belgische windmolenpark Northwind uit tot European Offshore Wind Deal of the Year 2012. De ASN Bank maakt Northwind mede mogelijk met een lening van € 34 miljoen.

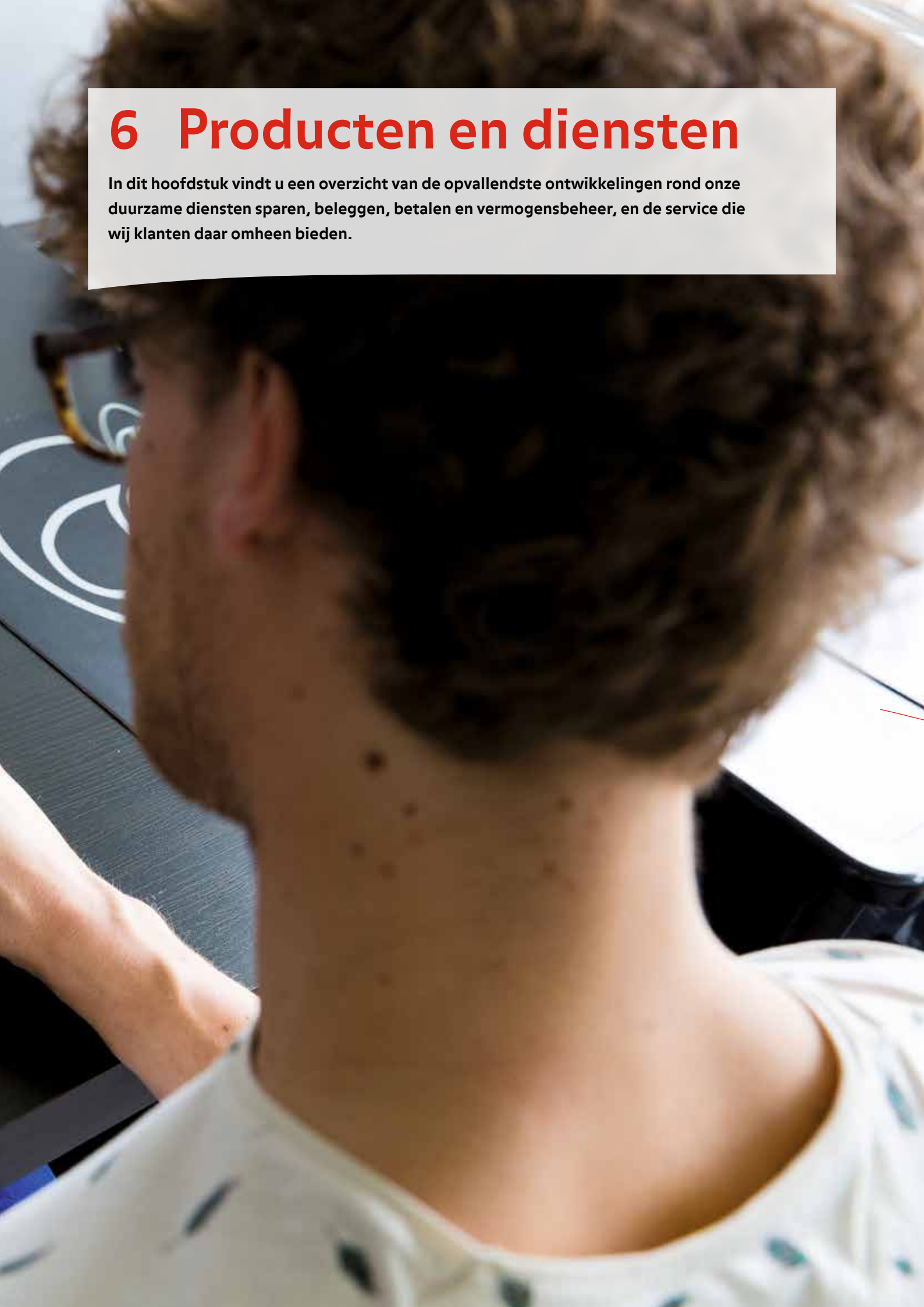
Gouden Stier ASN Duurzaam Aandelenfonds

Op 7 november won het jubilerende ASN Duurzaam Aandelenfonds de Gouden Stier voor het beste beleggingsfonds van Nederland. Deze prijs maakt duidelijk dat beleggen op basis van duurzame uitgangspunten niet onder hoeft te doen voor regulier beleggen.

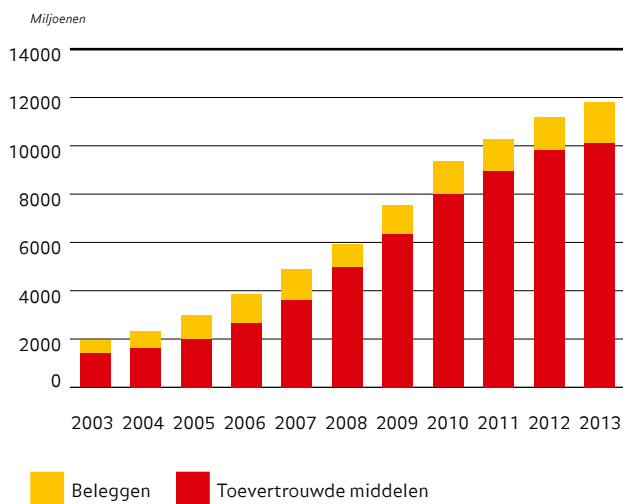
6 Producten en diensten

In dit hoofdstuk vindt u een overzicht van de opvallendste ontwikkelingen rond onze duurzame diensten sparen, beleggen, betalen en vermogensbeheer, en de service die wij klanten daar omheen bieden.

Volgens de ASN Bank hoort bij onze duurzame missie dat wij onze klanten centraal stellen. Dat uitgangspunt maakt al jaren intrinsiek deel uit van onze cultuur. Inmiddels heeft de toezichthouder, de Autoriteit Financiële Markten, banken opgedragen zichtbaar te maken dat zij de klant centraal stellen. Daarom werken wij aan een grotere zichtbaarheid van dit onderdeel van ons beleid en onze praktijk.

Vermogen onder beheer

6.1 Sparen

Het totale spaartegoed nam in 2013 met 3,1% toe van € 9,66 miljard tot € 9,96 miljard. Deze groei kwam voornamelijk tot stand in onze direct opvraagbare spaarvormen voor de particuliere markt (ASN Ideaalsparen) en de zakelijke markt (ASN Sparen Zakelijk). Ook opmerkelijk was de groei van ASN Jeugdsparen.

ASN Ideaalsparen

Met ASN Ideaalsparen steunen wij actief vier duurzame thema's: vóór eerlijke handel en duurzame energie, en tegen kinderarbeid en wapenindustrie. Klanten kunnen een of meer van deze thema's kiezen, waaraan wij namens hen bijdragen. Onze maatschappelijke partners ontvangen voor hun themaprojecten jaarlijks een bijdrage uit de winst van de ASN Bank. Deze bijdrage is gerelateerd aan de hoogte van het spaartegoed en de themakeuze van de ASN-klanten. Over geheel 2013 keerden we in dit kader aan acht verschillende projecten in totaal € 1,4 miljoen uit (zie hoofdstuk 1 en 3).

Actie Nationaal Ouderenfonds

In februari startten we een actie met ASN Ideaalsparen voor het Nationaal Ouderenfonds. Voor iedere nieuwe rekening ASN Ideaalsparen en elke storting van € 1.000 of meer op een bestaande rekening ASN Ideaalsparen doneerden we een bedrag aan het Nationaal Ouderenfonds – zonder dat het de klanten iets kostte. Daarmee kon het fonds uitstapjes organiseren voor ouderen. Ons doel voor eind april was om vijfduizend ouderen een dagje uit te bezorgen. Dat doel was snel bereikt. Daarom verlengden we de actie tot eind juni, met als nieuw einddoel: tienduizend dagjes uit voor ouderen. Dankzij alle ASN Ideaalspaarders bereikten we op 30 juni de stand van 13.580 dagjes uit. Via een cheque van € 339.500 overhandigden we deze uitjes op dinsdag 9 juli officieel aan het Nationaal Ouderenfonds.

ASN Jeugdsparen

In 2013 werden 7802 nieuwe rekeningen ASN Jeugdsparen geopend en groeide de inleg van € 186,5 miljoen tot € 221,9 miljoen. Met ASN Jeugdsparen investeren onze klanten in de toekomst van hun (klein)kind én van vele kinderen in minder goede omstandigheden. Want voor elke nieuwe rekening ASN Jeugdsparen schenkt de ASN Bank € 10 aan Cordaid. Bovendien doneren we aan Cordaid jaarlijks een bedrag op basis van het totale saldo van alle ASN Jeugdsparers. In 2013 bedroeg de totale donatie € 410.912. Sinds de start van de samenwerking met Cordaid in 2002 hebben we zo ruim € 2,17 miljoen geschonken voor kwetsbare kinderen. Cordaid zorgt er met dit geld voor dat kinderen in ontwikkelingslanden naar school kunnen én hun school afmaken. Want wie naar school gaat, heeft de toekomst. Ook helpt Cordaid kinderen aan onderdak, (medische) zorg en voldoende voeding. Momenteel gaat onze bijdrage naar een kinderproject van Cordaid Memisa in de Centraal-Afrikaanse Republiek en een project van Cordaid Kinderstem in het oosten van de Democratische Republiek Congo.

6.2 Betalen

Betaalrekeningen

Begin 2009 introduceerden we onze betaalrekening voor particulieren, de ASN Bankrekening. Dit is een volledige, voordelige online betaalrekening voor klanten vanaf achttien jaar. Klanten ontvangen rente over een positief tegoed, terwijl ze slechts lage maandelijkse kosten betalen. In 2013 nam het aantal rekeningen toe met 12 duizend. Mede hierdoor stonden er eind 2013 in totaal circa 109.000 ASN Bankrekeningen in onze boeken.

Daarnaast is er, speciaal voor jongeren van 12 tot 25 jaar, de ASN Jongerenrekening. Hiermee kunnen jongeren betalen, maar niet rood staan. De rekening is gratis. Sinds de introductie in mei 2011 zijn er 14 duizend van deze rekeningen geopend. In totaal waren er eind 2013 116 duizend klanten met een of meer betaalrekeningen.

ASN Creditcard

In juli 2010 kwam de ASN Creditcard op de markt, een succesvolle samenwerking met creditcardspecialist ICS. Eind 2013 waren er ruim 22 duizend cards in gebruik. Net als bij ASN Ideaalsparen steunt de houder van een ASN Creditcard naar keuze de duurzame thema's waarvoor de ASN Bank zich sterk maakt: vóór eerlijke handel en duurzame energie en tegen kinderarbeid en wapenindustrie. Bij iedere betaling met de card gaat een klein percentage daarvan naar de themaprojecten van onze maatschappelijke partners. Ook dit bedrag komt uit de inkomsten van de ASN Bank; het kost de klant niets extra. Dat leverde over geheel 2013 nog eens € 150.127 op voor de betreffende projecten.

6.3 Beleggen

In de voorgaande jaren onttrokken beleggers in Nederland over het algemeen geld aan beleggingsfondsen. Ook de ASN Beleggingsfondsen kregen daarmee te maken. Dat onze fondsen desondanks gezamenlijk toch groeiden, was voornamelijk te danken aan positieve koersresultaten. Dat gold ook voor de eerste helft van 2013. Wat ook niet meehielp, was dat het fiscale voordeel voor sociaal-ethische beleggingen in het ASN-Novib Microkredietfonds per 1 januari 2013 kwam te vervallen. Halverwege 2013 kwam de instroom in onze fondsen echter weer goed op gang. Dat gebeurde

mede dankzij de historisch lage spaarrente en onze beleggingscampagnes op BNR Nieuwsradio en in diverse printmedia (juni en november 2013).

Jubileum ASN Duurzaam Aandelenfonds

Het ASN Duurzaam Aandelenfonds bestond twintig jaar: het was in 1993 het eerste duurzame beursgenoteerde aandelenfonds van Nederland. In deze twintig jaar heeft het fonds bewezen dat duurzaam beleggen niet onder hoeft te doen voor beleggen zonder duurzaamheidscriteria. Ook dit jaar bewees het fonds zijn bestaansrecht met een uitstekend rendement. Het jubileumjaar werd op 7 november bekroond met de Gouden Stier voor het beste beleggingsfonds van Nederland. Deze prijs van belegger.nl maakte duidelijk dat beleggen op basis van duurzame uitgangspunten qua rendement niet onder hoeft te doen voor regulier beleggen.

Het ASN Groenprojectenfonds is als enige ASN Beleggingsfonds nog wel fiscaal gefaciliteerd. Eind 2013 kreeg het te maken met een onverwacht grote instroom van gelden. Als gevolg daarvan dreigde het deel van de beleggingsportefeuille dat in groenprojecten was belegd, kleiner te worden dan zeventig procent. Wanneer dit zou gebeuren, zou het fonds zijn status van groene instelling kunnen verliezen. Op 18 december moesten wij het fonds dan ook tijdelijk sluiten voor nieuwe inleg.

Ontwikkeling ASN Beleggingsfondsen

(bedragen in duizenden euro's; aantallen x 1000)	2013		2012	
	Aantal aandelen/ participaties	Fondsvermogen	Aantal aandelen/ participaties	Fondsvermogen
ASN Duurzaam Aandelenfonds	5.820	452.668	5.154	316.503
ASN Duurzaam Obligatiefonds	4.446	121.450	3.821	107.583
ASN Duurzaam Mixfonds	1.942	141.215	1.902	125.931
ASN Milieu & Waterfonds	11.500	257.971	10.973	196.342
ASN Duurzaam Small & Midcapfonds	2.004	56.730	1.878	42.295
ASN Groenprojectenfonds	12.798	332.196	12.786	339.419
ASN-Novib Microkredietfonds	4.340	239.257	4.468	248.809
Totaal vermogen beleggingsfondsen		1.601.487		1.376.882

Overzicht ASN Beleggingsfondsen

Fonds	Rendement* in %		
	2013	laatste drie jaar**	laatste vijf jaar**
ASN Duurzaam Aandelenfonds	30,51	11,43	15,70
ASN Duurzaam Obligatiefonds	0,35	3,34	2,69
ASN Duurzaam Mixfonds	13,46	7,23	8,79
ASN Milieu & Waterfonds	26,89	7,94	15,31
ASN Duurzaam Small & Midcapfonds	28,72	2,05	17,43
ASN Groenprojectenfonds	-0,53	1,88	1,71
ASN-Novib Microkredietfonds	3,65	4,69	4,90

* Rendementen per 31 december 2013 op basis van de (beurs)koers, inclusief herbelegging

** Gemiddeld per jaar

Een toelichting op de resultaten en beleggingen van de afzonderlijke fondsen vindt u in het Jaarverslag ASN Beleggingsfondsen, het Jaarverslag ASN-Novib Microkredietfonds en het Jaarverslag ASN Groenprojectenfonds, die wij afzonderlijk publiceren.

6.4 Vermogensbeheer

ASN Vermogensbeheer is bestemd voor particulieren, stichtingen, verenigingen en maatschappelijke instellingen die hun beleggingsportefeuille niet zelf willen beheren. De dienstverlening is gericht op klanten met een vrij belegbaar vermogen van € 250.000 of meer. ASN Vermogensbeheer belegt deze vermogens op basis van het duurzaamheidsbeleid van de ASN Bank.

De beleggingsdoelstelling en het risicoprofiel van de klant vormen het uitgangspunt van het beheer. Deze worden vastgelegd in een persoonlijk beleggingsplan. De vermogensbeheerders passen de beleggingsportefeuille van de klanten aan als de actuele ontwikkelingen op de financiële markten dat nodig maken. Zij rapporteren regelmatig over het beheer aan de klanten, zodat deze de vinger aan de pols houden.

2013 was voor ASN Vermogensbeheer een goed jaar. In het eerste deel van het jaar bleef de groei van het aantal klanten achter bij de doelstellingen. Na de zomer was er echter sprake van een substantiële toename van het aantal nieuwe klanten. Dit had tot gevolg dat 2013 werd afgesloten met een positief jaarresultaat. Ultimo december 2013 maakten 180 klanten gebruik van ASN Vermogensbeheer. Wederom konden de klanten profiteren van degelijke beleggingsresultaten. Afhankelijk van de verschillende mandaten waren de resultaten aan de bovenkant van de verwachtingen.

6.5 Service

De service van de ASN Bank kenmerkt zich door een persoonlijke aanpak. De ASN Klantenservice vormt een centraal onderdeel van onze organisatie. Deze afdeling

helpt klanten met vragen zowel via ons gratis telefoonnummer als per e-mail en brief. In heel 2013 beantwoordden de medewerkers van de ASN Klantenservice meer dan een kwart miljoen telefoontjes, 51 duizend mails en ruim 7 duizend brieven. In de periode rond de nationalisatie ontvingen wij via alle kanalen meer reacties van klanten dan normaal (zie hoofdstuk 3). Bij het contact met klanten gaat het ons om kwaliteit boven kwantiteit. De medewerkers worden niet beoordeeld op de hoeveelheid telefoontjes die zij beantwoorden, maar op de vraag of zij met inlevingsvermogen luisteren naar het verhaal van de klant, en tot een oplossing komen waarin de klant zich kan vinden. Bij elke vraag gaan zij na wat zij voor de klant kunnen betekenen. Dankzij de goede service riep onderzoeksbureau Marketresponse ons in 2013 voor de vierde keer op rij uit tot de klantvriendelijkste bank van Nederland.

Betalen

Wij waren ook in 2013 druk met de voorbereidingen op de overgang naar SEPA (Single European Payment Area). Het adresboek dat we aanbieden in ASN Online Bankieren, werd verrijkt met de IBANs (International Bank Account Number, een combinatie van achttien letters en cijfers). Begin april introduceerden we 'geoblocking'. Dit houdt in dat de ASN Wereldpas standaard niet buiten Europa gebruikt kan worden. De klant kan de pas zelf via ASN Online Bankieren 'aanzetten' voor gebruik buiten Europa. Sinds de invoering van geoblocking is het bedrag waarvoor via bankpassen wordt gefraudeerd, met tachtig procent afgenomen.

Online bankieren

Het aantal klanten dat online bankiert, neemt nog steeds toe. Eind 2013 waren het er 379 duizend. In februari introduceerden wij bankieren via mobiele telefoon en tablet. Deze dienst is inmiddels beschikbaar voor iPhone, iPad, Android en Windows Phone 7+. Bij de ontwikkeling van het systeem konden we gebruikmaken van de vele feedback die klanten ons gaven. Van mobiel bankieren

maakten klanten direct veel gebruik, vooral om hun saldo te checken. De dienst is voor particuliere klanten die gebruikmaken van ASN Online Bankieren. Als zij een betaalrekening (ASN Bankrekening en ASN Jongerenrekening) hebben, kunnen ze al hun dagelijkse bankzaken mobiel regelen, bijvoorbeeld rekeningen en acceptgiro's betalen. Klanten met een spaar- of beleggingsrekening kunnen hun rekeningen bekijken en geld overboeken naar hun vaste tegenrekening. Zakelijke klanten kunnen niet mobiel bankieren. Inmiddels maken 36.000 klanten minstens één keer per maand gebruik van mobiel bankieren.

Een nieuw verschijnsel waren ddos-aanvallen op banken, waarbij hun internetsite wordt bestookt met extreem veel opvragingen of ongewenste data. Daardoor kunnen klanten soms niet meer online bankieren. Bij de ASN Bank is dit maar eenmaal gebeurd. Mobiel bankieren werkte daarbij nog wel. Internetcriminelen blijven zoeken naar nieuwe methodes om bankklanten geld te ontfreemden. Zij worden daarbij steeds professioneler. Wij blijven hierop zeer alert en leggen onze klanten via onze website uit hoe zij veilig kunnen bankieren.

Beleggen

In maart converteerde SNS REAAL de administratie van onze beleggingsrekening naar de systemen van Binck Bank. Dit betekende helaas dat het aantal functionaliteiten verminderde en dat sommige functionaliteiten gebreken vertonen. Bovendien bleek het niet mogelijk het aantal rekeningafschriften in te stellen. De milieubewuste ASN-klanten zijn niet gelukkig met het feit dat zij twee afschriften per transactie ontvangen. Ons is er alles aan gelegen om hiervoor oplossingen te vinden.

7 Investerings en financieringen

Uit de missie van de ASN Bank vloeit voort dat wij een samenleving helpen realiseren waarin mensen vrij zijn hun eigen keuzes te maken, zonder dat dit ten koste gaat van anderen. Een rechtvaardige samenleving zonder armoede, waarin iedereen onderwijs kan volgen en beschikt over goede huisvesting en gezondheidszorg. De huidige investeringen van de ASN Bank zijn een afspiegeling van deze duurzame samenleving van de toekomst.

De ASN Bank bestaat bij de gratie van het vertrouwen van haar klanten. Zij moeten ervan op aan kunnen dat wij hun spaargeld op een zorgvuldige, risicomijdende manier uitzetten. Dat doen wij vooral in leningen aan overheden (landen, provincies en gemeenten). Andere belangrijke investeringscategorieën zijn woninghypotheken, waterschappen, energiebedrijven, zorginstellingen, woningcorporaties, onderwijs, cultuur en recreatie, en duurzame energie. Deze spreiding zorgt voor een goede balans tussen verschillende sectoren en voor spreiding van de risico's. In bijlage 1 van dit verslag ziet u waarin wij uw geld investeren; in paragraaf 9.5, *Toelichting op de balans*, vindt u de verdeling over sectoren van onze beleggingen en leningen. Een toelichting op de belangrijkste investeringscategorieën leest u hier. De ASN Bank zet het spaargeld uit; daarnaast zetten de ASN Beleggingsfondsen eveneens geld van klanten uit.

Uitgangspunten en ontwikkelingen in 2013

Onze financieringen en investeringen zijn in 2013 met € 515 miljoen toegenomen van € 9.784 miljoen tot € 10.299 miljoen. De financieringen in duurzame energie stegen met € 171 miljoen; u ziet enkele voorbeelden hiervan in paragraaf 7.1. We kochten € 100 miljoen aan obligaties van ÖBB, de beheerder van de Oostenrijkse spoorwegen. Ook kochten we € 101 miljoen aan obligaties van de Franse instantie voor werkloosheidsuitkeringen Unedic. We verstrekten diverse nieuwe leningen, voor in totaal € 83 miljoen, aan Nederlandse woningcorporaties. De financieringen van woninghypotheken zijn in 2013 licht afgenomen.

Onze doelstelling is als bank bij te dragen aan duurzame ontwikkeling van de samenleving. Dat wil zeggen dat wij handelen binnen de kaders die we als bank hebben. Daarbij houden we rekening met twee belangrijke uitgangspunten. Ten eerste investeren we het geld van onze klanten alleen op een manier waar zij achter kunnen staan. Ten tweede moeten wij ons houden aan de eisen van de toezichthouders. De eisen die de toezichthouders stellen aan ons kapitaal, bepalen voor een groot deel de kaders van ons investeringsbeleid. Daarbij kunnen wij zelf voor, namelijk de mate van risico en liquiditeit bepalen. Hoe meer liquide de investeringen zijn, hoe sneller uw spaargeld beschikbaar is als u dat wilt opnemen. De mate van risico is een complexer vraagstuk. Deze hangt samen met de risico's die gepaard gaan met een investering en de hoeveelheid kapitaal die we moeten aanhouden om deze risico's af te dekken. Wij kiezen voor investeringen met een laag risico-profiel, die aan onze duurzaamheidscriteria voldoen.

Zoals uit de lijst met onze investeringen blijkt, zijn particuliere woningfinancieringen de grootste investeringscategorie. Via de vennootschap Woonhuis-hypotheken B.V. investeren we namelijk in leningen met hypotheken als onderpand, die zijn gekoppeld aan onze duurzaamheidscriteria (zie de ASN Bank Issuepaper Banken en Verzekeraars). Door in zulke hypotheken te investeren zorgen we ervoor – net als bij investeringen in de sector sociale woningbouw – dat de aankoop van een eigen huis voor mensen mogelijk is (zie verder paragraaf 7.4).

Investeringen in de sector duurzame energie hebben onze speciale aandacht. Rekening houdend met ons lage risicoprofiel kunnen wij jaarlijks een beperkt aantal projecten direct in deze sector financieren. We vinden duurzame-energieprojecten belangrijk. Daarom zoeken we naast deze projectfinancieringen naar andere financieringsvormen die de financiële risico's beheersbaar houden, zoals greenbonds. Greenbonds hebben een lager risico en vormen tegelijkertijd een investering in duurzame energie. Als we meer in deze sector investeren, moet daar een groter eigen vermogen tegenover staan. Dat realiseren we door de jaarlijkse

Voorbeelden van financieringen door de ASN Bank

Duurzame energie

- **SFE Parc Eolien de Leffincourt**
Met een lening van € 10,3 miljoen financierden we een windpark nabij Leffincourt in Frankrijk. Het windpark bestaat uit zestien Gamesa G90-turbines van twee megawatt elk. Dat is in totaal 32 megawatt, goed voor 66 gigawattuur elektriciteit per jaar.
- **Sonnédix Rosières**
Samen met HSH Nordbank financierden we Centrale Photovoltaïque de Toul-Rosières 3, dat inmiddels zijn naam heeft gewijzigd in Sonnedix Rosières. De lening van de ASN Bank bedroeg € 29 miljoen. Het zonne-energieproject omvat twee deelprojecten van twaalf megawattpiek. Zij zijn onderdeel van een groot zonnepark op een voormalige luchtmachtbasis bij de stad Auxerre in Frankrijk. Het park beslaat ruim 500 hectare en krijgt uiteindelijk een productiecapaciteit van 115 megawatt. Dat is genoeg om een stad van meer dan vijftigduizend mensen van elektriciteit te voorzien. Ook in 2012 financierde de ASN Bank een deel van dit park, namelijk Centrale Photovoltaïque de Toul-Rosières 2 SAS, voor ruim € 23 miljoen.

winst toe te voegen aan ons eigen vermogen. Het huidige kapitaalsniveau stelt ons in staat de groei van de ASN Bank voort te zetten.

7.1 Kredietverlening

Het bedrijfsleven krijgt steeds meer belangstelling om maatschappelijk te ondernemen. Wij vinden het belangrijk dat de innovatieve technologieën en producten die daaraan bijdragen, de kans krijgen zich te ontwikkelen en verspreiden. Daartoe verstrekken we zakelijke kredieten op basis van de marktkennis van onze afdeling Duurzame Financieringen. Deze afdeling verstrekt en beheert zakelijke kredieten voor de ASN Bank zelf en, in opdracht van ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V., voor het ASN Groenprojectenfonds en Energiefonds Overijssel (zie het organogram in bijlage 2).

Equator Principles

De *Equator Principles* voor grote projectfinancieringen verlangen dat deze financieringen voldoen aan de sociale en milieucriteria van de International Finance Corporation (IFC). De ASN Bank onderschrijft de Equator Principles. Daarmee bevestigen wij ons beleid om uitsluitend leningen te verschaffen aan projecten die worden ontwikkeld op een maatschappelijk verantwoorde wijze, en in overeenstemming met de eisen voor een goed duurzaamheidsbeleid. Wij passen de Equator Principles – naast onze eigen duurzaamheidscriteria – toe op alle projecten die wij financieren die in totaal groter zijn dan \$ 10 miljoen (wij hanteren omgerekend een grens van € 8 miljoen). De Equator Principles onderscheiden drie categorieën projecten, variërend van een hoge mogelijke negatieve invloed op milieu en mensenrechten (categorie A) tot een lage invloed (C).

Doordat wij onze eigen duurzaamheidscriteria hanteren, financieren en toetsen we geen projecten uit categorie A. Wel toetsten we vijf projecten in categorie B, alle in laagrisicolanden. De onderstaande tabel laat zien hoeveel projecten van elke categorie we in 2013 hebben getoetst en goedgekeurd.

Projectcategorie	Getoetst	Goedgekeurd
A	-	-
B	5	5
C	-	-

7.2 Vastrentende waarden

Staatsobligaties

Staatsobligaties zijn leningen aan overheden van landen. Deze hebben vaak behoefte aan kapitaal. Door staatsobligaties uit te geven kunnen zij snel over kapitaal beschikken. Deze leningen lossen zij met belastinggeld af. De Nederlandsche Bank verplicht alle banken een deel van hun vermogen aan te houden in goed verkoopbare beleggingen, zoals staatsobligaties. Staatsobligaties zijn goed verhandelbaar en het beleggingsrisico is relatief gering – hoewel de eurocrisis heeft aangetoond dat het risico hoger is dan lange tijd werd gedacht. Bovendien spelen overheden een belangrijke rol in zowel het verduurzamen van de samenleving als in het functioneren van een rechtvaardige, duurzame samenleving. Zij zorgen voor basisvoorzieningen als wonen, onderwijs en gezondheidszorg en regels voor bijvoorbeeld natuurbescherming. Wij investeren in staatsobligaties van landen die voldoen aan onze duurzaamheidscriteria.

Omdat wij geen valutarisico willen lopen op onze beleggingen in staatsobligaties, komen alleen staatsobligaties in euro's in aanmerking voor ons beleggingsuniversum. De landen die deze uitgeven, beoordelen wij eerst op basis van onze absolute criteria voor mensenrechten, klimaat en biodiversiteit. Bepaalde landen vallen dan direct af. We beleggen bijvoorbeeld niet in staatsobligaties van landen die de mensenrechten schenden, zoals China en de Verenigde Staten. Deze landen passen immers de doodstraf toe.

De duurzaamheidsprestaties van de landen die voldoen aan onze absolute criteria, beoordelen we in een tweede stap aan de hand van de relatieve indicatoren. Daarbij waarderen we een land hoger naarmate de uitkomsten hoger zijn en de verschillende indicatoren dichter bij elkaar liggen. Een land met een onevenwichtige verdeling over de indicatoren krijgt een lagere waardering. Op de volgende pagina vindt u het overzicht van deze indicatoren.

De ASN Bank Issuemap Staatsobligaties, die u onder meer vindt op www.asnbank.nl, bevat een toelichting op deze indicatoren. De landen waarvan de ASN Bank per 31 december 2013 staatsobligaties aanhield, zijn vermeld in bijlage 1.

ASN-indicatoren om de prestaties van landen te meten

Onderwerp	Toelichting keuze	Indicator
Mensenrechten		
Kinderarbeid	Hoofdthema ILO*	Risico dat er kinderarbeid voorkomt
Vakbondsvrijheid	Hoofdthema ILO en ESC-rechten**	Risico op geringe vakbondsvrijheid
Gedwongen arbeid	Hoofdthema ILO	Risico dat er gedwongen arbeid voorkomt
Discriminatie	Hoofdthema ILO en ESC-rechten	Risico dat er wordt gediscrimineerd
Defensie-uitgaven	Terugdringen van wapens is een belangrijk criterium voor de ASN Bank	Het aandeel van defensie in de begroting van een land
Corruptie	Millennium Development Goal (MDG)	Risico op corruptie
Inkomensverdeling	De rechtvaardige verdeling van inkomens is belangrijk voor de ASN Bank en tevens een MDG-doelstelling voor de armoedebestrijding	Verschil tussen de hoogste en de laagste inkomens
Vrijheid	Vrijheid is een belangrijke kernwaarde voor de ASN Bank	Vrijheid van mening en meningsuiting
Ontwikkelingsbijdrage	De activiteiten van een land om de MDG's in andere landen te realiseren	Aandeel ontwikkelingsgeld in het BNP
Klimaat		
Klimaatverandering	Een van de hoofdthema's van de ASN Bank	Uitstoot van broeikasgassen per inwoner
Aandeel duurzame energie	Belangrijke oplossing voor het klimaat- en energievraagstuk	Percentage duurzaam opgewekte elektra van het totaal
Biodiversiteit		
Luchtverontreiniging	Goede indicator voor het milieubeleid van een land	Uitstoot van zwaveldioxide per inwoner
Afvalverwerking	Goede indicator voor het milieubeleid van een land	Gestort afval per inwoner
Natuur	Van belang voor het behoud van biodiversiteit	Aandeel beschermd natuurgebied van het totaal
Kernenergie	Leidt tot uitsluiting bij ondernemingen	Productie per inwoner

* International Labour Organization

** Economische, sociale en culturele rechten

Lokale en regionale overheden

Net als nationale overheden spelen zij een belangrijke rol in het functioneren van de samenleving. Als wij de staatsobligaties van een land hebben goedgekeurd op basis van de criteria in de ASN Bank Issue-paper Staatobligaties, dan zijn daarmee ook de lokale overheden goedgekeurd. In deze categorie beleggen wij voornamelijk in obligaties van Nederlandse gemeenten en provincies.

Waterbeheer

In Nederland is waterbeheer van groot belang. Water speelt een belangrijke rol bij de inrichting van onze leefomgeving, bijvoorbeeld bij wonen, werken, natuurbeheer en recreatie. Als het om milieu gaat, verdiept een aantal waterschappen sinds 2007 zijn activiteiten op het gebied van onder meer klimaatverandering, waterkwaliteit, natuurbeheer en biodiversiteit en export van kennis naar derdewereldlanden. Omdat de waterschappen sterk uniform

opereren, toetsen wij de sector als geheel op mensenrechten en milieu.

Gezondheidszorg en ouderenzorg

Goede gezondheidszorg zien wij als een essentieel onderdeel van een rechtvaardige samenleving. Het is een belangrijk mensenrecht. Wij willen daar met onze investeringen een bijdrage aan leveren. Zorginstellingen vervullen een belangrijke sociale rol doordat zij zorg realiseren, met aandacht voor de kwaliteit en veiligheid van patiënten en werknemers. Wij toetsen of de zorginstellingen zo zijn ingericht dat zij een bijdrage leveren aan goede zorg, nu en in de toekomst.

Woningcorporaties

Woningcorporaties hebben een maatschappelijke doelstelling: zij zorgen voor goede, betaalbare huisvesting, juist voor mensen met een lager inkomen. Deze sociale doelstelling vullen zij steeds meer aan

met milieudoelstellingen. Daarom komen zij in aanmerking voor investering door de ASN Bank.

Greenbonds

Via 'greenbonds' kunnen wij investeren in vastrentende waarden op het gebied van duurzame energie en biodiversiteit. Deze nieuwe investeringscategorie vormt een welkome aanvulling op de balans van de bank.

7.3 Woninghypotheken

Met een aanzienlijk deel van het spaargeld dat ons is toevertrouwd, financieren wij woninghypotheken. Dit past in onze visie op een duurzame toekomst, want dan zullen mensen in goede, betaalbare en energiezuinige woningen willen wonen. Aangezien de ASN Bank zelf geen woninghypotheken aanbiedt, investeren we hierin via onderhandse leningen in specifieke hypotheekportefeuilles. Deze selecteren we op basis van onze eigen criteria. Die criteria zijn momenteel voornamelijk sociaal. Zo moet de hypotheekverstrekker beleid hebben voor goed bestuur en ethiek, en beleid om gelijke behandeling en non-discriminatie van klanten te garanderen. Ook willen wij dat de hypotheekverstrekker instelling bij het aanbieden van haar producten rekening houdt met de financiële draagkracht van de klanten door niet alleen de hypotheeklening, maar ook de woonlasten mee te laten tellen. Regiobank, SNS Bank en BLG Wonen verstrekken zulke hypotheeken.

Het liefst financieren we energiezuinige woningen die zijn gebouwd van duurzame materialen. Dat is in de praktijk echter nog niet op grote schaal mogelijk. Daarom dragen we ook op andere manieren bij aan het verduurzamen van de woningen in Nederland. We leveren een bijdrage aan initiatieven waarmee hypotheekverstrekkers hun klanten de mogelijkheid bieden hun woning te verduurzamen. Daarvoor hebben we een financiering verstrekt aan het Nationaal Energiebespaarfonds, dat in 2014 van start gaat. Dankzij dit fonds kunnen huizenbezitters een goedkope lening afsluiten om energiebesparende maatregelen aan hun woning te financieren.

De wijze waarop de ASN Bank woninghypotheken financiert, is in het derde kwartaal van 2013 aangepast. We richtten hiervoor een aparte juridische entiteit op: Woninghypotheken B.V. In deze besloten vennootschap zijn alleen woninghypotheken ondergebracht die voldoen aan onze criteria. We financieren deze hypotheeken door een onderhandse lening te verstrekken aan Woninghypotheken B.V. In hoofdstuk 10 leest u hier meer over.

7.4 ASN Beleggingsfondsen

Tot het vermogen onder beheer van de ASN Bank rekenen wij ook het vermogen dat ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. (ABB) beheert. Het belangrijkste deel daarvan is het vermogen dat is belegd in de zeven ASN Beleggingsfondsen. U vindt de rendementen van deze fondsen over 2013 en over de laatste drie en vijf jaar in paragraaf 6.3. Hieronder leest u waar deze fondsen in beleggen en investeren.

ASN Duurzaam Aandelenfonds

Het ASN Duurzaam Aandelenfonds belegt wereldwijd in aandelen van voornamelijk beursgenoteerde ondernemingen. ABB selecteert ondernemingen die voldoen aan de duurzaamheidscriteria én goede financiële vooruitzichten hebben. Het beleid is vooral gericht op koersstijging. De vijf grootste belangen in de portefeuille per ultimo 2013 waren Salesforce.com, Verizon Communications, Vodafone, Amadeus IT en Starbucks.

ASN Duurzaam Obligatiefonds

Het ASN Duurzaam Obligatiefonds belegt in euro-obligaties die zijn uitgegeven door overheden die voldoen aan de duurzaamheidscriteria van de ASN Beleggingsfondsen. Het fonds is uniek omdat ABB de overheden toetst op zowel hun sociale en milieuprestaties, als op een fundamenteel financieel criterium, namelijk hun terugbetaalcapaciteit (de verhouding tussen belastinginkomsten en renteverplichtingen van een land). Hoe beter een land scoort op zowel duurzaamheid als terugbetaalcapaciteit, des te meer het fonds belegt in dit land. De vijf grootste belangen in de portefeuille per ultimo 2013 waren Nederland, Oostenrijk, Duitsland, Frankrijk en België.

ASN Duurzaam Mixfonds

Het fonds belegt in aandelen en obligaties die voldoen aan de duurzaamheidscriteria van de ASN Beleggingsfondsen. De verdeling over beide beleggingscategorieën is in principe 55% obligaties en 45% aandelen. De beheerder kan hiervan beperkt afwijken naar aanleiding van actuele marktomstandigheden. Eind 2013 belegde het fonds 53,5% in obligaties en 46,5% in aandelen.

ASN Milieu & Waterfonds

Het ASN Milieu & Waterfonds is een sectorfonds. Het belegt wereldwijd in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen die veelal technologisch geavanceerde oplossingen bieden voor milieuproblemen. Het fonds belegt in ondernemingen die actief zijn in de sectoren water, afval en duurzame energie. Ultimo 2013 belegde het fonds 49% in waterbehandeling, 35% in duurzame energie en 16% in recycling en afvalbehandeling.

ASN Duurzaam Small & Midcapfonds

Het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds belegt in aandelen van Europese kleine tot middelgrote beursgenoteerde ondernemingen. Deze ondernemingen voldoen aan de duurzaamheidscriteria van de ASN Beleggingsfondsen of moeten daar binnen drie jaar na toelating tot het ASN Beleggingsuniversum aan voldoen. De beheerder zet de bedrijven actief aan om meer werk te maken van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

ASN Groenprojectenfonds

Het ASN Groenprojectenfonds verleent kredieten in de sectoren duurzaam bouwen en duurzame energie, zoals energie uit windmolens en decentrale energievoorzieningen (warmte-koudeopslag, warmtekrachtkoppeling en zonne-energie). Voorbeelden van projecten die het fonds in 2013 financierde, zijn Windpark Kloosterboer B.V. (een windmolen in Nieuwdorp), zonnecellen met een vermogen van ongeveer 1 megawatt op de daken van Heineken Nederland in Den Bosch, de duurzame renovatie van 420 woningen van Stichting Qua Wonen in Krimpen aan den IJssel, en de bouw van twee klimaatneutrale scholen in Haarlem.

ASN-Novib Microkredietfonds

In ontwikkelingslanden stellen reguliere banken veelal nauwelijks geld beschikbaar voor de financiering van kleinschalige projecten in de informele sector. Het ASN-Novib Microkredietfonds leent gelden uit aan, of neemt deel in microfinancieringsinstellingen (MFI's). Daarmee stelt het de MFI's in staat kredieten te verlenen aan kleine en middelgrote lokale ondernemers. Zo draagt het fonds bij aan armoedebestrijding. Speciale aandacht gaat uit naar de sociale aspecten die zijn verbonden aan de leningen die het fonds verstrekt.

Meer informatie over de fondsen onder beheer bij ABB vindt u in de jaarverslagen van ASN Beleggingsfondsen N.V., ASN Groenprojectenfonds en ASN-Novib Microkredietfonds.

Energiefonds Overijssel

ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. (ABB), het beleggingsbedrijf van de ASN Bank, werd in 2012 de beheerder van Energiefonds Overijssel van € 250 miljoen. Met dit fonds werkt de provincie Overijssel aan haar ambitie dat duurzame vormen van energie in 2020 voor 20% voorzien in de totale energiebehoefte van de provincie. Energiefonds Overijssel biedt ondernemers, woningcorporaties en andere maatschappelijke organisaties de mogelijkheid om hun projecten op het gebied van energiebesparing en het produceren van nieuwe energie te financieren. Niet op de traditionele manier met subsidies, maar door participaties, leningen en garanties. ABB beheert Energiefonds Overijssel in samenwerking met Royal HaskoningDHV en Start Green Venture Capital.

Wonen en werken

Dit is onze visie: in de duurzame toekomst wonen we in goede, betaalbare woningen en werken we in prettige gebouwen. Deze zijn energiezuinig en gebruiken duurzame energie. Ze worden gebouwd van verantwoorde materialen in een duurzaam gebruikte omgeving. Wat deden we in 2013 onder meer om hieraan bij te dragen?

Nationale Energiebespaarlening

We financierden voor 50 miljoen euro het Nationaal Energiebespaarfonds. De Rabobank en het Rijk financieren de rest van het fonds, dat in totaal € 300 miljoen bevat. Bij het fonds kunnen particuliere huizenbezitters een goedkope Energiebespaarlening aanvragen voor energiebesparende maatregelen. Het fonds ging begin 2014 van start.

Energie label A kantoorpand

Dankzij de nieuwe zonnepanelen op het dak kreeg het ASN-kantoor energielabel A. Ook de goede isolatie, HR++ beglazing, warmteterugwinning, energiezuinige verlichting, zonnepanelen en stadsverwarming droegen daaraan bij.

Energiezuinige woningen

Het ASN Groenprojectenfonds financierde voor 4 miljoen euro de duurzame renovatie van 57 sociale huurwoningen in het hart van Schagen. Daardoor kunnen de woningen weer minimaal vijftig jaar mee, zowel qua uitstraling als energiezuinigheid. De woningen gaan in een keer van het zeer onzuinige energielabel F naar label A.

Stichting Homeplan

Een goede woning vormt de basis voor een menswaardig bestaan. Dankzij een goed huis verbetert de weerstand en gezondheid van de bewoners. En neemt het vertrouwen van de mensen in zichzelf en de medemens toe. Daarom steunt de ASN Foundation Stichting Homeplan. Deze bouwt huizen in Guiton en Bethel, twee arme gemeenschappen op Haïti.

Thuisafgehaald

Thuisafgehaald is een online platform dat bevordert dat buurtbewoners maaltijden met elkaar delen en elkaar zo beter leren kennen. Thuisafgehaald deed mee aan de Food Battle op Voor de Wereld van Morgen. Dankzij 147 stemmen won het project 889 euro voor verdere ontwikkeling van de website.

Spaarnelanden

Met een lening van het ASN Groen-projectenfonds kon het Haarlemse Spaarnelanden N.V. een zo groen mogelijk nieuw kantoorpand bouwen. Het nieuwe pand sluit aan op de groene en maatschappelijke waarden van het onderhouds- en beheerbedrijf.

8 Bedrijfsvoering

In ons kantoor in Den Haag werken ruim 130 medewerkers met passie voor een duurzame, leefbare wereld. Ook als kantoororganisatie geven we natuurlijk gehoor aan onze missie. Dat doen we door onze directe duurzaamheidsprestaties op allerlei manieren te verbeteren. Zo hebben we in 2013 hard gewerkt om voor 2014 de milieucertificatie ISO 14001 te behalen.

8.1 Milieu

In 2013 bleven wij streven naar vermindering van de belangrijkste milieubelasting van het kantoor van de

ASN Bank, het papierverbruik en de uitstoot van het broeikasgas CO₂. Vanwege hun volume blijven zij ook in 2014 een speerpunt.

	2013	2012	2011	2010	2009
CO₂-uitstoot¹ in tonnen					
CO ₂ -uitstoot	183	138	140	143	141
Ton CO ₂ -uitstoot per fte ²	1,46	1,36 ³	1,62	1,75	1,82
Energieverbruik					
kWh ⁴ elektriciteit	314.723	314.696 ⁶	198.126	181.101	199.744
kWh ⁴ elektriciteit per fte ²	2.510	3.076	2.290	2.217	2.584
m ³ gas ⁵	33.903	34.709 ⁶	27.053	29.434	24.167
m ³ gas per m ² ⁵	11	14	13	15	12
Papierverbruik in kilogram					
Papierverbruik totaal	288.276	215.721	249.766	258.919	211.103
Papierverbruik per rekening	0,37	0,28	0,33	0,36	0,35
Waterverbruik					
m ³ water	786	642	677	637	604
m ³ water per fte ²	6,3	6,3	7,8	7,8	7,8
Afval					
Papierafval in ton	12,8	19,3	13,0	14,8	17,7

¹ Dit cijfer omvat alle vervoer (woon-werkverkeer en zakelijk verkeer, inclusief auto-, trein-, bus- en vliegverkeer) en verwarming van de ASN Bank.

² Fte (fulltime-equivalent): omgerekend naar aantal voltijdmedewerkers.

³ Dit cijfer was 1,35 in het jaarverslag van 2012, maar is gecorrigeerd.

⁴ Het verbruik van elektriciteit wordt uitgedrukt in kWh (kilowattuur). 1 kWh is gelijk aan 0,0036 gigajoule.

⁵ Ons pand maakt gebruik van stadsverwarming, wat wordt uitgedrukt in gigajoules. Deze gigajoules zijn omgerekend in m³ gas volgens de opgave van het energiebedrijf: 1 gigajoule is 25,85 m³ gas.

⁶ Inclusief het verbruik tijdens de verbouwingsperiode en derhalve het energieverbruik in ons oude en nieuwe pand samen. Zonder het energieverbruik van de verbouwing zijn deze cijfers als volgt: Kwh elektriciteit: 273.581; Kwh per fte: 2694; m³ gas: 27.945; m³ gas per m²: 11.

Duurzaam kantoorpand

Vanwege de voortgaande groei van de ASN Bank verhuisden we in 2012 naar een groter kantoor: een bestaand pand dat we duurzaam hebben gerenoveerd. 2013 is het eerste jaar waarin de prestaties van het nieuwe pand volledig zichtbaar zijn.

Dankzij de renovatie ging het kantoor op 6 mei 2013 van EPBD-energielabel¹ G naar energielabel A. De installatie voor zonne-energie droeg daar aan bij. We blijven streven naar verlaging van de CO₂-uitstoot van ons kantoor. In 2013 ontvingen we toestemming om een installatie voor warmte-koudeopslag (wko) aan te leggen. Wanneer de levensduur van de huidige stadsverwarming is uitgediend, stappen we over op een wko-installatie. Dat leidt mogelijk tot een nog lager energiegebruik en dus een hoger energielabel. Eind 2013 namen we het grijswatercircuit voor het sanitair in gebruik. Ook schakelden we in 2013 over op het zeer duurzame wc-papier van Van Houtum (Satino Black).

CO₂-uitstoot

Onze kantooractiviteiten leiden tot uitstoot van CO₂ doordat we fossiele brandstoffen gebruiken voor het vervoer van medewerkers, gas gebruiken via de stadsverwarming, en elektriciteit verbruiken. Op verschillende manieren brengen wij de netto-uitstoot van broeikasgassen terug. Ten eerste wordt al onze elektriciteit op duurzame manier opgewekt, onder meer via de zonnepanelen op het dak van ons nieuwe pand en doordat we gebruikmaken van een leverancier die elektriciteit volledig duurzaam opwekt. Ten tweede zijn wij voortdurend bezig het energieverbruik te verminderen, zowel in het kantoorpand als in het vervoer van medewerkers. Zo scherpen we regelmatig het leasebeleid aan door scherpere emissie-eisen te stellen, met als doel de CO₂-uitstoot per gebruikte leaseauto gemiddeld te laten dalen. Per 2014 gelden hiervoor opnieuw scherpere eisen. Alle nieuwe modellen moeten een gemiddelde uitstoot hebben van minder dan 125 gram per kilometer. Ook onze terughoudendheid

¹ EPBD (Energy Performance of Buildings Directive) is de Europese richtlijn energieprestatie gebouwen.

tegenover vliegen draagt bij aan de lage CO₂-uitstoot per fte.

De absolute CO₂-uitstoot nam in 2013 echter toe. Dat had twee belangrijke oorzaken: de toename van het aantal autokilometers en van het energieverbruik voor verwarming. Het grotere aantal medewerkers en de relatief strenge winter begin 2013 verklaren die absolute toename ten opzichte van 2012. Absoluut was het elektriciteitsverbruik in 2013 gelijk aan dat in 2012. Het verbruik per fte was aanzienlijk kleiner dan in 2012, maar groter dan in 2011. De verwachting is dat het elektriciteitsverbruik per fte in 2014 verder kan dalen door toepassing van energiezuiniger apparatuur, waaronder computers.

Onze resterende CO₂-uitstoot compenseren we door projecten te steunen die een bredere doelstelling hebben dan bescherming van het klimaat. In 2013 vonden we een project dat daaraan voldoet: *Trees for All* in Bolivia. Dit project heeft een certificatie van Carbon Fix Gold Standard. Het houdt in dat de lokale bevolking in Bolivia nieuw bos plant. De betrokken boeren benutten dit als gebruiksbos. Dankzij verbeterde landbouwmethoden en veehouderij onder de (fruit)bomen kunnen de boeren hun inkomen vergroten. Tevens beschermen zij natuurbossen en verbinden deze met elkaar. Met dit project compenseren we wat we voor 2011 (140 ton CO₂) en 2012 (138 ton CO₂) hadden gereserveerd. Vanaf 2014 willen we hierin ook de CO₂-uitstoot meenemen die samenhangt met het papierverbruik. In totaal komt de CO₂-uitstoot die we over 2013 compenseren, uit op 183 ton CO₂ voor verwarming en vervoer.

Terugdringen papierverbruik

Het kost veel papier om de ruim 600.000 klanten van de ASN Bank te informeren via bijvoorbeeld rekeningafschriften, brieven en ons klantenmagazine. Onze strategie is het gebruik van papier en enveloppen voortdurend terug te dringen. Dit is mede mogelijk omdat we ons steeds verder ontwikkelen als internetbank,

waarbij we het aantal rekeningafschriften voortdurend proberen te beperken. De doelstelling voor 2013 was het papierverbruik gelijk te houden aan dat in 2012 of te verminderen. Het papierverbruik per rekening steeg echter fors, met 32%, ten opzichte van 2012. Zowel het absolute als het relatieve papierverbruik (per rekening) nam sterk toe vergeleken met 2012.

Dit kwam vooral doordat we ons klantenmagazine *Ideaal* vanaf april naar een ruimere selectie van klanten hebben verstuurd. De stijging van de oplage met 45 duizend exemplaren per nummer betekende ruim 37 duizend kilo extra papier, ofwel ruim 51% van de totale absolute toename. Wij namen verschillende maatregelen om het papierverbruik door *Ideaal* te beperken. Andere oorzaken van de toename van het absolute papierverbruik waren de groei van het aantal klanten, extra mailings in verband met de nationalisatie en de dienstverlening door Binck Bank. Deze bank is sinds eind 2012 verantwoordelijk voor de administratie van de ASN Beleggingsfondsen. Zij verstuurt meerdere rekeningafschriften per transactie. Technische beperkingen maken dat dit moeilijker is op te lossen dan we hadden gedacht.

De hoeveelheid papierafval was in 2013 veel minder dan in 2012, toen er veel papierafval vrijkwam vanwege de verhuizing naar het nieuwe kantoor.

Wij streven ernaar het papierverbruik terug te dringen en weer onder het cijfer van het referentiejaar uit te komen. Tegelijkertijd willen we gehoor geven aan het verzoek van klanten die prijs stellen op schriftelijke informatie. Als meer klanten kiezen voor elektronisch bankieren, zonder papieren rekeningafschriften, en voor de internetversie van *Ideaal*, kunnen we het papiergebruik verder reduceren.

Overige maatregelen

De derde belangrijke manier om op het kantoor onze missie te realiseren is het inkoopbeleid. Wij beoordelen alle leveranciers op ons leveranciersbeleid. De sociale en milieu-impact van de vele honderden producten die wij inkopen, loopt sterk uiteen. Daarom hebben wij alle producten in drie categorieën ingedeeld:

Categorie	Omvat	Beleid
A: hoge prioriteit	Producten waarvan wij grote aantallen kopen, en die een hoog risico hebben of eenvoudig te verduurzamen zijn, zoals bankpassen	Wij doen op basis van onze duurzaamheidscriteria onderzoek naar deze producten
B: gemiddelde prioriteit	Producten met een groot inkoopvolume die geen hoog risico hebben of lastig te verduurzamen zijn, zoals it-diensten en postbezorging	Bedrijven moeten onze duurzaamheidsverklaring onderschrijven
C: lage prioriteit	Producten in kleine aantallen met een geringe inkoopwaarde of een laag risico, zoals kantoorbenodigdheden	Basale toetsing

8.2 Medewerkers

Het beloningsbeleid van de ASN Bank is geënt op dat van SNS REAAL. De cao van SNS REAAL, die goede, marktconforme primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden bevat, geldt ook voor onze bank. SNS REAAL startte in 2012 een discussie over de arbeidsvoorwaarden, met het doel deze te versoberen. Daar is ook de ASN Bank bij betrokken.

In 2013 namen we initiatieven om de ASN Bank-cultuur beter tot uitdrukking te laten komen in de manier waarop we het medewerkersbeleid vormgeven. De volgende initiatieven werkten we verder uit:

- Op vele manieren betrekken we alle medewerkers bij de ASN Bank en haar missie, bijvoorbeeld via bijeenkomsten. Daarbij streven we naar een brede betrokkenheid van medewerkers bij klanten, bij elkaar en bij onze duurzame missie.
- We stimuleren een open dialoog en interactie, zowel verticaal als horizontaal in de organisatie.
- We bieden medewerkers goede ontwikkelingsmogelijkheden en we willen toegankelijk zijn voor iedereen op de arbeidsmarkt.
- We creëren een positieve sfeer, waarin mensen ontwikkelingskansen en verantwoordelijkheden krijgen. Ook stimuleren we waar mogelijk de duurzaamheid van medewerkers, bijvoorbeeld in het woon-werkverkeer en via vrijwilligerswerk.

Doelstellingen, competenties en ontwikkeling

Het personeelsbeleid is gebaseerd op volwassen arbeidsverhoudingen: op beginselen van wederzijdse verantwoordelijkheid, gelijkwaardigheid en zorgvuldigheid. Dat komt bijvoorbeeld tot uiting in de prestatie-

en competentiebeoordelingscyclus. In het jaarlijkse planningsgesprek geeft de medewerker in concrete doelstellingen aan wat hij het komende jaar wil bereiken, en de leidinggevende wat hij van de medewerker verwacht. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van competenties met het oog op de huidige functie en de ambities van de medewerker.

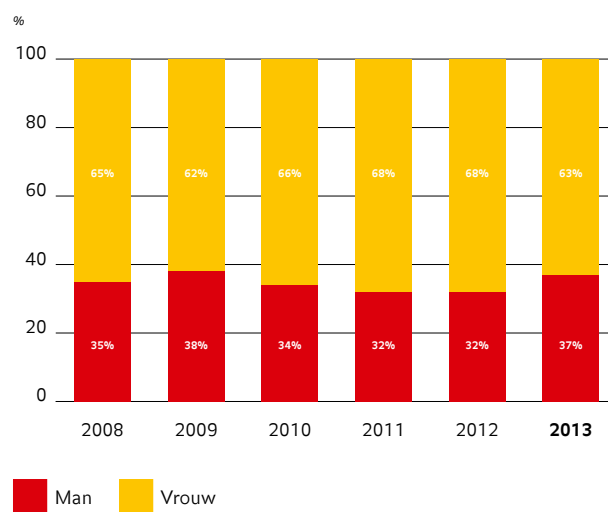
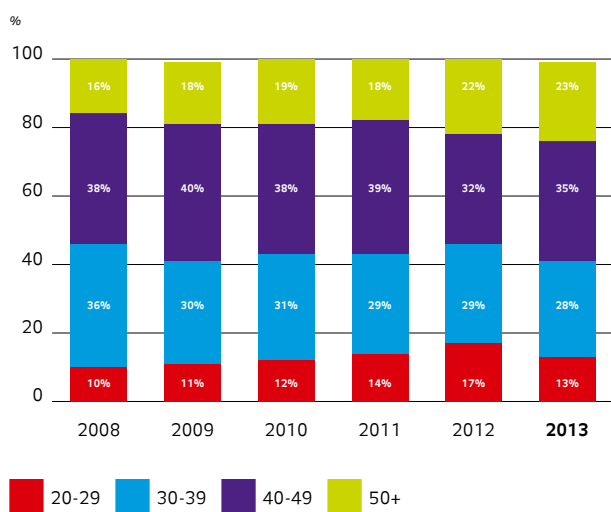
In onze prestatie- en competentiebeoordelingscyclus sturen we deels op generieke competenties, en deels op competenties die zijn toegespitst op de individuele medewerkers. Als bedrijf hanteert de ASN Bank een specifieke competentie: samenwerken. Door samen te werken – zowel binnen de afdeling als tussen verschillende afdelingen van de bank – komen we tot betere prestaties.

Het persoonlijke ontwikkelplan (POP) is een belangrijk middel voor de medewerkers om hun eigen ontwikkeling te sturen. In het POP wordt de richting vastgelegd waarin de medewerker zich wil ontwikkelen, evenals afspraken over de manier waarop hij of zij dat doel kan bereiken. Wij maken interne en externe opleidingen mogelijk om de ontwikkeling van de medewerker te realiseren.

Tevredenheid van medewerkers

Jaarlijks voert SNS REAAL een medewerkersonderzoek uit. In 2013 vulde maar liefst 92% van de ASN-medewerkers dit onderzoek in. Ondanks – of misschien wel mede dankzij – de uitdagingen in 2013 was de tevredenheid gestegen tot 8,6 (2012: 8,1). Daarmee is de doelstelling die de directie zichzelf permanent stelt, een cijfer van minstens 8, gehaald. De medewerkers zijn er trots op dat ze bij de ASN Bank werken en doen dat met plezier. Het managementteam en de medewerkers hebben de uitkomsten van het onderzoek besproken.

Samenstelling personeelsbestand

Communicatie met medewerkers

Eind oktober stelde de directie het Programma Interne Communicatie vast. Daarmee is de doelstelling gerealiseerd om in 2013 beleid te ontwikkelen voor interne communicatie. Het plan kwam tot stand in dialoog met managers en medewerkers van alle afdelingen. In het programma staat hoe wij interne communicatie definiëren, wie daarin welke rollen vervullen en waar de focus voor de komende tijd op ligt. Het belangrijkste doel van interne communicatie is de ASN-cultuur behouden door kennis te delen en ervaring en inspiratie te stimuleren.

Kennis en inspiratie delen

Hoewel dat doel pas in het vierde kwartaal is vastgelegd, hebben we vanaf begin 2013 al regelmatig kennis en inspiratie gedeeld. Dit gebeurde onder andere in de vorm van lunchsessies over diverse onderwerpen, gegeven door collega's en door samenwerkingspartners, zoals Oxfam Novib en Amnesty International. Arvind Ganesan, voorzitter van de divisie Business and Human Rights van Human Rights Watch, hield een inspirerende lezing voor medewerkers. Collega's deelden informatie over onder andere een bezoek aan microfinancieringsinstellingen en hun klanten, en over het Springtij Festival. In totaal waren er in 2013 negen lunchsessies; sinds de zomer vinden zij maandelijks plaats. In het kader van de nieuwe klimaatdoelstelling van de ASN Bank organiseerde de afdeling Duurzaamheidsbeleid & -Ontwikkeling in november een interne klimaatweek.

Personeelsbijeenkomsten

Er zijn in 2013 vijf bijeenkomsten voor alle medewerkers georganiseerd. Tijdens drie bijeenkomsten deelden collega's, onder wie de directie, actuele onderwerpen met de hele organisatie. Om het informele contact tussen medewerkers te bevorderen hielden we een zomerbuffet in het Haagse Bos en een kerstdiner in de kerk tegenover het pand van de ASN Bank. Tevens hielden we in de periode rond de nationalisatie verschillende rondetafelsessies, waarbij directieleden vragen van medewerkers beantwoordden. Daarbij was veel ruimte voor vragen

en voor het persoonlijke verhaal van de directie.

Na de nationalisatie brachten ook directieleden van SNS Reaal en SNS Bank een bezoek aan de ASN Bank en informeerden de medewerkers over de situatie en het vervolgproces. Medewerkers waardeerden de manier waarop zij in de roerige tijd rond de nationalisatie geïnformeerd zijn.

Interne cursussen

Op 19 juni volgden twintig medewerkers met een niet-financiële achtergrond de dagcursus Bankieren. Op het programma stonden theoretische informatie over bankfinanciën, een analyse van de financiële sector en de praktijk bij de ASN Bank. Na een afsluitende quiz konden alle twintig deelnemers zich 'Bankier van de dag' noemen.

Tien medewerkers volgden een interne schrijfcursus gebaseerd op de schrijfwijzers *De taal van SNS REAAL* en *De taal van de ASN Bank*. De deelnemers leerden tekst structureren, correct taalgebruik en jargon voorkomen. Deze cursus wordt in 2014 voor een nieuwe groep medewerkers georganiseerd.

Vertegenwoordiging

De ondernemingsraad van SNS REAAL vertegenwoordigt ook de medewerkers van de ASN Bank. Drie OR-leden hebben de ASN Bank als aandachtsgebied.

Ontwikkelingen personeelsbestand

Het aantal medewerkers steeg met 23 tot 137. Het aantal fte's nam toe tot 125,4. Vooral de afdelingen Duurzame Financieringen en Vermogensopbouw breidden uit vanwege de toename van hun activiteiten en verantwoordelijkheden.

Het ziekteverzuim was in 2013 hoger dan de afgelopen jaren: 3,9%. Dit kwam doordat enkele medewerkers langdurig ziek waren. Ziekteverzuimgesprekken en, indien nodig, een goede begeleiding door de bedrijfsarts staan centraal in het verzuimbeleid.

Voor de wereld van vandaag

Onder de naam *Voor de Wereld van Vandaag* doen medewerkers van de ASN Bank vrijwilligersactiviteiten in en rond Den Haag, waar de bank is gevestigd. In 2013 kreeg dit vrijwilligersprogramma vorm met vijf dagjes uit en een sinterklaasfeest voor de bewoners van woon-zorgcentrum Het Anker te Voorburg. Zo'n vijftig ouderen gingen met evenveel medewerkers van de ASN Bank op stap naar plekken waar zij zelf niet meer kunnen komen, zoals Madurodam, Blijdorp en het Katwijkse Museum. Op dinsdagavond 3 december vierden de vrijwilligers sinterklaasavond met de bewoners van Het Anker. Zowel de medewerkers van de ASN Bank als bewoners en personeel van WZH Het Anker hebben het programma als een succes ervaren. Daardoor heeft Voor De Wereld Van Vandaag een vaste plek in de organisatie verworven. Ook in 2014 werken we met Het Anker samen.

	2013	2012	2011	2010	2009
Aantal nieuwe medewerkers	25	14	22	7	16
Medewerkers uit dienst	2	7	6	5	4
Aantal medewerkers per 31 december	137	114	107	91	89
Aantal fte's* per 31 december	125,4	102,3	96,0	80,9	79,9
Parttimers (in %)	33,6%	38,6%	39,3%	39,6%	38,2%
Ziekteverzuim (in %)	3,9%	2,6%	3,2%	2,9%	4,2%
Kosten arbozorg (in euro's)	33.262	24.273	25.530	27.316	20.116
Kosten opleidingen (in euro's)	104.981	79.256	68.208	87.592	54.519

* Fte (fulltime-equivalent): omgerekend naar aantal voltijdmedewerkers.

9 Financiële resultaten

9.1 Balans

<i>Voor winstverdeling, in duizenden euro's</i>	<i>Toelichting</i>	<i>31-12-2013</i>	<i>31-12-2012</i>
Activa			
Kas en kasequivalenten	1	333.213	618.704
Vordering op banken	2	-	4.501.000
Vordering op klanten	3	6.594.030	2.073.274
Beleggingen	4	3.705.135	3.209.773
Materiële vaste activa	5	9.973	10.298
Latente belastingvorderingen	6	3.935	10.693
Overige activa	7	106.378	163.893
Totaal activa		10.752.664	10.587.635
Passiva			
Toevertrouwde middelen	8	10.122.081	9.811.436
Overige schulden aan klanten	9	19.924	29.238
Schulden aan banken	10	3.765	47.983
Latente belastingverplichtingen	11	49	25.949
Overige verplichtingen	12	205.861	257.027
Aandelenkapitaal		11.350	11.350
Overige reserves		322.817	369.867
Resultaat boekjaar		66.817	34.920
Belang derden		-	-125
Eigen vermogen	13	400.984	416.012
Totaal passiva		10.752.664	10.587.635

9.2 Winst-en-verliesrekening

<i>In duizenden euro's</i>	<i>Toelichting</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Baten			
Rentemarge	15	113.030	68.214
Nettoprovisies	16	14.483	11.141
Resultaat uit beleggingen		57	293
Totaal baten		127.570	79.648
Lasten			
Bijzondere waardevermindering	17	1.112	593
Personeelskosten	18	11.464	9.797
Afschrijving op materiële vaste activa		503	476
Overige operationele kosten	19	24.060	20.394
Bankenbelasting		1.287	1.235
Totaal lasten		38.426	32.495
Resultaat voor belastingen		89.144	47.153
Belastingen	20	22.298	12.401
Nettowinst		66.846	34.752
Belang derden		29	-168
Nettoresultaat toewijsbaar aan aandeelhouders		66.817	34.920

9.3 Kasstroomoverzicht

In duizenden euro's	2013	2012
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Nettowinst over de periode	66.817	34.920
Aanpassingen voor:		
- Afschrijving materiële en immateriële vaste activa	1.614	1.001
- Mutaties in de uitgestelde belastingen	-19.140	6.267
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	49.291	42.188
Mutaties vorderingen en schulden op klanten	-4.530.093	-107.348
Mutaties vorderingen en schulden op banken	4.456.792	-200.660
Mutaties toevertrouwde middelen	310.645	842.377
Mutaties beleggingen (geen aan- en verkopen)	28.654	70.627
Mutatie overige operationele activiteiten	6.349	-393.413
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	321.638	253.771
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Verkoop en aflossingen van beleggingen	1.328.576	1.542.501
Investerings in beleggingen	-1.935.328	-1.908.645
Investerings in immateriële vaste activa	-323	-
Investerings in materiële vaste activa	-179	-1.989
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-607.254	-368.133
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Belang derden	125	-147
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	125	-147
Nettokasstroom	-285.491	-114.509
Kas en kasequivalenten op 1 januari	618.704	733.213
Nettokasstroom	-285.491	-114.509
Kas en kasequivalenten op 31 december	333.213	618.704

9.4 Toelichting op de jaarcijfers

Algemeen

De financiële resultaten zijn opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen voor de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

ASN Bank N.V. is sinds 5 januari 1998 een 100%-deelneming van SNS Bank N.V., waarvan de jaarrekening wordt gedeponeerd bij het Handelsregister te Utrecht.

De gegevens van de vennootschap zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van SNS Bank N.V. Op basis van de garantie die SNS Bank N.V. heeft afgegeven conform artikel 403 Boek 2 BW, is er op de zelfstandige jaarrekening van ASN Bank N.V. geen accountantscontrole toegepast.

In de jaarrekening van ASN Bank N.V. zijn de volgende deelnemingen geconsolideerd:

- ASN Groenbank N.V. (100%): deze onderneming is in december 2013 geliquideerd. De resultaten van de ASN Groenbank tot en met de liquidatie zijn in de consolidatie meegenomen.
- ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. (100%)
- ASN Vermogensbeheer B.V. (100%)

In het vervolg van dit verslag wordt gesproken over de ASN Bank, ook als het de deelnemingen betreft.

Tenzij anders is aangegeven, zijn de bedragen vermeld in duizenden euro's.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien, en de waarde ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling ervan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen, en de omvang van het bedrag ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economische potentieel heeft plaatsgevonden die samenhangt met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economische potentieel heeft plaatsgevonden die samenhangt met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Als een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Oordelen en schattingen

De opstelling van het jaarverslag vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting is herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Als instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Beleggingen

Alle beleggingen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde. De waardering van onderhandse leningen en hypotheekleningen is gelijk aan de geamortiseerde kostprijs. Obligaties worden tegen de reële waarde gewaardeerd. Daarbij worden de niet-gerealiseerde winsten en verliezen die voortvloeien uit veranderingen van de reële waarde, in het eigen vermogen verwerkt, en bij verkoop in de winst-en-verliesrekening verwerkt als resultaat uit beleggingen.

Vaste activa

Dit onderdeel bestaat uit bedrijfsmiddelen en onroerend goed. Deze worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs, verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur. Op het onroerend goed wordt lineair afgeschreven gedurende de economische levensduur, met een maximum van vijftig jaar, onder aftrek van de restwaarde.

Belastingen

De belastingen worden berekend over de resultaten, rekening houdend met fiscale faciliteiten. ASN Bank N.V. en haar deelnemingen ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V., ASN Groenbank N.V. en ASN Vermogensbeheer B.V. maken onderdeel uit van de fiscale eenheid van SNS Bank N.V. en dragen jaarlijks de aldus berekende vennootschapsbelasting af.

Belastinglatenties als gevolg van verschillen tussen balanswaarde en fiscale waarde worden gewaardeerd op nominale waarde.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht laat de mutatie zien van de geldmiddelen van de ASN Bank, uitgesplitst in operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten. De geldmiddelen bestaan uit de kasmiddelen en kasequivalenten. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

9.5 Toelichting op de balans

1. Kas en kasequivalenten

De kas en kasequivalenten betreffen direct opvraagbare banktegoeden.

Tot afgelopen jaar werden de banktegoeden bij gelieerde banken opgenomen onder 'vorderingen op banken'. Hierdoor wijken de bedragen van 'kas en kasequivalenten' en 'vorderingen op banken' over 2012 af van hetgeen in het jaarverslag 2012 is opgenomen.

2. Vorderingen op banken

<i>In duizenden euro's</i>	2013	2012
Leningenportefeuille met hypotheek als onderpand	-	4.500.000
Overige vorderingen op banken	-	1.000
Totaal vorderingen op banken	-	4.501.000

Het verloop van de vorderingen op banken is als volgt:

<i>In duizenden euro's</i>	2013	2012
Balanswaarde begin van het jaar	4.501.000	4.252.357
Aankopen	-	248.643
Verkopen/aflossingen	-4.501.000	-
Amortisatie	-	-
Overige mutaties	-	-
Balanswaarde eind van het jaar	-	4.501.000

De wijze waarop de ASN Bank de portefeuille hypotheek financiert is in 2013 gewijzigd. Tot en met het derde kwartaal betrof het onderhandse leningen aan banken met hypotheek als onderpand, die voldoen aan de criteria die de ASN Bank stelt. Vanaf het vierde kwartaal heeft SNS Bank deze hypotheek ondergebracht in een afgezonderde juridische entiteit waaraan de ASN Bank een onderhandse lening heeft verstrekt. Daarmee is deze post verschoven naar 'vorderingen op klanten'.

3. Vorderingen op klanten

Deze vorderingen op klanten zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

<i>In duizenden euro's</i>	2013	2012
Lagere overheden	538.389	571.858
Gezondheidszorg en bejaardenzorg	404.717	433.509
Woningbouw	477.229	431.846
Waterbeheer	328.517	355.048
Duurzame energie	264.859	188.835
Woningfinancieringen	4.544.962	50.988
Onderwijs, cultuur en recreatie	22.101	25.931
Diversen	13.256	15.271
Totaal vorderingen op klanten	6.594.030	2.073.286

Het verloop van de vorderingen op klanten is als volgt:

<i>In duizenden euro's</i>	2013	2012
Balanswaarde begin van het jaar	2.073.274	1.962.296
Aankopen*	4.707.497	308.774
Verkopen/aflossingen	-182.909	-191.982
Amortisatie	-2.661	-380
Overige mutaties	-1.171	-5.434
Balanswaarde eind van het jaar	6.594.030	2.073.274

* Zie de uitleg onder 2, Vorderingen op banken.

4. Beleggingen

De beleggingen zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

<i>In duizenden euro's</i>	2013	2012
Staatsleningen	3.106.119	3.062.875
Lagere overheden	148.898	-
Banken	84.261	60.851
Leningenportefeuille met hypotheek als onderpand	-	51.233
Duurzame energie	104.618	9.433
Microfinancieringen	1.160	918
Diversen	260.079	24.463
Totaal beleggingen	3.705.135	3.209.773

Notering beleggingen

<i>In duizenden euro's</i>	<i>Aandelen</i>		<i>Vastrentende waarden</i>		<i>Totaal</i>	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Ter beurse genoteerd	-	-	3.694.066	3.199.423	3.694.066	3.199.423
Niet ter beurse genoteerd	11.069	10.350	-	-	11.069	10.350
Totaal	11.069	10.350	3.694.066	3.199.423	3.705.135	3.209.773

Waardering beleggingen

<i>In duizenden euro's</i>	<i>Aandelen</i>		<i>Vastrentende waarden</i>		<i>Totaal</i>	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
(Geamortiseerde) kostprijs	10.727	9.913	3.619.827	3.023.954	3.630.554	3.033.867
Herwaardering	1.224	552	21.555	131.520	22.779	132.072
Impairment	-882	-115	-	-	-882	-115
Lopende rente	-	-	52.684	43.949	52.684	43.949
Totaal	11.069	10.350	3.694.066	3.199.423	3.705.135	3.209.773

Verloop beleggingen

In duizenden euro's	Aandelen		Vastrentende waarden		Totaal	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Balanswaarde begin van het jaar	10.350	9.041	3.199.423	2.766.201	3.209.773	2.775.242
Aankopen	814	1.041	1.934.514	1.907.604	1.935.328	1.908.645
Verkopen	-	-	-1.328.576	-1.542.281	-1.328.576	-1.542.281
Herwaarderingen	672	310	-109.965	72.886	-109.293	73.196
Impairment	-767	-42	-	-	-767	-42
Amortisatie	-	-	-10.065	-12.334	-10.065	-12.334
Overige mutaties	-	-	8.735	7.347	8.735	7.347
Balanswaarde eind van het jaar	11.069	10.350	3.694.066	3.199.423	3.705.135	3.209.773

5. Materiële vaste activa

In duizenden euro's	2013	2012
Gebouwen	9.637	9.921
Informatieverwerkende apparatuur	12	10
Overige roerende bedrijfsmiddelen	324	367
	9.973	10.298

Eind maart 2012 betrok de ASN Bank het gerenoveerde pand aan de Bezuidenhoutseweg 153. Vanaf april 2012 wordt op het gebouw en bijbehorende installaties afgeschreven. Het gebouw wordt in vijftig jaar afgeschreven; de installaties worden in tien jaar afgeschreven.

Informatieverwerkende apparatuur wordt in drie jaar afgeschreven, overige roerende bedrijfsmiddelen worden in vijf jaar afgeschreven.

Verloop materiële vaste activa

In duizenden euro's	2013	2012
Cumulatieve aanschaffingswaarden	10.998	10.939
Cumulatieve afschrijving	-1.025	-641
	9.973	10.298

Verloop gebouwen

In duizenden euro's	2013	2012
Balanswaarde begin van het jaar	9.921	8.563
Investeringsen	99	1.633
Desinvesteringen	-	-
Afschrijvingen	-383	-275
Balanswaarde eind van het jaar	9.637	9.921

Verloop overige materiële vaste activa

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Balanswaarde begin van het jaar	377	222
Investerings	79	326
Desinvesteringen	0	-
Afschrijvingen	-120	-171
Balanswaarde eind van het jaar	336	377

6. Latente belastingvordering

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Latente belastingvordering	3.935	10.693

De rentedragende waardepapieren worden gewaardeerd op marktwaarde. De herwaardering van de rentedragende waardepapieren veroorzaakt een niet-gerealiseerd resultaat. Van dit resultaat wordt een voorziening voor latente belastingverplichtingen opgenomen, ter hoogte van het geldende tarief voor de vennootschapsbelasting. De belastingverplichting wordt gesplitst in een actief en een passief deel.

7. Overige activa

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Te vorderen interest	31.075	81.177
Nog te ontvangen en vooruit betaald	75.303	82.716
Totaal overige activa	106.378	163.983

8. Toevertrouwde middelen

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Spaargelden	9.255.867	9.129.048
Overige toevertrouwde middelen	866.214	682.388
Totaal toevertrouwde middelen	10.122.081	9.811.436

De te betalen rente op spaargelden is opgenomen onder de overige verplichtingen.

9. Overige schulden aan klanten

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Hypotheekdepots	13.014	21.071
Spaardelen spaarhypotheken	6.810	6.467
Langlopende schulden	100	1.700
Totaal schulden aan klanten	19.924	29.238

10. Schulden aan banken

Schulden aan banken bestaan uit rekening-courantverhoudingen met andere banken.

11. Latente belastingverplichting

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Latente belastingverplichting	49	25.948

De rentedragende waardepapieren worden gewaardeerd op marktwaarde. De herwaardering van de rentedragende waardepapieren veroorzaakt een niet-gerealiseerd resultaat. Van dit resultaat wordt een voorziening voor latente belastingverplichtingen opgenomen ter hoogte van het geldende tarief voor de vennootschapsbelasting. Het betreft hier een passieve latente belastingverplichting.

12. Overige verplichtingen

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Lopende rente	180.580	234.817
Overlopende passiva	4.872	5.046
Overige schulden	20.409	17.164
Totaal overige verplichtingen	205.861	257.027

13. Eigen vermogen

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Aandelenkapitaal	11.350	11.350
Agioreserve	115.886	115.886
Algemene reserve	189.847	154.927
Herwaardering aandelen en obligaties	17.084	99.054
Belang derden	-	-125
Winst	66.817	34.920
Totaal eigen vermogen	400.984	416.012

Onderdeel van het eigen vermogen is de herwaarderingsreserve op aandelen en obligaties. De herwaarderingsreserve laat zien welk effect een acute verkoop van de aandelen- en obligatieportefeuille zou hebben op het resultaat van de ASN Bank. Bij het aanhouden van de obligatieportefeuille tot het einde van de looptijd is het effect op het eigen vermogen en resultaat van de ASN Bank nihil.

Exclusief de herwaarderingsreserve bedroeg het eigen vermogen eind 2013 € 384 miljoen (eind 2012 € 317 miljoen).

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Eigen vermogen exclusief herwaarderingsreserve	383.900	316.958

Overzicht mutaties eigen vermogen

<i>In duizenden euro's</i>	<i>Aandelen- kapitaal</i>	<i>Agio</i>	<i>Herwaar- derings- reserve</i>	<i>Overige reserves</i>	<i>Resultaat lopend boekjaar</i>	<i>Belang derden</i>	<i>Totaal</i>
Stand 01-01-2012	11.350	115.886	-39.960	103.829	51.063	22	242.190
Mutatie herwaarderingsreserve			139.014				139.014
Mutatie overige reserves				51.063	-51.063		
Resultaat lopend boekjaar					34.920		34.920
Overige mutaties				35			35
Belang derden						-147	-147
Stand 31-12-2012	11.350	115.886	99.054	154.927	34.920	-125	416.012
Stand 01-01-2013	11.350	115.886	99.054	154.927	34.920	-125	416.012
Mutatie herwaarderingsreserve			-81.970				-81.970
Mutatie aandelenkapitaal							
Mutatie agio							
Mutatie overige reserves				34.920	-34.920		
Resultaat lopend boekjaar					66.817		66.817
Overige mutaties						125	125
Stand 31-12-2013	11.350	115.886	17.084	189.847	66.817	-	400.984

14. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>
Verplichtingen wegens verstrekte borgtochten en garanties	31.162
Verplichtingen uit hoofde van (on)herroepelijke faciliteiten	16.619

88

Om tegemoet te komen aan de wensen van haar financieringsklanten biedt de ASN Bank producten als borgtochten en garanties aan. Wij nemen de onderliggende waarden van deze producten niet als activa of passiva in de balans op. Het hierboven genoemde bedrag geeft het maximale potentiële kredietrisico van de ASN Bank voor deze producten aan. Daarbij gaan we uit van de veronderstelling dat al onze tegenpartijen hun contractuele verplichtingen niet meer nakomen en alle bestaande zekerheden geen waarde zouden hebben.

De onherroepelijke faciliteiten bestaan voornamelijk uit kredietfaciliteiten die zijn toegezegd aan klanten, maar waarop nog geen beroep is gedaan.

9.6 Toelichting op de winst-en-verliesrekening

15. Rentemarge

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Renteopbrengsten beleggingen	307.108	317.200
Rente betaald aan klanten	194.078	248.986
Totaal rentemarge	113.030	68.214

De afdekking van het renterisico vindt vanaf 2012 volledig op groepsniveau plaats. De afname van de rente betaald aan klanten is toe te schrijven aan het lagere rentepercentage.

16. Provisies

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Provisiebaten	25.998	20.626
Provisielasten	11.515	9.485
Totaal	14.483	11.141

De provisies worden hoofdzakelijk gevormd door de provisiebaten die de ASN Bank van beleggingsklanten ontvangt voor het beheer van haar beleggingsfondsen, en inkomsten gerelateerd aan andere producten, zoals de ASN Bank-rekening. De stijging is voor een groot deel toe te schrijven aan Energiefonds Overijssel, dat vanaf het vierde kwartaal 2012 in beheer is bij ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. Daarnaast zijn de ASN Beleggingsfondsen in 2013 duidelijk gegroeid, met name het ASN Duurzaam Aandelenfonds en het ASN Milieu & Waterfonds. Daar tegenover staan de provisies die de bank aan SNS Asset Management en externe partners betaalt voor het beheer van de portefeuilles van de ASN Bank en van de fondsen onder haar beheer. Ook de toename van de provisielasten is toe te schrijven aan Energiefonds Overijssel en de groei van de ASN Beleggingsfondsen.

17. Bijzondere waardevermindering

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Bijzondere waardevermindering	1.112	593

De bijzondere waardeverminderingen in 2013 bestaan voor het grootste deel uit de afboeking van goodwill die is betaald voor ASN Vermogensbeheer B.V. ten bedrage van € 323.000, en een afwaardering van aandelen van € 767.000.

18. Personeelskosten

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Lonen en salarissen	6.807	5.565
Pensioenlasten	1.231	1.084
Overige sociale lasten	910	808
Overige personeelskosten	2.516	2.340
Totaal personeelskosten	11.464	9.797

De personeelskosten zijn gestegen doordat het aantal fte's toenam. Het gemiddelde aantal fte's in 2013 was 117,1 (in 2012: 100,3). Alle personeelsleden zijn werkzaam in Nederland.

19. Overige operationele kosten

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Huisvestingskosten	1.207	1.539
Automatiseringskosten	4.978	3.441
Marketingkosten	6.575	6.521
Externe adviseurs	694	1.106
Overige kosten	10.606	7.787
Totaal overige operationele kosten	24.060	20.394

De overige kosten zijn gestegen doordat de vrijval van de reservering voor een claim op basis van het depositogarantiestelsel in verband met het faillissement van DSB in 2013 kleiner was (€ 1,7 miljoen) dan in 2012 (€ 3,4 miljoen). Daarnaast namen diverse kosten toe door de toegenomen activiteiten van de ASN Bank.

20. Belastingen

<i>In duizenden euro's</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Belastbare winst	89.144	47.153
Belastingdruk	22.298	12.401
Nettowinst	66.846	34.752
Belang van derden	29	-168
Nettoresultaat toewijsbaar aan aandeelhouders	66.817	34.920

Statutaire regeling over de bestemming van de winst

De winstbestemming is geregeld in artikel 34 van de statuten.

Dit artikel luidt:

1. De winst staat ter vrije beschikking van de algemene vergadering.
2. De vennootschap kan aan de aandeelhouders slechts uitkeringen doen voor zover haar eigen vermogen groter is dan het geplaatste kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.

Winstbestemming

Voorgesteld wordt de winst over 2013 van € 67 miljoen toe te voegen aan het eigen vermogen.

Den Haag, 9 april 2014

Directie:

Ewoud Goudswaard
Jeroen Jansen
Joyce van der Est

Raad van commissarissen:

Rob Langezaal (voorzitter)
Annemiek van Melick
Bart de Ruigh

10 Risicobeleid

Aan de activiteiten van de ASN Bank, zoals het aanbieden van toegankelijke bankproducten, zijn risico's verbonden. Daarbij is niet of nauwelijks sprake van risico's van handel voor eigen rekening, complexe producten en vreemde valuta's.

Bij de ASN Bank is de risicobeheerfunctie op diverse niveaus georganiseerd. Als volledige dochter van SNS Bank N.V. opereren we binnen de risicobeheerorganisatie van SNS REAAL. Het risicomangement relateert de risico's aan de strategische, financiële, operationele, duurzaamheids- en reputatiedoelstellingen. Hierbij zijn verschillende afdelingen van de ASN Bank betrokken, in nauw overleg met de risicocommissies en -afdelingen van SNS REAAL. Een beschrijving van de risicobeheerorganisatie van SNS REAAL kunt u lezen in het jaarverslag van SNS REAAL.

Het totaalbedrag van de uitzettingen van de ASN Bank bedroeg eind 2013 € 10,3 miljard. Hiervan bestond een bedrag van € 6,6 miljard uit vorderingen op klanten. Daarin opgenomen is een bedrag van € 4,5 miljard aan Nederlandse woninghypotheken, waarvan een deel is voorzien van Nationale Hypotheekgarantie (NHG). De beleggingsportefeuille van de ASN Bank bedroeg eind 2013 € 3,7 miljard. De beleggingsportefeuille bestaat voor 32% uit beleggingen met een AAA-rating.

De belangrijkste cijfers:

	2013	2012
Balanstotaal	€ 10,8 miljard	€ 10,6 miljard
Risk weighted assets	€ 1,4 miljard	€ 2,6 miljard
Toetsingsvermogen	€ 309 miljoen	€ 317 miljoen
Tier 1-ratio	21,7%	12,1%

De tier 1-ratio is fors gestegen ten opzichte van vorig jaar. De belangrijkste verklaring hiervoor is dat de onderhandse leningen met daaraan verpande woninghypotheken die aan SNS Bank waren verstrekt, zijn ondergebracht in een aparte entiteit. Daardoor is de risicoweging afgenomen. De weging van risico's vindt plaats op basis van Basel II.

10.1 Organisatie van het risicobeheer

De ASN Bank opereert binnen het zogenaamde 'three lines of defence-model', dat SNS REAAL coördineert. In de financiële sector is dit de gebruikelijke methode om het risicobeheer te organiseren. Zij zorgt voor heldere verantwoordelijkheden en waarborgt dat het risicobeheer de aandacht heeft van de gehele organisatie. Dit zijn de drie lijnen en hun functies:

- De eerste lijn heeft een uitvoerende rol en richt zich op het primaire, uitvoerende proces van de businessactiviteiten. De eerste lijn stelt zich tot doel optimale risico-rendementsverhoudingen te realiseren binnen de kaders van het beleid en met inachtneming van interne procedures en risicolimieten. Businessplannen worden in de eerste lijn opgesteld.

- De tweede lijn (Risk Control) heeft enerzijds een beheersende en accepterende rol ten aanzien van transacties die de eerste lijn voorstelt. Risk Control overziet de correcte uitvoering van goedgekeurde (trans)acties in de eerste lijn en is verantwoordelijk voor het risicoprofiel in het licht van de risicobereidheid. Anderzijds heeft Risk Control een kaderstellende en controlerende rol. Het stelt de beleidskaders op, maar laat de uitvoering en de acceptatie hiervan over aan de eerste lijn. Op basis van risicorapportages en van eigen waarneming toetst Risk Control regelmatig of het beleid goed wordt nageleefd. Risk control stelt voorts de mandaten vast waarbinnen de risicobereidheid kan worden geoperationaliseerd.
- Ook de derde lijn heeft een toezichhoudende en borgende rol. Deze lijn wordt uitgevoerd door de onafhankelijke interne accountant, de afdeling Group Audit. De derde lijn ziet erop toe dat de risicomangementfunctie goed functioneert, voert audits uit en constateert eventuele tekortkomingen in de risk governance, risicosystemen en interne controls. Tevens toetst Group Audit of acties afdoende zijn opgevolgd en compliant zijn gemaakt, definieert uitgangspunten en randvoorwaarden voor risicomodellen en ondersteunt centrale beslisorganen.

De ASN Bank werkt nauw samen met de diverse risicocommissies en -afdelingen van SNS REAAL. De eerste lijn is volledig bij de ASN Bank zelf georganiseerd, evenals een beperkt deel van de tweede lijn. Dit laatste geldt voor onderwerpen die samenhangen met specifieke strategische doelstellingen van de ASN Bank op het gebied van duurzaamheid.

Bij SNS REAAL definieert het Groep Risk Comité (GRC) voor financiële en niet-financiële risico's het gewenste risicoprofiel, en stelt de risicobereidheid, de risicobeleidskaders en het risicobeheersingsraamwerk vast voor SNS REAAL en haar onderdelen. Voorts keurt het GRC het liquiditeitsplan en het kapitaalplan goed.

Daarnaast zijn er diverse bankcomités waarmee de ASN Bank nauw samenwerkt:

- Product Market Pricing Comité (PMPC) voor de formele goedkeuring van producten.
- Asset & Liability Comité Bank (ALCO Bank) voor de sturing van financiële risico's behalve kredietrisico op de bankbalans;
- Kredietrisico Comité SNS Retail Bank (KC SNS Retail Bank) voor de sturing van alle vormen van kredietrisico's op de bankbalans.

Alle landen, bedrijven en organisaties waarin de ASN Bank investeert, worden vooraf getoetst door

de afdeling Duurzaamheidsbeleid & -Onderzoek van de ASN Bank op basis van duurzaamheidscriteria. De ASN Beleggingscommissie bepaalt vervolgens in welke categorieën het spaargeld wordt uitgezet. In de ASN Beleggingscommissie zijn diverse expertises vertegenwoordigd. Zij zijn er verantwoordelijk voor dat de beleggingen passen in het gematigde risico-profiel van de ASN Bank.

Behalve met deze risicocomités werkt de ASN Bank nauw samen met de risicobeheerafdelingen van SNS REAAL, waaronder:

Group Risk Management (GRM)

GRM ondersteunt de ASN Bank bij:

- het formuleren en bewaken van het risicoprofiel;
- het stellen van kaders waarbinnen de risiconemers (kunnen) opereren;
- de signalering van veranderende marktomstandigheden en regelgeving op het gebied van Risk Management, van belang voor strategie en beleid;
- zorgdragen voor en 'control' over efficiënte risico-beheersingprocessen;
- het realiseren van samenhang in de risicobeheersingorganisatie van SNS REAAL;
- de waardering van de portefeuilles voor sturing op structurele waardecreatie;
- coördinatie van strategische projecten gerelateerd aan het managen van financiële risico's (zoals stresstesten, Basel III- en CRD IV-programma's);
- modelbouw;
- modelvalidatie.

Compliance, Veiligheidszaken & Operationeel Risicomanagement (CV&O)

CV&O adviseert de directie van de ASN Bank over de beheersing van niet-financiële risico's. Dit zijn de risico's die verband houden met het gedrag van mensen en de inrichting van de bedrijfsprocessen. De afdeling heeft een aantal belangrijke taken: zij adviseert over een integere, beheerste bedrijfsvoering, coördineert en stimuleert de beheersing van operationele risico's, veiligheidsrisico's en integriteitsrisico's, formuleert beleid, geeft advies en ondersteuning bij vraagstukken over niet-financiële risico's, verzorgt opleidingen en bewustwordingsprogramma's, monitoring en rapportages hierover. De niet-financiële risico's zijn onderverdeeld in zeven thema's: medewerker, klant, bedrijfsproces, product, informatie, risicobeheersing en samenwerkingsverband. Deze thema's geven richting aan de risicoanalyses die moeten worden uitgevoerd en geven de structuur voor toezicht en rapportage van risico's.

De ASN Bank beschikt over een eigen compliancefunctionaris. Deze *local compliance officer* wordt functioneel aangestuurd door de directeur CV&O. Belangrijke taken

van de local compliance officer zijn formulering van beleid, advisering over een integere, beheerste bedrijfsvoering, coördinatie en stimulering van de beheersing van operationele risico's en integriteitsrisico's, en permanent toezicht op de uitvoering van processen.

Juridische Zaken

Juridische Zaken bereidt het risicomanagementbeleid voor en ondersteunt het operationeel. De belangrijkste taken van deze afdeling op dit terrein zijn:

- signalering van en advisering over (toekomstige) wet- en regelgeving;
- het adviseren over producten en product-documentatie;
- het behandelen van (dreigende) juridische geschillen;
- het adviseren over samenwerkingsovereenkomsten.

Kredietrisicomanagement

De afdeling Kredietrisicomanagement richt zich op de operationele ondersteuning bij het beheersen van het kredietrisico. Bij de ondersteuning van de ASN Bank heeft deze afdeling de volgende taakomschrijving:

- Kredietrisicomanagement geeft een bindend advies over het gehele kredietenbeleid en over de kredietrisico's van individuele kredieten van meer dan € 3,5 miljoen.

In het kader van kredietrisicomanagement reviseert de afdeling Duurzame Financieringen van de ASN Bank jaarlijks alle kredieten die de ASN Bank heeft uitgezet. Zij worden besproken in het kredietcomité.

De afdeling Kredietrisicomanagement beheerst de kredietrisico's voor de financieringen van de ASN Bank. De kredietanalisten van de ASN Bank verzorgen de operationele ondersteuning bij het beheersen van het kredietrisico. Hun taken bestaan onder meer uit:

- de beoordeling of de kredietaanvragen gefiatteerd kunnen worden; zij doen dit door deze aanvragen te toetsen aan het financieringsbeleid en policy papers;
- de periodieke analyse en beoordeling of verstrekte financieringen voldoen aan de gestelde voorwaarden en voor een volgende periode, al of niet gewijzigd, kunnen worden gecontinueerd.

Deze beoordelingen wordt voorgelegd aan de fiatteeringsinstantie, conform de interne fiatteeringsmatrix van de ASN Bank. Dit eindoordeel is bindend.

Het Kredietrisicomanagement is tevens medeverantwoordelijk voor het opstellen van het risicomanagementbeleid (het zogenaamde financieringsbeleid).

De beschrijving van het risicomanagementbeleid, waaronder de uitvoering van het risicomanagementproces, is afgestemd met betrokkenen en goedgekeurd door

de directie van de ASN Bank. Het wordt jaarlijks herzien, of eerder als daar aanleiding toe is. Ook monitort de afdeling Kredietrisicomanagement de portefeuille op revisie- en betalingsachterstanden en rapporteert hierover aan de directie van de ASN Bank.

Group Audit

Group Audit ressorteert onder de voorzitter van de raad van bestuur. Group Audit rapporteert tevens aan de Audit Commissie van de raad van commissarissen. Zo kan deze afdeling haar werkzaamheden onafhankelijk verrichten van de bedrijfsonderdelen en afdelingen van SNS REAAL. Group Audit voert zijn onderzoeken primair uit voor de raad van bestuur en op basis van een dynamische risicoanalyse. Deze risicoanalyse is in overeenstemming met de Code Banken en besproken met de externe accountant en de Nederlandsche Bank. Deze onderzoeken zijn gericht op het interne risico-beheer- en controlesysteem, de hiermee verbonden verwerkingsprocessen en de (betrouwbaarheid van de) managementinformatie.

Aanvullend is Group Audit verantwoordelijk voor de uitvoering van verbijzonderde interne controlewerkzaamheden ten behoeve van de businessunitdirecties en het lijnmanagement. Deze onderzoeken richten zich op de (permanente) werking van de beheersmaatregelen die in procedures zijn opgenomen. Tevens voert Group Audit op verzoek van de directie van de ASN Bank verschillende soorten audits uit.

10.2 Risico's ASN Bank

De risico's die op de ASN Bank betrekking hebben, zijn in grote lijnen in te delen in vijf categorieën, te weten: kredietrisico, marktrisico, liquiditeitsrisico, operationeel risico en reputatierisico.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een debiteur geheel of gedeeltelijk in gebreke blijft, of dat diens positie verslechtert, met negatieve gevolgen voor het resultaat of de vermogenspositie van de ASN Bank.

Kredietrisicoprofiel van de ASN Bank

Het kredietrisico is onder te verdelen in beleggingen, vorderingen op klanten en vorderingen op banken. De bedragen waarover de ASN Bank kredietrisico loopt, zijn als volgt verdeeld:

In duizenden euro's	2013	2012
Beleggingen	3.705.135	3.209.773
Vorderingen op klanten	6.594.030	2.073.274
Vorderingen op kredietinstellingen	-	4.501.000
Totaal	10.299.165	9.784.047

De kredietportefeuille wordt gevormd op basis van onze duurzame doelstellingen. Dankzij de groei van de toevertrouwde middelen nam de portefeuille in 2013 verder toe tot € 10.299 miljoen.

Kredietrisicoprofiel beleggingen

De beleggingsportefeuille van vastrentende beleggingen nam met 15,4% toe tot € 3.702 miljoen ultimo 2013 en bedroeg daarmee 36% van de totale kredietportefeuille. De beleggingsportefeuille bestaat vooral uit staatsleningen. Een klein deel van deze portefeuille houden wij aan in overige obligaties en aandelen.

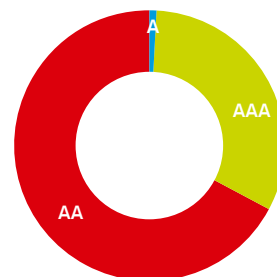
De kredietwaardigheid van de beleggingen geeft een indicatie van het kredietrisico op de betreffende belegging. Onderstaand overzicht toont de verdeling van de beleggingsportefeuille in ratingklassen:

In duizenden euro's	2013	2012
AAA	1.186.304	2.343.211
AA	2.484.185	831.749
A	23.578	24.463
Zonder rating*	11.068	10.350
Totaal	3.705.135	3.209.773

*Aandelen

Rating staatsobligaties

A en lager	1%
AA	67%
AAA	32%

In 2013 is de rating van Nederland verlaagd tot AA+. Dit verklaart de verschuiving van beleggingen met rating AAA naar rating AA.

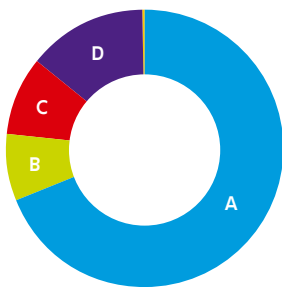
Kredietrisicoprofiel vorderingen op klanten en kredietinstellingen

De kredietverlening van de ASN Bank aan bedrijven, lagere overheden, waterschappen en zorginstellingen ondersteunt onze missie, zoals toegelicht bij de uitzettingen (hoofdstuk 7). Ultimo 2013 bedroegen de vorderingen op klanten en kredietinstellingen 64% van de totale uitzettingen. Onze strikte duurzaamheidscriteria sluiten vele sectoren op voorhand uit van kredietverstrekking, met concentratierisico als gevolg. Wij beperken dit concentratierisico door onze kennis over de betreffende sectoren, en doordat we voldoende zekerheden stellen om eventuele defaults (in gebreke van

betaling zijn) te kunnen opvangen. De grafiek toont de verdeling van de kredietportefeuille over sectoren.

Vorderingen op klanten

A Woningfinanciering	69%
B Gemeenten & provincies	8%
C Waterbeheer en duurzame energie	9%
D Sociaal: gezondheids- & ouderenzorg, woningbouw, onderwijs & cultuur	14%
E Diversen	<1%

Woningfinancieringen

De ASN Bank heeft een kleine portefeuille woning-hypotheken die zij in het verleden aan klanten heeft verstrekt. In 2004 beëindigde zij de verstrekking van deze hypotheken. Per ultimo 2013 bedroeg de waarde van deze portefeuille € 45 miljoen.

Tot eind september 2013 had de ASN Bank ter waarde van € 4,5 miljard onderhandse leningen verstrekt aan SNS Bank en RegioBank, waarbij hypotheekvorderingen als onderpand zijn verstrekt. In september 2013 is de juridische entiteit Woonhuishypotheken B.V. opgericht, waarvan Stichting Holland Euro-Denominated Mortgage-Backed Series (Hermes) Holding alle aandelen bezit. De hypotheken die de ASN Bank reeds financierde, zijn in deze juridische entiteit ondergebracht. Deze hypotheken voldoen aan de criteria die de ASN Bank hiervoor heeft vastgesteld.

De onderhandse leningen aan SNS Bank en Regiobank zijn afgelost. De ASN Bank heeft een nieuwe lening ter waarde van € 4,5 miljard verstrekt aan Woonhuishypotheken B.V. Daarmee heeft Woonhuishypotheken B.V. hypotheken gekocht die voldoen aan de volgende criteria, die de ASN Bank heeft vastgesteld:

- De individuele hypotheek bedraagt maximaal 125% van de *Foreclosure Value* (LtFV).
- Het gewogen gemiddelde van de set hypotheken die verpand is aan de lening, mag maximaal 110% bedragen van de *Foreclosure Value*.
- De hypotheken die worden gefinancierd, kunnen eerste en tweede hypotheken zijn. Tweede hypotheken zijn alleen toegestaan als ook de eerste hypotheek gefinancierd is.
- De uitstaande hypotheeklening mag maximaal € 350.000 bedragen.

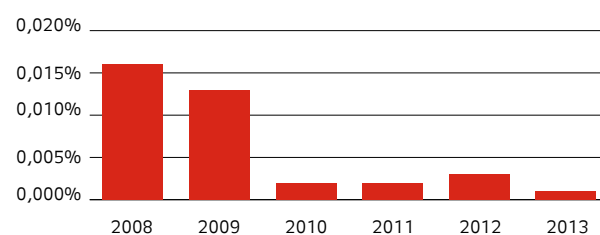
Per ultimo 2013 heeft de ASN Bank voor € 4,5 miljard onderhandse leningen verstrekt met een hypothecair onderpand ter waarde van € 4,5 miljard. De gemiddelde

Loan to Value (LtV) van deze hypotheken bedroeg per ultimo 2013 75,35%. Dit betekent dat de waarde van deze hypotheken (€ 4,5 miljard) 75,35% is van de waarde van de woningen. De waarde (LtFV) van de hypotheken bedraagt 86,11% van de executiewaarde. Hierbij is de aanname dat de executiewaarde 87,5% bedraagt van de waarde van de woning. De LtFV is gebaseerd op het hypothecaire onderpand. Er is geen rekening gehouden met eventuele spaardelen of andere garanties die de klant kan hebben verstrekt. De waarde van de woningen geeft aan wat de zekerheid van het hypothecair onderpand voor de ASN Bank is. Daarnaast is van belang wat het betalingsgedrag van klanten van deze hypotheekportefeuille is. Van deze klanten heeft 98,2% geen betalingsachterstand; 0% heeft een betalingsachterstand van meer dan zes maanden. Woonhuishypotheken B.V. heeft het risico op betalingsachterstand afgedekt.

Bijzonder Beheer

Een essentieel onderdeel van het risicobeleid is de tijdige inzet van de afdeling Bijzonder Beheer van SNS Bank, onderdeel van Kredietrisicomanagement. Deze afdeling ondersteunt de ASN Bank bij het beheer van betalingsachterstanden. Er is een uniforme werkwijze ingericht om riskante posten te herkennen. De beheersing van achterstanden vindt in nauw overleg met de ASN Bank plaats. Bijzonder Beheer rapporteert hierover maandelijks aan de ASN Bank. Eind 2013 bedroeg de voorziening op vorderingen op klanten € 74.068, op een totale vordering van € 6,6 miljard (0,001%).

Voorzieningen in % van vorderingen op klanten

Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat veranderingen van de marktprijzen negatieve gevolgen hebben voor het resultaat en de vermogenspositie van de ASN Bank. Het marktrisico is onderverdeeld in koersrisico, renterisico en valutarisico.

In het gematigde risicoprofiel van de ASN Bank neemt het renterisico een belangrijke plaats in. Renterisico ontstaat doordat er verschillen bestaan in de rentegevoeligheid van de activa en passiva op de balans van

de bank. Zo is de gewogen gemiddelde looptijd van de uitzettingen op de bankbalans in de regel langer dan die van de *funding*, waaronder spaartegoeden. Vanwege deze balansstructuur hebben wij normaliter baat bij een rentedaling. Het risicocomité ALCO Bank beheert onze marktrisico's. Bij het managen van de geconsolideerde rentepositie van SNS Bank wordt steeds vastgesteld of de risico's binnen het vastgestelde limietenkader vallen. Sturing binnen de limieten vindt plaats door rendementen en risico's af te wegen, in samenhang met de korte- en middellangetermijnvisie op renteontwikkelingen.

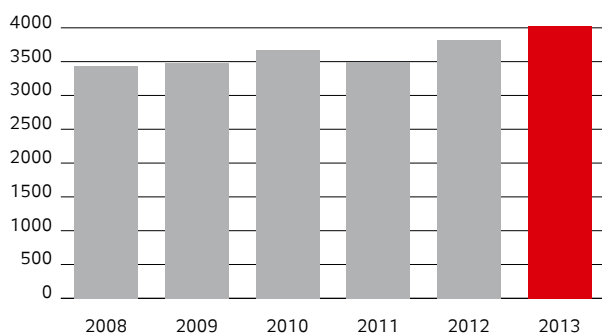
Het marktrisico van onze beleggingen in staatsobligaties is opgebouwd uit een renterisico en een landenrisico. Beide factoren hebben invloed op de marktprijs van de onderliggende staatsobligaties. De ASN Bank belegde per eind 2013 in Nederlandse, Duitse, Oostenrijkse, Franse en Belgische staatsobligaties. De ASN Bank heeft geen vreemde valuta op de balans en loopt dan ook geen valutarisico.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de bank op korte termijn onvoldoende liquide middelen kan vrijmaken om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Wij trekken bij zowel particulieren als bij verenigingen en stichtingen toevertrouwde middelen aan ten behoeve van kredietverlening en beleggingen in staatsleningen en (onderhandse) leningen.

Liquide activa

Miljoenen

Onze funding bestaat derhalve volledig uit spaargelden van particuliere en zakelijke klanten. De toevertrouwde middelen namen in 2013 met 3% toe tot € 10.122 miljoen.

Hoewel slechts een beperkt deel van de funding voor langere tijd is verzekerd (deposito's), lopen wij een beperkt liquiditeitsrisico. De investeringen in liquide activa zijn immers groot, zoals de grafiek toont, en bedragen 40% van de toevertrouwde middelen.

Operationeel risico

Het operationele risico is het risico dat wij (strategische) doelstellingen niet realiseren als gevolg van onvoorspelbaarheid van prestaties, onbetrouwbaarheid van informatie of door onvoorziene verliezen, ontstaan door fraude of door inadequate of falende interne processen, externe gebeurtenissen, systemen of beveiliging.

Om de operationele risico's te beheersen krijgt de ASN Bank ondersteuning van de afdelingen van SNS REAAL die zijn genoemd in paragraaf 10.1, onder meer Group Audit en Compliance, Veiligheidszaken & Operationeel Risicomanagement. Onderdeel van deze ondersteuning is de screening van personeel, informatiebeveiliging van systemen en ondersteuning bij fraudegevallen. Group Audit bewaakt de procedures die in de organisatie zijn ingebed. Tevens voert het periodieke controles uit. Daarnaast heeft de ASN Bank een uitwijkfaciliteit, waardoor zij haar activiteiten in alle gevallen kan voortzetten.

De directie verklaart dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen een redelijke mate van zekerheid geven dat de ASN Bank haar operationele risico in het verslagjaar naar behoren heeft beheerst.

Reputatierisico

Het reputatierisico is het risico dat er verliezen ontstaan door een negatieve beeldvorming bij belanghebbenden, vooral klanten. Voor de ASN Bank ligt dat risico voornamelijk in de wijze waarop klanten menen dat wij ons duurzaamheidsbeleid en de dienstverlening aan klanten uitvoeren.

Wij profileren ons als een bank met een duurzaamheidsmissie. Dat is een belangrijke reden dat klanten voor ons kiezen. Zowel klanten, relaties als media vragen ons wat wij onder duurzaamheid verstaan. Wij proberen dit zo open en helder mogelijk uit te leggen in diverse uitingen van de ASN Bank. Zij kunnen daarnaast vragen of wij doen wat we beloven als het gaat om de keuze van investeringen. Om dit risico te helpen beheersen, hebben wij ons duurzaamheidsbeleid vastgelegd in beleidsdocumenten. Deze beschrijven in detail wat wij bedoelen met duurzaam bankieren. Al deze beleidsstukken zijn openbaar en in te zien via onze website. Daarnaast hebben wij onze interne processen vastgelegd en toetst Group Audit (zie paragraaf 10.1) regelmatig de opzet en werking van deze processen. Dit alles waarborgt dat wij uitvoeren wat ons duurzaamheidsbeleid belooft.

De reputatie van de ASN Bank kwam begin 2013 ter discussie te staan als gevolg van de relatie met SNS REAAL. Naarmate het nieuws over de financiële situatie van SNS REAAL negatiever werd, zetten de pers

en klanten meer vraagtekens bij de onafhankelijkheid van de ASN Bank. Hun voornaamste vraag was of de ASN Bank haar duurzame missie kan vervullen als onderdeel van SNS REAAL, en of het geld van de ASN Bank niet wordt gebruikt om andere onderdelen van SNS REAAL te financieren. Wij zetten alle mogelijke communicatiemiddelen in om de vragen van onze klanten te beantwoorden en zo het reputatierisico te beheersen. Een belangrijk uitgangspunt is daarbij dat we volledig transparant willen zijn over onze werkwijze en over wat we doen met het geld van onze klanten.

100

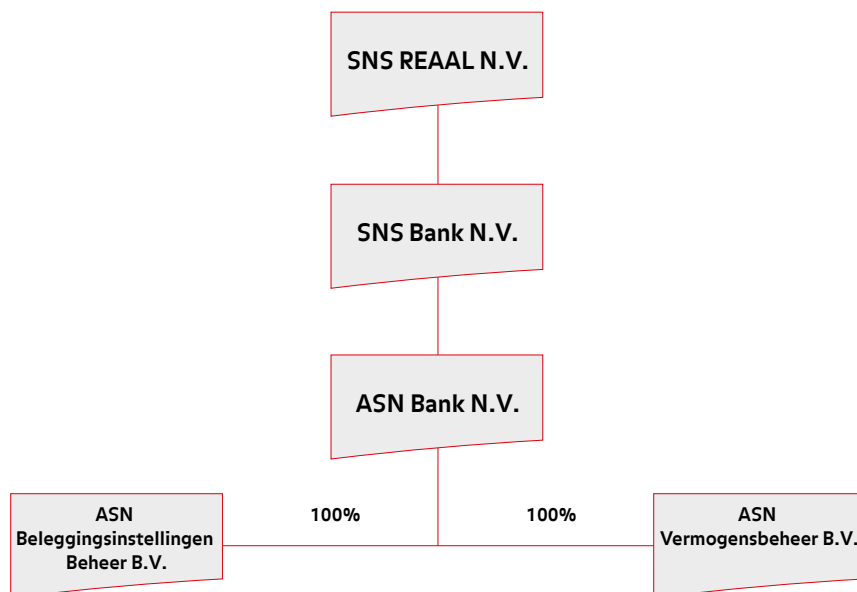
11 Corporate governance

11.1 Kapitaalstructuur

ASN Bank N.V. (de ASN Bank) is een zelfstandige juridi-

sche entiteit binnen SNS REAAL N.V. Alle aandelen van de ASN Bank worden gehouden door SNS Bank N.V.

ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. is de beheerder van de beleggingsfondsen die de ASN Bank aanbiedt. De ASN Groenbank N.V. was een volledige dochteronderneming van de ASN Bank. Deze onderneming ontplooiëde geen activiteiten meer en is in 2013 dan ook opgeheven.

ASN Vermogensbeheer B.V. verzorgt de dienstverlening van vermogensbeheer voor klanten van de ASN Bank. Sinds 20 maart 2013 houdt ASN Bank N.V. alle aandelen in het kapitaal van ASN Vermogensbeheer B.V.

11.2 Corporate governance

De Code Corporate Governance (de 'Code') is van toepassing op alle Nederlandse beursgenoteerde vennootschappen. De tekst van de Code is beschikbaar op www.commissiecorporategovernance.nl. Als gevolg van de nationalisatie is de Code formeel sinds 1 februari 2013 niet meer van toepassing op SNS Bank N.V. Toch past SNS Bank N.V. de Code toe. Zij legt in haar jaarverslag volgens het 'pas toe of leg uit-beginsel' verantwoording af over de naleving daarvan.

De ASN Bank onderschrijft de beginselen van de Code. Zij streeft ernaar de principes en *best-practice* bepalingen van deze code zoveel mogelijk na te leven.

De Code Banken bevat principes die in het verlengde liggen van de Code. De Code Banken is van toepassing op alle bankactiviteiten van SNS Bank N.V., dus ook de ASN Bank.

SNS Bank N.V. past de Code Banken toe. De naleving van de Code Banken is dan ook grotendeels op groeps-

niveau georganiseerd, bijvoorbeeld voor de interne auditfunctie en het beloningsbeleid. Ook voldoet het bouwwerk voor het risicobeheer aan de Code Banken. Voor de toepassing van de Code door SNS Bank N.V. verwijzen wij u naar het jaarverslag van SNS Bank N.V. De focus op de klant die de Code Banken vraagt, brengt de ASN Bank in praktijk door een open, transparante communicatie met klanten over haar missie, producten en beleggingsbeleid. Focus op de klanten is een onderdeel van de cultuur van de ASN Bank. Wij stimuleren deze onder meer via de doelstellingen voor individuele medewerkers, en aan de hand van het productontwikkelingsproces. Dit proces is ingericht in overeenstemming met de Code Banken.

Raad van Advies ASN Bank

De ASN Bank heeft een raad van advies die haar directie gevraagd en ongevraagd adviseert over het beleid in relatie tot de missie van de bank en daaruit afgeleide beleggingscriteria. De raad draagt de naam 'Raad van Advies ASN Bank'.

De Raad van Advies ASN Bank adviseert uitsluitend in het belang van de ASN Bank over het beleid, en met inachtneming van de visie en de missie van de ASN Bank. De samenstelling, (her)benoeming en werkwijze van de raad zijn vastgelegd in een reglement.

De voorzitter van de Raad van Advies ontvangt een jaarlijkse vergoeding van € 9.000, de leden van de Raad van Advies ontvangen ieder € 6.000 per jaar.

11.3 Remuneratierapport

Het remuneratierapport behandelt de remuneratie van de directie en van de raad van commissarissen van de ASN Bank, het beloningsbeleid dat in 2013 in de praktijk is gebracht, en de ontwikkelingen in het beloningsbeleid die in 2013 hebben plaatsgevonden.

Het beloningsbeleid van de directie van de ASN Bank is in lijn met het beloningsbeleid van SNS REAAL.

In 2012 is de variabele beloning voor de directie van de ASN Bank (op eigen verzoek van de directie van de ASN Bank) verlaagd tot maximaal 15%, in lijn met de CAO. Minimaal 30% van de variabele beloning is gekoppeld aan doelstellingen op het gebied van duurzaamheid.

Het hoogste brutoloon bij de ASN Bank is 5,6 maal hoger dan het laagste brutoloon.

Beloning directie ASN Bank

In duizenden euro's	Vaste beloningen		Pensioen		Variabele beloning		Totaal	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Ewoud Goudswaard	190	181	32	30	0	2	222	213
Jeroen Jansen	160	157	27	26	0	2	187	185
Joyce van der Est	130	130	24	23	5	11	159	164
Totaal	480	468	83	79	5	14	568	562

Vast jaarinkomen

Het vaste jaarinkomen van de directieleden van de ASN Bank bestaat uit twaalf maandsalarissen, vakantiegeld, een dertiende maand en een bijdrage in de premie voor de ziektekostenverzekering. In de tabel staat het vaste inkomen vermeld, inclusief sociale lasten en bijdrage in de ziektekostenverzekering.

Pensioen

De directie van de ASN Bank neemt deel aan de pensioenregeling in de CAO van SNS REAAL. De eigen bijdrage in de pensioenpremie, die wordt geheven over de pensioengrondslag, bedraagt 4,5%. Er is geen sprake van discretionaire pensioentoekenningen.

Variabele beloning

De directieleden van de ASN Bank komen in aanmerking voor een variabele beloning van maximaal 15%, als zij de vooraf vastgestelde doelstellingen halen. Bij het vaststellen van de doelstellingen wordt rekening gehouden met de verschillende stakeholders. De doelstellingen zijn gericht op het succes van de ASN Bank op lange termijn, rekening houdend met het gewenste risico-profiel. De maatstaven voor duurzaamheidsprestaties zijn gerelateerd aan de kwalitatieve duurzaamheidsdoelstellingen zoals beschreven in hoofdstuk 1. Ook bevatten zij andere doelstellingen, bijvoorbeeld op het gebied van klanttevredenheid en medewerkers-tevredenheid.

Aangezien SNS REAAL is genationaliseerd, worden er geen variabele beloningen uitgekeerd aan de directie van de ASN Bank. Dit betekent dat er over 2013 (net als over 2012) geen variabele beloning is, noch zal worden toegekend aan de directie van de ASN Bank.

Deze variabele beloningsregeling is niet van toepassing op de adjunct-directeur, mevrouw Van der Est. In plaats daarvan komt zij in aanmerking voor een beoordelings-toeslag op grond van de cao van SNS REAAL. Over 2013 bedroeg deze beoordelingstoeslag € 5.000.

De variabele beloning op lange termijn is met de invoering van het nieuwe beloningsbeleid vanaf 2010 vervallen. Sinds 2010 zijn dan ook geen nieuwe rechten meer toegekend. De bestaande rechten zijn conform de oude regeling voor de directie van de ASN Bank jaarlijks berekend in de vorm van een vordering die recht geeft op uitbetaling in contanten. Drie jaar na de voorwaardelijke toekenning wordt de definitieve vaststelling berekend aan de hand van de mate waarin de directieleden aan de prestatiecriteria hebben voldaan. In 2012 vond de uitkering plaats van de beloning die in 2009 is toegekend (de heer Goudswaard € 2.000 en de heer Jansen € 2.000). Dit was de laatste uitkering op grond van deze regeling.

Overige beloningselementen

Voor zakelijk vervoer (inclusief woon-werkverkeer) beschikken de directieleden over een leaseauto. Zij betalen hiervoor, indien van toepassing, een eigen bijdrage. De overige secundaire arbeidsvoorwaarden zijn in lijn met de markt en de voorwaarden die gelden voor het merendeel van de medewerkers.

Remuneratie raad van commissarissen

De leden van de raad van commissarissen van de ASN Bank vervullen hun functie van lid uit hoofde van hun functie bij SNS Bank. Hiervoor ontvangen zij geen afzonderlijke vergoeding.

Onafhankelijk Assurancerapport

Aan de lezers van het Jaarverslag 2013 van de ASN Bank

De directie van de ASN Bank heeft ons verzocht zekerheid te verstrekken over de informatie in hoofdstukken 1.1, 1.4 en 3 t/m 8 (verder: de duurzaamheidsinformatie) van het Jaarverslag 2013 (hierna ook: het Verslag). De directie van de ASN Bank is verantwoordelijk voor het opstellen van het Verslag, inclusief het bepalen van de te rapporteren materiële onderwerpen. Het is onze verantwoordelijkheid een assurance-rapport bij de duurzaamheidsinformatie te verstrekken.

Wat was de reikwijdte van onze opdracht?

Onze opdracht was gericht op het verschaffen van een beperkte mate van zekerheid of de duurzaamheidsinformatie in alle van materieel belang zijnde aspecten juist is weergegeven in overeenstemming met de verslaggevingscriteria. We verstrekken geen zekerheid bij de haalbaarheid van de doelstellingen, verwachtingen en ambities van de ASN Bank. De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en zijn geringer in diepgang dan de werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid.

Welke verslaggevingscriteria heeft de ASN Bank gebruikt?

Voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie in het Verslag hanteert de ASN Bank de Sustainability Reporting Guidelines (G3) van het Global Reporting Initiative (GRI) in samenhang met interne richtlijnen zoals toegelicht in hoofdstuk 4. De duurzaamheidsinformatie moet worden beschouwd in samenhang met deze toelichting.

Welke assurancestandaard hebben wij gebruikt?

We hebben onze opdracht uitgevoerd in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3410N "Assurance-opdrachten inzake maatschappelijke verslagen". Op basis van deze standaard is het onder andere vereist dat de leden van het assurance-team over de specifieke kennis, vaardigheden en vaktechnische bekwaamheden beschikken die nodig zijn om assurance te kunnen verstrekken over duurzaamheidsinformatie alsmede dat die leden voldoen aan de vereisten van de Ethische Code voor Professionele Accountants van International Federation of Accountants, inclusief onafhankelijkheid.

Wat hebben wij gedaan?

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Het uitvoeren van een risico-analyse, waaronder een media-analyse, ter verdieping van ons inzicht in de relevante onderwerpen voor de ASN Bank gedurende de rapportageperiode;
- Het evalueren van de geschiktheid van de eigen rapportagerichtlijnen;
- Het evalueren van de opzet en implementatie van de systemen en processen voor informatieverzameling en – verwerking voor de duurzaamheidsinformatie;
- Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren en consolideren van de duurzaamheidsinformatie;
- Het evalueren van interne en externe documentatie, op basis van deelwaarnemingen, om vast te stellen of de duurzaamheidsinformatie voldoende is onderbouwd;

Tevens stellen we, voor zover mogelijk, vast dat de informatie in de overige delen van het Verslag verenigbaar is met de duurzaamheidsinformatie.

Tijdens ons onderzoek hebben wij de noodzakelijke wijzigingen in de duurzaamheidsinformatie besproken met de ASN Bank en hebben wij vastgesteld dat deze wijzigingen zijn verwerkt in de definitieve versie.

Wat zijn onze conclusies?

Uit onze werkzaamheden is niet gebleken dat de duurzaamheidsinformatie in alle van materieel belang zijnde aspecten, onjuist is weergegeven uitgaande van de G3 richtlijnen van het Global Reporting Initiative.

Ter vergelijking opgenomen informatie ten behoeve van de Klimaatdoelstelling voor de lange termijn niet onderzocht

Op de in paragraaf 4.2. opgenomen vergelijkende informatie over 2011 en 2012 is geen Assurance opdracht uitgevoerd. Derhalve verstrekken wij geen zekerheid over deze ter vergelijking opgenomen informatie.

Amstelveen, 9 april 2014

KPMG Sustainability,
onderdeel van KPMG Advisory N.V.

W.J. Bartels RA, partner

Bijlagen

Bijlage 1 Investerings door de ASN Bank

Debiteur

Bedragen x € 1.000

Staatsleningen	3.106.119
Duitsland	1.060.732
Nederland	976.238
Frankrijk	460.824
België	314.835
Oostenrijk	293.490
Banken	84.261
Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden	50.825
NRW Bank	24.813
CEB	8.623
Woningfinancieringen en overige vorderingen op klanten	4.544.962
ASN Bank Particulier	1.461
ASN Bank Zakelijk	43.501
Leningenportefeuille met hypotheken als onderpand	4.500.000
Waterbeheer	328.517
Waterschap Brabantse Delta	36.300
Waterschap Scheldestromen	30.000
Waterschap Rivierenland	30.000
Waterschap Hollandse Delta	22.500
Waterschap Rijn en IJssel	20.000
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	18.834
Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht	18.000
Hoogheemraadschap Rijnland	17.500
Waterschap Aa & Maas	17.500
Waterschap Schieland & Krim	16.400
Wetterskip Fryslân	15.000
Waterschap de Dommel	15.000
Waterschap Zeeuwse Eilanden	13.000
Waterschap Reest en Wieden	12.000
Waterleidingmaatschappij Limburg	10.496
Waterschap Roer en Overmaas	8.160
Waterschap Zuiderzeeland	7.000
Waterschap Noorderzijlvest	7.000
Waterschap Regge en Dinkel	5.000
Waterschap Veluwe	3.500
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	3.333
Stichting D.A.G. Friesland	992
Waterleidingmaatschappij Drenthe	459
Vitens, voorheen Hydron Midden-Nederland	329
P.T. Air Manado (waterproject in Indonesië)	214
Gezondheidszorg en ouderenzorg	404.717
Ziekenhuis Maastricht	41.120
Universitair Medisch Centrum Groningen	31.937
Academisch ziekenhuis Maastricht	20.000
Stichting Zorggroep Noord- en Midden Limburg	18.552
Stichting Dimence v.h. Adhesie GGZ Midden-Overijssel	17.986

Debiteur

Bedragen x € 1.000

Gezondheidszorg en ouderenzorg (vervolg)

Stichting Volkaert SBO	15.725
Stichting Antonius Ziekenhuis	14.102
GGZ Noord-midden Limburg	13.200
Stichting Arduin	12.987
Stichting Ziekenhuis Bethesda	12.538
Stichting Sint Elisabeth Ziekenhuis	11.250
Stichting Zorgsaam Zeeuws-Vlaanderen	11.000
GGZ Breburg	10.773
Catharina Ziekenhuis	10.366
Stichting Zorg en Verpleging Goeree Overflakkee	10.000
Stichting MagentaZorg	9.331
Stichting Zeevesta	8.800
Stichting Protestants Christelijk Ziekenhuis Ikazia	8.450
VieCuri Medisch Centrum	8.000
Christelijke Zorgcombinatie Zwolle	7.920
Haga Ziekenhuis Den Haag	7.878
Stichting Parnassia Bavo Groep	7.700
Stichting Franciscus Gasthuis	7.500
Stichting Argos Zorggroep	7.200
Stichting Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis	6.667
Stichting Tragel	6.375
Regionale Stichting Zorgcentra De Kempen	6.275
Stichting De Blink	5.520
Stichting Dr. Bernhard Verbeet Instituut	4.929
Maastricht clinic	4.350
Stichting Revalidatie-Centrum 'De Hoogstraat'	4.254
Stichting Amphia	4.200
Stichting Verbeeten Fonds	4.151
Stichting Saxenburgh Groep	3.249
Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Oost-Brabant	3.000
Stichting de Stroom	2.723
Stichting Eindhoven Beheer	2.722
Stichting Reinaerde	2.300
Stichting Zorgpalet	2.223
Stichting Woon- en Leefcentra Lichamelijk Gehandicapten West-Brabant	1.766
Stichting Medisch Spectrum Twente	1.540
Stichting De Vlasborch	1.504
Stichting Rode Kruis Ziekenhuis	1.500
Promens Care	1.448
Stichting Het GORS	1.302
Stichting Interakt	1.217
Stichting Odion	1.059
Zorggroep Noorderbreedte	1.000
Stichting Woon & Zorgcentrum 'Herfstzon'	995
Stichting Zorgverlening 's Heeren Loo	602
Zeeuws Radio-therapeutisch centrum	590
Stichting Radar	517
Stichting Frion	437
Stichting Heliomare	402
Stichting Blixembosch	369

Debiteur

Bedragen x € 1.000

Gezondheidszorg en ouderenzorg (vervolg)	
Stichting Aveleijn/SDT	249
Stichting De Driestroom	247
Stichting Dichterbij	218
Stichting Gelre Ziekenhuizen	176
Stichting Mondriaan Zorggroep	171
Stichting Wende	76
Brabantzorg	46
Stichting Revalidatie Centrum Roessingh	34
Lagere overheden	
UNEDIC (Union Nationale Interprofessionnelle pour l'Emploi dans l'Industrie et le Commerce)	102.432
Gemeente Rotterdam	50.000
Caisse d'Amortissement de la Dette Sociale	46.466
Gemeente Enschede	45.000
Gemeente Venlo	40.899
Gemeente Zwolle	35.500
Gemeente 's-Hertogenbosch	30.000
Gemeente Middelburg	27.246
Gemeente Nieuwegein	26.000
Gemeente Utrecht	20.029
Gemeente Apeldoorn	20.000
Gemeente Kampen	15.667
Gemeente Zevenaar	15.000
Gemeente Groningen	13.000
Gemeente Diemen	12.000
Gemeente Hengelo	12.000
Gemeente Pijnacker	11.000
Gemeente Leeuwarden	10.000
Gemeente Kaag & Braassem	10.000
Gemeente Veldhoven	8.571
Gemeente Schijndel	8.333
Gemeente Oosterhout	8.000
Gemeente Weststellingerwerf	8.000
Gemeente Heusden	7.500
Gemeente De Ronde Venen	7.200
Gemeente Maassluis	7.000
Gemeente Boxmeer	6.800
Gemeente Leiden	6.500
Gemeente Haaksbergen	6.000
Gemeente Montfoort	6.000
Gemeente Oldenzaal	6.000
Gemeente Sluis	5.867
Gemeente Culemborg	5.000
Gemeente Gorinchem	5.000
Gemeente Papendrecht	5.000
Gemeente Tilburg	5.000
Gemeente Vlaardingen	5.000
Gemeente Vlissingen	5.000
Gemeente Bunschoten	4.560
Gemeente Nijkerk	3.800
Gemeente Krimpen	3.667
Gemeente Elburg	3.600
Gemeente Renkum	2.550

Debiteur

Bedragen x € 1.000

Lagere overheden (vervolg)	687.287
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	2.000
Gemeente Hoogezand	1.800
Gemeente Helleedoorn	1.300
Onderwijs, cultuur en recreatie	22.100
Erasmusacademie	7.350
Universiteit Twente	4.156
Nationaal Groenfonds	4.117
Stichting Texels Museum	1.611
Stichting Vrijburg	1.500
Stichting Kinderopvang	1.575
Bibliotheek Vlissingen	1.519
N.V. Monumentenfonds Brabant N.V.	273
Duurzame energie	369.478
Windenergie	110.122
Belwind N.V.	25.937
C-Power N.V.	21.896
Global Tech I Offshore	23.833
Norhtwind N.V.	22.907
SFE-Parc Eolien de Leffincourt	9.667
Trianel Windkraftwerke Borkum	5.771
Vaanster Services B.V.	111
Zonne-energie	132.455
Sonnex Rosières	24.038
Centrale Photovoltaïque de Toul-Rosières	22.352
Lavansol II SAS	15.015
Centrale Photovoltaïque du Gabardan	14.946
Newsolar SAS	12.222
Belfuture CVBA	9.154
Lavansol M SAS	8.101
SECP OLMO SAS	7.257
FPV Pascialone SAS	7.208
NPG Willebroek N.V.	6.633
FPV Santa Lucia SAS	5.531
Diversen	126.901
Europese Investeringsbank	74.747
Nederlandse Financieringsmij voor Ontwikkelingslanden (FMO)	19.964
Energiefonds Overijssel	12.000
Unica Financial Services B.V.	7.283
Dif Infrastructure Fund	4.486
Dif Renewable Energy Fund	4.455
Eteck B.V.	2.998
Impax New Energy Investors II	968
Diversen	274.495
Microfinancieringen	1.160
Triple Jump	1.075
Oikocredit International	58
Oikocredit Nederland	27
Openbaar vervoer	186.384
OEBB-Infrastruktur Bau AG	99.720

Debiteur

Bedragen x € 1.000

Diversen (vervolg)

Eurofirma	57.101	
Réseau Ferré de France	29.563	
Overig		86.951
Council of Europe Development Bank	50.116	
Tennet	23.578	
CAI Westland	12.571	
Stichting Chizone	261	
Wereldwinkels	229	
Basic water needs B.V.	100	
Algemeen Verbond van Volkstuinders Verenigingen in Nederland (AVVN)	90	
Almeerse reddingsbrigade	6	

Woningbouw**477.229**

Woonstichting SSW	38.566	
Stichting Eigen Bouw	25.973	
Stichting Duwo	25.000	
Stichting Ymere	25.000	
Woningcorporatie R&B Wonen	20.000	
Woningstichting Rochdale	20.000	
Woningcorporatie Eigen Haard	16.393	
Woonstichting Domesta	16.308	
Stichting De Woonmensen	15.000	
Stichting De Alliantie	14.952	
Stichting Area Wonen	13.998	
Stichting Woonbeheer Betuwe	13.000	
Stichting Woongroep Holland	13.000	
Woningbouwvereniging Bergopwaarts	11.300	
Stichting Waterweg Wonen	11.000	
Woningcorporatie Acantus Groep	10.838	
Woningbouwvereniging St. Laurentius	10.000	
Stichting Portaal	10.000	
Woningstichting Servatius	10.000	
Stichting Trivire	10.000	
Stichting Woonbedrijf SWS	10.000	
Woningstichting Leusden	9.600	
Stichting Woonstede	8.500	
Bouwvereniging Onze Woning	8.000	
Woonstichting SSW	8.000	
Woningstichting Goede Stede	7.973	
Stichting Woondiensten Enkhuizen	7.878	
Woningstichting SWZ	7.500	
Woonstichting Triada	7.500	
Stichting Volkshuisvestingsgroep Wooncompagnie	6.694	
Stichting De Leeuw van Putten	6.463	
Stichting Woonvisie	5.492	
Intervolve Credit B.V.	5.162	
Stichting Steeland Wonen	5.000	
Stichting Weller Wonen	5.000	
Woningstichting Weststellingwerf	5.000	
Woonstichting Groninger Huis	5.000	
Woningstichting Omnivera	4.950	
Mijande Wonen	4.750	
Woonstichting Vaals	4.000	

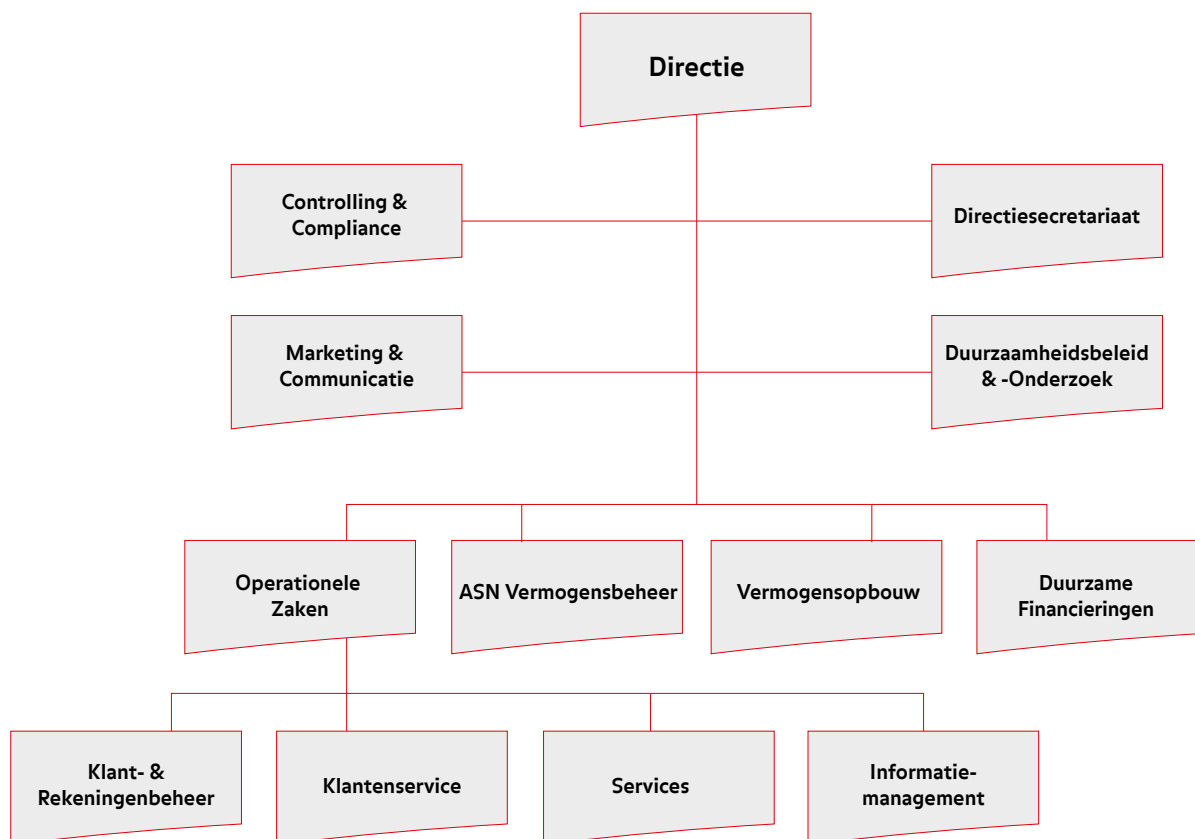
Debiteur

Bedragen x € 1.000

Woningbouw (vervolg)	
Stichting Woonzorg West Zeeuws-Vlaanderen	4.000
Stichting Wonen Wierden	3.500
Woningstichting Haag Wonen	3.403
Woningbouwvereniging Ons Doel	2.067
Stichting Dutch International Guarantees for Housing (DIGH)	1.052
Stichting Habion	416
Totaal investeringen	10.299.165

Bijlage 2 Organisatie en historie

Organisatie

Toelichting op het organogram

- **Controlling & Compliance** is verantwoordelijk voor alle (informatie)stromen op financieel gebied, waaronder de financiële rapportages en analyses, de (half)jaarverslagen van de beleggingsfondsen en het jaarverslag van de bank. Tevens ziet Controlling toe op het naleven van de regelgeving (*compliance*), het risicomanagement, de administratieve organisatie en de interne controle.
- **Marketing & Communicatie** is verantwoordelijk voor de communicatie over het beleid en de duurzame waarden van de ASN Bank en voor werving en behoud van klanten door campagnes. De afdeling ontwikkelt distributiekkanalen voor de ASN-producten en zet deze op. Tevens onderhoudt zij de contacten met de maatschappelijke partners waarmee wij samenwerken.
- **Duurzaamheidsbeleid & -Onderzoek** is verantwoordelijk voor de formulering en de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid van de ASN Bank. De afdeling schrijft de beleidsdocumenten hierover, doet onderzoek naar landen en ondernemingen waarin de ASN Bank en de ASN Beleggingsfondsen zouden kunnen investeren en voert het stembeleid en de dialoog met ondernemingen uit. Ook adviseert zij over de duurzame bedrijfsvoering van de bank.

- **Operationele Zaken** bestaat uit verschillende onderdelen. Informatiemanagement zorgt onder andere voor de beschikbaarheid van systemen en middelen voor de klanten en voor de medewerkers. Klant- & Rekeningenbeheer verwerkt de klant- en rekeninggegevens en verstuurt informatie-aanvragen. De ASN Klantenservice verzorgt de dienstverlening aan klanten via telefoon, e-mail en brieven. Services ten slotte zorgt ervoor dat alle ASN-medewerkers beschikken over de ruimte en middelen die nodig zijn om te kunnen werken.
- **ASN Vermogensbeheer** beheert vermogens van € 250.000 of meer voor particulieren en instellingen, op basis van de duurzaamheidscriteria van de ASN Bank.
- **Vermogensopbouw** is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en afzet van spaar- en beleggingsproducten. De afdeling draagt tevens zorg voor de uitvoering van wet- en regelgeving voor zover deze betrekking heeft op de klanten en producten. Zij voert de dagelijkse directie over de ASN Beleggingsfondsen. Verder vertegenwoordigt zij de ASN Bank en de ASN Beleggingsfondsen op bijeenkomsten voor intermediairs en geïnteresseerden in deze fondsen.

- **Duurzame Financieringen** zet kredieten uit voor het ASN Groenprojectenfonds, de ASN Bank en Energiefonds Overijssel, en beheert deze.

Triple Jump

De ASN Bank is voor een kwart medeaandeelhouder van Triple Jump, dat als projectbeheerder verantwoordelijk is voor de uitzettingen van het ASN-Novib Microkredietfonds. Medeaandeelhouders zijn Oxfam Novib, NOTS Foundation en het management. Het doel van Triple Jump is voornamelijk via microfinancieringsinstellingen (MFI's) kapitaal uit te zetten in ontwikkelingslanden en zo de armoedebestrijding te versnellen. Triple Jump:

- ondersteunt startende MFI's met deskundigheid en leningkapitaal;
- verstrekt leningkapitaal en equity met een hoog risico aan MFI's die uit de startfase doorgroeien naar volwassenheid;
- verstrekt leningkapitaal en equity met een laag risico aan volgroeiende, stabiele MFI's.

Behalve de uitzettingen van het ASN-Novib Microkredietfonds beheert Triple Jump de leningenportefeuille van Oxfam Novib, Calvert Social Investment Foundation en SNS Institutional Microfinance Fund. Momenteel beheert Triple Jump een equity- en leningenportefeuille van circa € 270 miljoen.

De ASN Foundation

Onze betrokkenheid reikt verder dan alleen duurzaam bankieren. Elk jaar schenkt de ASN Bank een deel van haar winst aan projecten en organisaties die bijdragen aan haar missie. Om ons giftenbeleid te formaliseren is in 2004 de Stichting ASN Foundation opgericht. De stichting geeft haar eigen jaarverslag uit.

Historie

Op 21 januari 1960 werd de ASN opgericht als bank van de socialistische arbeidersbeweging. Het voornaamste doel was werknemersspaarregelingen op maatschappelijk verantwoorde manier uit te voeren. Vanaf het begin overtrof de toestroom van particulier spaargeld echter die van spaarregelingen. Om die toestroom op te vangen, introduceerde de ASN in 1960 als eerste Nederlandse spaarbank het giraal sparen.

De bank investeerde vanaf het begin het spaargeld zoveel mogelijk volgens vakbondsprincipes, bijvoorbeeld in de publieke sector en op sociaal-cultureel terrein. Toch werd zij niet de 'bank voor de vakbeweging' die de oprichters voor ogen had gestaan. Daarom verlegde de ASN vanaf de jaren zeventig haar focus naar een nieuwe doelgroep: de mensen die betrokken raakten bij kwesties als oorlog en vrede, mensenrechten en discriminatie, internationale economische verhoudingen

en het milieu. Bij hen sloeg de visie van de ASN aan. Zij vonden het belangrijk te weten waarin hun spaargeld wordt belegd en de ASN was daar open over: geen beleggingen in het Chili van Pinochet, wel in sociale woningbouw. In de jaren tachtig ging de ASN Bank op deze weg verder. In haar advertenties vestigde zij de aandacht op het milieu, dat te lijden had van een gebrek aan beleid. Ook maakte zij duidelijk dat zij niet in Zuid-Afrika belegde. Daarmee vertolkte de bank de boycot tegen de Krugerrand, symbool van de apartheid.

In 1993 introduceerde de ASN het ASN Aandelenfonds, het eerste beursgenoteerde duurzame aandelenfonds. De 'bijzondere beleggingscriteria' van de ASN op gebied van mensenrechten en milieu werden geformuleerd als uitgangspunt voor de selectie van de beleggingen van het fonds. Later gingen deze criteria gelden voor de andere beleggingsfondsen die de bank oprichtte, en voor de investeringen van de spaargelden.

In 1996 veranderde de ASN haar naam in ASN Bank. Uit de nauwere samenwerking van de financiële instellingen die waren verbonden met de vakbeweging, was in 1990 de REAAL Groep ontstaan. Daarin kreeg de ASN een zelfstandige plek. In 1997 fuseerde de REAAL Groep met SNS Groep en werd de ASN Bank een dochtervennootschap van SNS Bank.

In de tweede helft van de jaren '90 en de jaren '00 breidde de ASN Bank het aantal beleggingsfondsen uit tot zeven, waaronder een groen fonds en een microkredietfonds. Het belangrijkste accent bleef echter liggen op sparen; de bank introduceerde diverse succesvolle spaarrekeningen. Tevens ontwikkelde zij een grote expertise in de financiering van duurzaam bouwen en duurzame energieopwekking.

De website www.asnbank.nl ging eind 2000 live, inclusief ASN Online Bankieren. Het gebruik van online bankieren nam aanzienlijk toe met de introductie van de betaalrekening, de ASN Bankrekening, begin 2009. Het aanbod aan betaaldiensten werd in 2010 uitgebreid met de ASN Creditcard en begin 2011 met de ASN Jongerenrekening. In de loop van 2013 werd ASN Mobiel Bankieren geïntroduceerd om tegemoet te komen aan de groeiende vraag van klanten om via hun smartphone of iPad te kunnen bankieren.

In 2010 nam de bank een meerderheidsbelang in ASN Vermogensbeheer, dat vermogens vanaf € 250.000 beheert op basis van de duurzaamheidscriteria van de ASN Bank. Daarmee werd zij een complete financieel dienstverlener voor klanten die hechten aan eenvoud, transparantie en idealen. Sinds 2013 is de bank volledig aandeelhouder van ASN Vermogensbeheer.

De ASN Bank breidde in 2011 haar expertise en capaciteiten op duurzaamheidsgebied uit. Zij formuleerde reeds haar eigen duurzaamheidsbeleid en nam deel aan maatschappelijke debatten. Sinds 2011 voert zij ook zelf het onderzoek naar de duurzaamheid van landen, ondernemingen en projecten uit, evenals het engagement met ondernemingen en het stembeleid. In 2012 kwam er een nieuwe activiteit bij: ASN Beleggingsinstellingen Beheer B.V. verkreeg het beheer van Energiefonds Overijssel, dat begin 2013 werd geïntroduceerd.

De voortdurende groei noopte de ASN Bank te verhuizen. Zij besloot geen nieuw pand te laten bouwen, maar een duurzame oplossing te kiezen: een bestaand, leegstaand kantoorgebouw kopen en duurzaam renoveren. Op 31 maart 2012 verhuisde de bank naar dit pand aan de Bezuidenhoutseweg 153 in Den Haag.

Op 1 februari 2013 werd de Nederlandse Staat de enige aandeelhouder van SNS REAAL. De ASN Bank blijft haar eigen, duurzame koers varen.

Bijlage 3 Raad van commissarissen, raad van advies en directie

Raad van commissarissen

Rob Langezaal (voorzitter)
Annemiek van Melick
Bart de Ruigh

Raad van advies

Femke Halsema (voorzitter)
Maarten van Huijstee
Hans Kamps
Jan van der Kolk
Willemijn Verloop

Directie ASN Bank N.V.

Ewoud Goudswaard
Jeroen Jansen
Joyce van der Est

Personalia

Raad van commissarissen

Rob Langezaal

Rob Langezaal (1958) is sinds november 2007 CCO en lid van de directie van SNS Retail Bank. Hij is verantwoordelijk voor de portefeuille marketing en verkoop en voor de banken SNS Bank, ASN Bank, RegioBank en BLG Wonen. Rob Langezaal heeft ruim dertig jaar ervaring in uiteenlopende functies in de consumenten- en zakelijke markt, als CEO, divisie manager en general manager. Rob Langezaal is lid van de raad van advies van XS4all Internet B.V., voorzitter van de raad van commissarissen van ASN Groenbank (die per 31 december 2013 is opgeheven), voorzitter van de raad van commissarissen van RegioBank, voorzitter van de raad van commissarissen van SNS Beleggingsfondsen Beheer B.V. en lid van het bestuur van de Stichting Weet Wat Je Besteedt.

Annemiek van Melick

Annemiek van Melick (1976) is sinds 2012 CFRO en lid van de directie van SNS Retail Bank. Zij trad in november 2008 in dienst van SNS REAAL als directeur Corporate Strategy. Annemiek van Melick heeft ruime ervaring in de financiële sector. Zij heeft een brede achtergrond op gebied van capital markets, kapitaalstructurering, fusies & overnames en strategieadvies. Annemiek van Melick was gedurende het verslagjaar lid van de raad van commissarissen van ASN Groenbank, die per 31 december 2013 is opgeheven. Zij is tevens lid van de raad van commissarissen van de RegioBank en lid van de raad van commissarissen van SNS Securities.

Bart de Ruigh

Bart de Ruigh (1956) is sinds 2010 COO en lid van de directie van SNS Retail Bank en lid van de raad van commissarissen van RegioBank. Hij is verantwoordelijk voor productmanagement en de verwerking van transacties door verschillende dienstencentra, en tevens portefeuillehouder voor it en facilitair beheer. Bart de Ruigh werkt ruim dertig jaar in leidinggevende functies in de financiële dienstverlening, zowel bij banken als verzekeraars. Hij heeft ruime ervaring met operations, ict, productmanagement en organisatievraagstukken, evenals met finance & control, risicomanagement en facilitair beheer.

Raad van advies

Femke Halsema

Femke Halsema (1966) was vanaf 1998 lid van de Tweede Kamer voor GroenLinks en van november 2002 tot december 2010 fractievoorzitter. Zij werkte van 1993 tot 1997 bij de Wiardi Beckman Stichting, het wetenschappelijk bureau van de PvdA, en van 1996 tot 1998 bij politiek-cultureel centrum De Balie. Zij heeft de Vrede van Utrecht-leerstoel aan de Universiteit Utrecht en de Leonardoleerstoel van Tilburg University bekleed. Als freelancer werkt zij aan een boek en een documentaireserie, en schrijft zij columns voor De Correspondent. Daarnaast vervult zij bestuurlijke functies. Zij is sinds 1 januari 2012 bestuursvoorzitter van Stichting Vluchteling en sinds juni 2011 voorzitter van de raad van commissarissen van de Weekblad PersGroep. Ook is zij bestuursvoorzitter van het toneelgezelschap Female Economy en lid van de raad van advies van World Press Photo.

Maarten van Huijstee

Maarten van Huijstee is altijd bezig om zijn passie voor kunst en cultuur te koppelen aan mensen en aan merken. Zijn marketingcarrière begon bij Unilever in Zuid-Afrika. Daarna ging hij aan de slag bij Heineken, waar hij strategische en creatieve concepten ontwikkelde. In 2005 startte hij ON, een bureau dat creatieve content ontwikkelde en uitzond over een eigen netwerk in high-end-horecagelegenheden. Dit evolueerde in 2008 tot Ottonico; een onafhankelijk reclamebureau dat in 2009 overgenomen werd door TAXI. Daar bleef Maarten aan als creatief directeur. Maarten is daarnaast mede-eigenaar van The Playing Circle, een reeks inspirerende vergaderlocaties, en medeoprichter van Return to Sender, een fairtrademark dat markten creëert voor bijzondere producten uit de armste regio's ter wereld. Met Delight Agency, opgericht begin 2012,

ontwikkelt hij ideeën, strategieën en campagnes – zoveel mogelijk – voor merken die iets goeds betekenen voor de wereld. Vanuit diezelfde overtuiging richtte hij Delight Yoga op, een yoga- en meditatieschool met verschillende studio's in Amsterdam.

Hans Kamps

Hans Kamps (1952) combineert een veelheid aan functies. Hij is voorzitter van de Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABU), voorzitter van Jeugdzorg Nederland en Kroonlid van de Sociaal Economische Raad (SER). Zijn overige functies concentreren zich op – maar zijn niet beperkt tot – jeugd, arbeidsmarkt en ondernemerschap. Hij bekleedt diverse commissariaten en is lid van de raad van advies of de raad van toezicht van uiteenlopende ondernemingen, waaronder de KPC Groep, FD Mediagroep en de Staatsloterij.

Jan van der Kolk

Jan van der Kolk (1953) heeft academische opleidingen in milieukunde en management consultancy. De afgelopen twintig jaar heeft hij verschillende functies vervuld bij KPMG. Zo was hij lid van de directieraad van KPMG Consulting en managing partner van KPMG Sustainability. Thans is hij zelfstandig adviseur. Hij heeft vele projecten uitgevoerd bij grote ondernemingen op het gebied van duurzaamheidsstrategie en -verslagen, management-systemen en duurzaam beleggen bij financiële instellingen. Hij heeft verschillende nevenfuncties, zoals die van voorzitter van de beleggingsadviescommissie van de Diaconie van de Protestantse gemeente in Den Haag, voorzitter van de jury voor de Verantwoord Ketenbeheer Award van de Vereniging van Beleggers in Duurzame Ondernemingen (VBDO), lid van de Raad van Advies van Holland Quaestor en lid van de Milieuvadviseraad van het Studiecentrum voor Bedrijf en Overheid.

Willemijn Verloop

Willemijn Verloop (1970) begon haar carrière bij The European Action Council for Peace in the Balkans. Zij richtte in 1994 War Child op, waar ze tot 2010 leiding aan gaf. In 2012 richtte zij Social Enterprise NL op, het Nederlandse platform voor sociale ondernemers. In 2013 initieerde zij tevens Social Impact Ventures NL, een hands-on investment & venture assistance-organisatie voor sociale ondernemingen. Willemijn Verloop was in 2013 vicevoorzitter van de raad van toezicht van War Child, bestuurslid of toezichthouder van de Achmea Foundation, de Stadsschouwburg Amsterdam, Movies that Matter, de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Stichting Natuur & Milieu en commissaris bij ECORYS.

Directie ASN Bank N.V.

Ewoud Goudswaard

Ewoud Goudswaard (1958) is sinds 2001 algemeen

directeur van de ASN Bank. Hij was gedurende het verslagjaar lid van de raad van commissarissen van ASN Groenbank, die per 31 december 2013 is opgeheven. Tevens is hij lid van de raad van commissarissen van Triple Jump B.V., de projectbeheerder van het ASN-Novib Microkredietfonds. Ewoud Goudswaard begon zijn carrière bij de NMB Bank, later ING Bank, in het kredietrisicomanagement voor (grote) zakelijke relaties. Vanaf 1989 bekleedde hij directiefuncties in Haarlemmermeer, Amsterdam en Rotterdam; vanaf 1997 was hij voorzitter van de directie van het district Midden-Holland. Ewoud Goudswaard heeft diverse nevenfuncties: hij is lid van de raad van advies van de Club van Rome Nederland en van de raad van advies van Plan Nederland, en penningmeester van de Museumvereniging en de stichting Museumkaart.

Jeroen Jansen

Jeroen Jansen (1962) is sinds 2005 directeur van de ASN Bank, met marketing, communicatie, public relations, vermogensbeheer, duurzaamheidsbeleid en -onderzoek als voornaamste aandachtsgebieden. Jeroen Jansen begon zijn bankcarrière bij Triodos Bank. In 1995 ging hij naar de Hollandse Koopmansbank (nu SNS Asset Management). Daar ontwikkelde hij vermogensbeheerdiensten en duurzaamheidsresearch voor institutionele beleggers, maatschappelijke instellingen en de ASN Bank. In 2000 trad hij aan als manager Maatschappelijke Strategie bij Concern Communicatie SNS REAAL. Tevens maakte hij deel uit van de staf van de ASN Bank, ter ondersteuning van de toenmalige directie. In 2001 werd hij adjunct-directeur van de ASN Bank. Jeroen Jansen is onder meer penningmeester van Stichting Avondster en zit in de programmaraad van MVO Nederland.

Joyce van der Est

Joyce van der Est (1965) is sinds 2011 adjunct-directeur van de ASN Bank, met als verantwoordelijkheidsgebied de operationele zaken van de bank. Daaronder vallen de klantenservice, de klant- en rekeningadministratie, informatiemanagement en facilitaire zaken. Daarmee schept zij de voorwaarden om klanten professioneel te bedienen. Joyce van der Est heeft een jarenlange ervaring in het management van operationele en ICT-processen in de bancaire dienstverlening. Zij startte in 1988 bij Robeco. Na bijna tien jaar zette zij haar carrière voort bij Bank Labouchere, waar zij eveneens de klant- en IT-processen professionaliseerde. Sinds 2003 geeft zij bij de ASN Bank leiding aan de operationele zaken. Daarbij focust zij op de continue ontwikkeling, professionalisering en innovatie van de interne organisatie, met een hoogwaardige service en transparante producten als doel.

Colofon

Ontwerp

MissionFromMars in samenwerking met SBDD

Opmaak/dtp

Quantes, in samenwerking met Elan Strategie & Creatie

Fotografie

Joost van der Vleuten

Druk

Quantes

Dit jaarverslag is gedrukt op
Cocoon 100% FSC Recycled

ASN Bank

Bezuidenhoutseweg 153
2594 AG Den Haag

Postbus 93514
2509 AM Den Haag

ASN Klantenservice 0800 – 03 80 (gratis)
ASN Bank 070 – 356 93 33
Fax 070 – 361 79 48
E-mail informatie@asnbank.nl

U kunt een pdf van dit jaarverslag downloaden van
www.asnbank.nl.

ASN BANK
voor de wereld van morgen